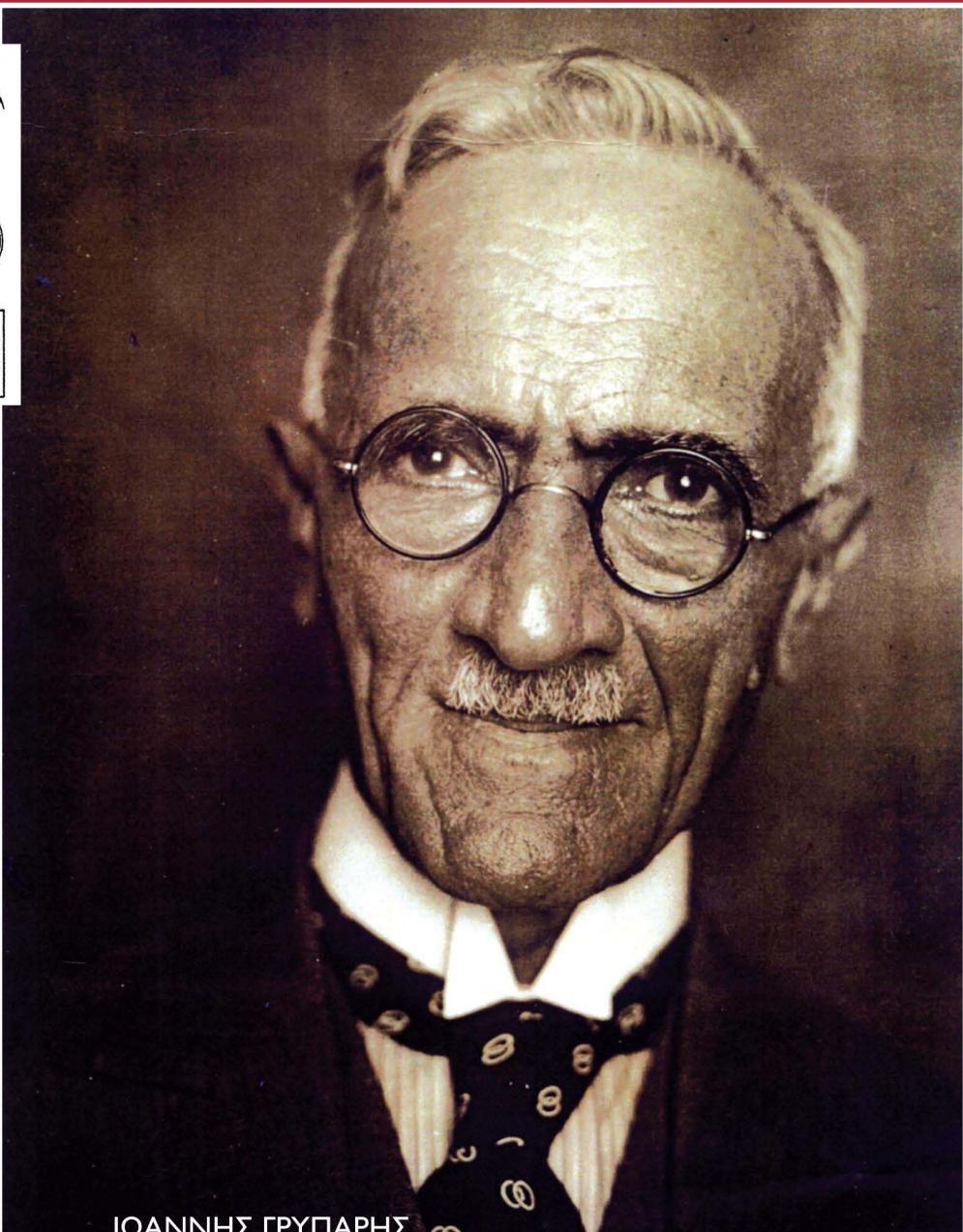

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 2-4 Τ.Κ. 106 78 ΑΘΗΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ
Α' Πρόεδρος (1930-1931)
Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

ΤΕΥΧΟΣ 188
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013

**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ**
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 2-4
Τ.Κ. 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.-FAX 210-3819571

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ: 1975-1977
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗ: 1983-

ΤΕΥΧΟΣ 188
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
Δρόδου 35, Τ.Κ. 104 43 Αθήνα
Τηλ. 210-5120009

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΤΟΒΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΟΡΛΙΔΑΣ
Τ.Θ. 8231, Τ.Κ. 102 10 ΑΘΗΝΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
Τ.Θ. 8231, Τ.Κ. 102 10 ΑΘΗΝΑ
e-mail: EEL1930@GMAIL.COM
www.logotexnes.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
Μαντζάκου 3, 114 73 Αθήνα
τηλ. 210-3821173, fax 210-3821030
e-mail: efkyriakos@ath.forthnet.gr

**Κάθε Λογοτέχνης φέρει
την ευθύνη των κειμένων του**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΤΗ

Υστέρα από την υποβολή αιτήματος που έγινε από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών προς το ΥΠ.ΠΟ.Α., ώστε να τύχει επιχορήγησης ο πολιτιστικός μας φορέας και με δήλωση ότι δεν ανήκει στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, που τηρείται στην Ελληνική Στατιστική Αρχή και με το υπ' Αρ. Πρωτ. 2912/10.4.2013 αίτημα του Γραφείου Αναπληρωτή Υπουργού, μας κοινοποίηθηκε έγγραφο από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού Πάνο Παναγιωτόπουλο, με ημερομηνία 11 Σεπτεμβρίου 2013, που μας ενημερώνει τ' ακόλουθα:

«ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Α'. Εγκρίνουμε την επιχορήγηση του πολιτιστικού φορέα με την επωνυμία **“ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ”** με το ποσό των **δέκα χιλιάδων ευρώ** (**€ 10.000**) για την έκδοση τριμηνιαίου λογοτεχνικού περιοδικού, τη διοργάνωση διαλέξεων και την οργάνωση πανελλήνιων λογοτεχνικών διαγωνισμών.

Β'. Η ανωτέρω δαπάνη θα βαρύνει τις πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του ΥΠ.ΠΟ.Α. έτους 2013 με φορέα 19/750 και Κ.Α.Ε. 2599.

**Ο Υπουργός
Πάνος Παναγιωτόπουλος»**

Το Δ.Σ. της Ένωσης έστειλε ευχαριστήρια επιστολή προς τον ΥΠ.ΠΟ.Α. για τη δοθείσα υπό του Υπουργείου επιχορήγηση, προς ενίσχυση αυτής, υποβάλλοντες δε την παράκληση όπως συνεχισθεί, για να δυνηθεί το Σωματείο μας να προχωρήσει στο έργο του και να εξυπηρετήσει τον σκοπό του, τη σημασία του οποίου, ως πνευματικός άνθρωπος, είναι σε θέση να εκτιμήσει καλύτερα.

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 2-4
ΑΘΗΝΑ 106 78, ΤΗΛ.-FAX 210-3819571

Πρόγραμμα Εκδηλώσεων Περιόδου 2013-2014

26 Σεπτεμβρίου 2013 (Πέμπτη)

Βραβεύσεις ανθρώπων της θάλασσας.

Αρχιπλοίαρχοι Εμπορικού Ναυτικού, Λογοτέχνες, Μέλη της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, της Λέσχης Αρχιπλοιάρχων και του περιοδικού «Νέος Εξάντας», στην αίθουσα της Λέσχης, οδός Φίλωνος 86, 3ος όροφος, στον Πειραιά και ώρα 18:30. Η απονομή γίνεται γιά την αναγνώριση της προσφοράς και προόδου 31 χρόνια στην ελληνική Εμπορική Ναυτιλία και το κοινωνικό σύνολο.

26-28 Οκτωβρίου 2013 (Σάββατο-Κυριακή-Δευτέρα)

Εκδρομή-Προσκύνημα στη Βόρειο Ήπειρο.

Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών συμμετέχει στις 28 Οκτωβρίου στις εορταστικές εκδηλώσεις στο Βουλιαράτι Αργυροκάστρου.

Όλες οι επόμενες εκδηλώσεις θα γίνονται στην Αίθουσα ΧΑΝ Αθηνών,
Ακαδημίας 36 και Ομήρου (8ος όροφος), από ώρα 6.30-8.30 μ.μ.

1η Νοεμβρίου 2013 (Παρασκευή)

Βραβεύσεις ανθρώπων της Υγείας.

Ιατροί-Λογοτέχνες-Μέλη της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών για την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

2 Δεκεμβρίου (Δευτέρα)

Απονομή Τιμητικών Διακρίσεων, Βραβείων και Επαίνων, στους συμμετέχοντες στο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών.

21 Ιανουαρίου 2014 (Τρίτη)

Γενική Συνέλευση και κοπή Πίτας.

21 Φεβρουαρίου 2014 (Παρασκευή)

Βραβεύσεις εκπαιδευτικών και κληρικών όλων των βαθμίδων, Μελών της Ένωσης, για την εν γένει πνευματική τους προσφορά στους νέους και την κοινωνία.

21 Μαρτίου 2014 (Παρασκευή)

Απονομή τιμητικών διακρίσεων σε μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, που συμμετίχαν στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ποίησης και Διηγήματος έτους 2013. Διανομή Τιμητικών Διπλωμάτων στα Μέλη της Ένωσης στην Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης.

11 Απριλίου (Παρασκευή)

Βραβεύσεις στρατιωτικών όλων των Όπλων, μελών της Ένωσης για το λογοτεχνικό τους έργο.

12 Μαΐου 2014 (Δευτέρα)

Βραβεύσεις Νομικών και εντύπων (εφημερίδων και περιοδικών) σε κυκλοφορία, ιδιοκτησία Μελών της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών.

Σημείωση: Σε περίπτωση απεργίας των μέσων μεταφοράς κατά την ημέρα του προγράμματος ή άλλης σοβαρής αιτίας, να επικοινωνείτε το πρωί της επόμενης μέρας από ώρα 09.00 έως 14.00, στο τηλέφωνο 210-3819571, για την ενημέρωσή σας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΙΧΝΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Ο πρώτος Πρόεδρος της (1930- 1931)

Ο Σίφνιος ποιητής, μεταφραστής και φιλόλογος Ιωάννης Γρυπάρης γεννήθηκε στον Αρτεμώνα το 1871. Γι' αυτό στά γραφτά του έχει το φευδώνυμο «Γιάννης Αρτεμωνιάτης». Από μικρός ε-

Λευτέρη Β. Τζόκα

γκαταστάθηκε με την οικογένειά του στην Κωνσταντινούπολη, όπου φοίτησε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και απεφοίτησε στα 1888. Επέστρεψε στην Αθήνα όπου σπούδασε Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο και ξαναγύρισε στην Πόλη να διδάξει ως ελληνοδιδάσκαλος και σχολάρχης. Με την επιστροφή του στην Ελλάδα υπηρέτησε Καθηγητής Φιλολογίας, Γυμνασιάρχης και Γενικός Επιθεωρητής στη Μ. Εκπαίδευση, που εξάντλησε όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας.

Το ποιητικό έργο του συγκέντρωσε στη μοναδική σύλλογή του «Σκαραβαίοι και Τερρακότες», που κυκλοφόρησε το 1919. Το 1920 πήρε το «Αριστείο Γραμμάτων». Έχει μεταφράσει πολλά κείμενα αρχαίων συγγραφέων, όπως: Αισχύλου, Σοφοκλή, Ευριπίδη, Πλάτωνα, Όμηρου, Ηρόδοτου, Πίνδαρου, Οράτιου κ.ά.

Αξιολογώντας το ποιητικό έργο του Γιάννη Γρυπάρη ο στοχαστής Γιώργος Βαλέτας που κυκλοφόρησε μετά τον θάνατό του, τ' «ΑΠΑΝΤΑ» του ποιητή, λέει ότι ανήκει στη λογοτεχνική σχολή της Σίφνου που έγινε καθιδρυτής και αρχηγός νέας Σχολής, τη «Γρυπαρική». Η δε Σίφνια λογοτέχνιδα και δημοσιογράφος Ουρανία

Καλογήρου είπε: «Τα έργα του Γρυπάρη, εμείς οι Σιφνιοί, τ' αναγνωρίζουμε από τη σιφνέικη σκέψη που βγαίνει από τα νοήματά του. Χρησιμοποιεί εκφράσεις και λέξεις σιφνέικες, που είναι πολλές φορές μοναδικές στην κυριολεξία, από το πλουσιό σιφνέικο λεξιλόγιο μας».

Η ίδρυση της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

Το 1923 ο Ιωάννης Γρυπάρης αναλαμβάνει τη Δ/νση Γραμμάτων και Τεχνών του Υπουργείου Παιδείας. Τότε σκέφτηκε να ενώσει τους πνευματικούς ανθρώπους της χώρας μας σ' ένα σωματείο. Η ιδέα της συγκέντρωσης και του συνασπισμού ήταν αόριστος πόθος για λίγους απ' αυτούς. Και χρειάσθηκε κάποια δραστήρια πρωτοβουλία λίγων για να κινηθούν και να συμμαζωχτούν.

Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών είναι το πρώτο ιδρυθέν ελληνικό σωματείο και υφίσταται νομίμως αναγνωρισμένο από το 1930. Η πρωτοβουλία της ίδρυσής του ανήκει στον Ι. Γρυπάρη τότε διευθυντή Γραμμάτων και Τεχνών του υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, μεταξύ δε των ιδρυτικών της μελών, συγκαταλέγονται οι Κωστής Παλαμάς, Δημοσθένης Βουτυράς, Γεώργιος Δροσίνης, Γρηγόριος Ξενόπουλος, Μιχαήλ Αργυρόπουλος, Μιλτιάδης Μαλακάσης, Απόστολος Μελαχρινός κ.ά.

Οι ιδρυτές, συνελθόντες την 28η Νοεμβρίου 1929, προέβησαν στη σύνταξη της

ιδρυτικής πράξης. Ακολούθησε η σύνταξη του αρχικού Καταστατικού, το οποίο ενεκρίθη με την υπ' αριθμ. 422/31-1-1930 Απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Μετά την έγκριση του Καταστατικού, η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών ενεγράφη στο βιβλίο των αναγνωρισμένων σωματείων του Πρωτοδικείου Αθηνών, υπ' αριθμ. 2431/10-2-30. Η πρώτη Γενική Συνέλευση του Σωματείου πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 1930 και ανέδειξε το Διοικητικό Συμβούλιο εκ των ιδρυτών της Πρόεδρο τον Ιωάννη Γρυπάρη. Ο σκοπός τους ήταν πνευματικός, για την καθιέρωση της κοινωνικής κι εθνικής αποστολής τους. Πολύ νωρίς, μέσα στον πρώτο χρόνο της λειτουργίας της Ένωσης, σημειώθηκαν διχογνωμίες μεταξύ των μελών της της, εξ αιτίας, συν τοις άλλοις, του γλωσσικού ζητήματος. Υπερίσχυσαν οι δημοτικιστές και η Τακτική Γενική Συνέλευση της 17ης Μαΐου 1931, τροποποίησε το αρχικό Καταστατικό (δι' αποφάσεως Πρωτοδικείου Αρ. 11519/31-17/5/31), με αποκλειστικό σκοπό την ανασύνταξή του στη δημοτική και τον χαρακτηρισμό της «Ένωσις» σε «ΕΝΩΣΗ» και ως «επαγγελματικό σωματείο». Αυτό έγινε αφορμή για παραποθούν ομαδικά οι πρωτόβουλοι ιδρυτές, που εννοούσαν να κρατήσουν σε περιπτώτο σωματείο. Άλλα έπειτα, τον Ιούλιο 1934, ίδρυσαν την Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών, που ανάμεσά τους και ο Ι. Γρυπάρης. Ακολούθησε στην Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών διεξαγωγή αρχαιρεσιών και η ανάδειξη νέου Δ.Σ. με πρόεδρο τον Μιλτιάδη Μαλακάση.

Είναι αλήθεια ότι η πρώτη καθαρή προσπάθεια ίδρυσης λογοτεχνικού σωματείου αναγνωρισμένων λογοτεχνών έγινε το 1930 με την επωνυμία «Ένωσις Ελλήνων Λογοτεχνών». Άλλα το 1934 πέφτει θύμα

των αισθητικών τάσεων στην Τέχνη και την Πολιτική, θα γράφει η τ. Γεν. Γραμματέας της Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών κ. Φαίδρα Ζαμπαθή-Παγουλάτου, στο βιβλίο της «Ιστορικές Μνήμες Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών» (1934-1984). Έτσι, πολλά μέλη της Ένωσης ιδρύουν, στις 19 Μαΐου 1934, την Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών.

Στα ιδρυτικά μέλη της Εταιρίας δεν είναι ο Μιλτιάδης Μαλακάσης ούτε ο Μιχαήλ Αργυρόπουλος, γιατί ο πρώτος ήταν Πρόεδρος και ο δεύτερος αντιπρόεδρος της Ένωσης μέχρι τις εκλογές της 25ης Μαρτίου 1934, που παραιτήθηκαν απ' την Ένωση. Στην Ένωση τότε εξελέγησαν οι Ν.Ι. Λάσκαρης, Πρόεδρος, Κ. Βαλμύρας, Αντίδρος, Μ. Πριονιστής, Γεν. Γραμματέας, Μ. Δαμιράλης, Ταμίας και Σύμβουλοι οι Μ. Ανδρουλιδάκης, Π. Πικρός, Κ. Φαλτάτης, Τ. Μπαρλάς, Ευγενία Ζωγράφου και Ειδ. Γραμματέας η Ελένη Σιφναίου. Στίς εκλογές που έγιναν την 26-7-34 στην Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών, το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζουν: Πρόεδρος, Γρηγόριος Ξενόπουλος, αντιπρόεδρος, ο Μιχαήλ Αργυρόπουλος (μέχρι τις 25/3/1934 αντιπρόεδρος στην Ένωση, που γράφτηκε στην Εταιρία ακολούθως) και Σύμβουλος σ' αυτό το Δ.Σ. ο Ιωάννης Γρυπάρης. Ακολούθησαν οι εκλογές στις 7-12-37 στην Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών και Πρόεδρος εξελέγη ο Μιλτιάδης Μαλακάσης που γράφτηκε σ' αυτή κι ύστερα απ' την παραίτηση στις 21-3-39 του αντιπροέδρου Νικολάου Πετιμεζά-Λαύρα, αντικαταστάτης του είναι ο Μιχαήλ Αργυρόπουλος. Στην ανασύνθεση στις 16-12-39 Πρόεδρος γίνεται ο Μιχαήλ Αργυρόπουλος και απλός Σύμβουλο Δ.Σ. είναι ο Μιλτιάδης Μαλακάσης, που παραιτείται στις 7-8-1940 και αντικαταστάθηκε από τον

Στράτη Μυριβήλη. Στις εκλογές της Εταιρίας την 27-7-48 Πρόεδρος εκλέγεται ο Μιχαήλ Αργυρόπουλος που πεθαίνει στις 4-6-1949 και αναλαμβάνει Πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος Νίκος Βένης.

Η περίπτωση

Δημοσθένη Βουτυρά

Ο Δημοσθένης Βουτυράς δεν ήταν ποτέ Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών καθώς ιχγηλατούμε την ιστορία της Ένωσης. Ήταν ιδρυτικό μέλος τόσο στην Ένωση όσο και στην Εταιρία, που υπέγραψε τα Πρακτικά στην πρώτη περίπτωση το 1930 στην Ένωση και στη δεύτερη τον Απρίλη του 1934 στην Εταιρία. Ο καλός διηγηματογράφος από τον Πειραιά Δημοσθένης Βουτυράς, που είχε σιδηρουργεί στο Νέο Φάληρο, όταν ήταν στο Γυμνάσιο παρουσίασε για πρώτη φορά μια μορφή επιληφίας. «Η αρρώστεια του τον υποχρέωσε να σταματήσει το σχολείο, δεν μπόρεσε να τελειώσει ούτε το Γυμνάσιο». (Αλέκος Κουτσούκαλης: «Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας», Έκδοση Ιωλκός, τόμος 1ος, σελ. 336-338). «Αρρώστεια» και «νευρασθένεια» την ονομάζει ο ίδιος, «εκείνη η αρρώστεια με τυράννησε τόσο και μ' έρριξε στη Λογοτεχνία». Ο Ξενόπουλος και ο Παλαμάς θα ασχοληθούν θετικά μαζί του. Μέχρι τα εξήντα του χρόνια η ταβέρνα θα είναι γι' αυτόν διέξοδος, τόπος επικοινωνίας, διασκέδασης και συγχρόνως άντλησης υποθέσεων. Το 1923 θα του απονεμηθεί το «Εθνικόν Αριστείον Γραμμάτων και Τεχνών», έναυσμα για μια μεγάλη φιλολογική διαμάχη που θα μείνει γνωστή ως το «πρόβλημα Βουτυρά». Ο Παλαμάς, έντασσοντάς τον στον ορίζοντα των δικών του μεγάλων εθνικών προσδοκιών, ότι δηλαδή παρου-

σιάζεται ένας τυπικός «ηθικός παραλυτικός», παράδειγμα προς αποφυγή. Στα μέσα της δεκαετίας του 1930, που είχε ιδρυθεί η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, ο «μύθος Βουτυρά» έχει ήδη αρκετά ξεθωριάσει, με τη μαρτυρία του Τ. Αγρα. Ο δε Αγγελος Τερζάκης περιγράφει με σαφήνεια: «Πώς κατορθώνει ένας συγγραφέας γεμάτος ελαττώματα, αισθητικά ανεξέλκτος, να επιβάλλεται στη νεολαία της εποχής του;». Γενικό συμπέρασμα σήμερα είναι: Οι πνευματικοί γίγαντες Κωστής Παλαμάς, Ι. Γρυπάρης κ.ά. νά εκλέξουν ως πρώτο Πρόεδρο της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, τον Δημοσθένη Βουτυρά, για το πρωτοϊδρυόμενο λογοτεχνικό σωματείο της χώρας μας και εκ παραδρομής συμπεριλήφθηκε το όνομά του αυτά τα χρόνια και μνημονεύεται ως «Πρόεδρος». Όταν έφυγε απ' την Ένωση πήγε στην Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών και ενεγράφη. Εκεί με ενέργειες του τότε Δ.Σ. έγινε επίτιμος Πρόεδρος χωρίς ποτέ να χρηματίσει Πρόεδρος σ' αυτή. Κηδεύθηκε δημοσία δαπάνη και παρασχωρήθηκε τιμητικά οικογενειακός τάφος από τον Δήμο Αθηναίων στο Α' Νεκροταφείο. Στις 12 Μαρτίου 1959 έγινε το πνευματικό μνημόσυνό του στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, οδό Μητροπόλεως 38, από τα δύο σωματεία. Για τρεις δεκαετίες που θ' ακολούθησουν ο Δημοσθένης Βουτυράς θα περιπέσει στην αφάνεια και τ' όνομά του θα καταδικασθεί σε λήθη. Μια κίνηση σχετικών δημοσιευμάτων που άρχισε το 1990 τον επανέφερε στην επικαιρότητα. Οφέλουμε όμως να παραδεχθούμε ότι το έργο του είναι σημαντικό και εκτενές (πάνω από 500 δημοσιευμένα διηγήματα). Έφυγε πικραμένος ύστερα από την αρρώστεια που τον καθηλώνει απ' το 1954, στις 27 Μαρτίου 1958.

Σήμερα, ύστερα από πολύχρονη τεκμηρίωση, οφείλουμε να επαναπροσδιορίσουμε και να ξαναφράψουμε με τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας αυτή τη στιγμή, χάρη της αλήθειας και του σεβασμού σ' αυτούς, τα ονόματα των Προέδρων της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών. Ακόμη στην αναρτημένη πλάκα που υπάρχει στη Στέγη μας και να συμπληρωθούν σωστά οι φωτογραφίες τους για τους τωρινούς και τους επίγονους που αναζητούν την ιστορική διαδρομή του σωματείου μας.

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Ιωάννης Γρυπάρης	1930-1931
2. Μιλτιάδης Μαλακάσης	1931-1934
3. Νικόλαος Ι. Λάσκαρης	1934-1936
(Διακοπή λειτουργίας βιαίως, 4/8/36)
4. Δημήτριος Καλογερόπουλος	1944-1954
5. Αλέξανδρος Φιλαδελφέας	1954-1955
6. Στέλιος Σπεράντσας	1955-1962
7. Απόλλων Λεονταρίτης	1962-1972
8. Δημοσθένης Ζαδές	1972-1974
9. Νικόλαος Στασινόπουλος	1974-1996
10. Στέλλα-Ροζίτα Κωνσταντίνου	1996-1998
11. Γιάννης Καραργύρης	1998-1999
12. Δημήτριος Τσουκνίδας	1999-2009
13. Λευτέρης Τζόκας	2009-

Η δικτατορία της 4ης Αυγούστου 1936 διακόπτει βίαια τα αριστερά περιοδικά και ρίχνει στην πυρά τα βιβλία με κοινωνικό περιεχόμενο. Ακόμα ακλείνει πολλά σωματεία κι ανάμεσά τους την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών. Όπως τώρα με διαταγή του μεταξικού καθεστώτος, έτσι και το 1943, με γερμανική διαταγή, όσα λειτουργούσαν. Με ενέργειες μιας Διοικούσας Επιτροπής, που είχε προσωρινό Πρόεδρο τον Δημήτριο Καλογερόπουλο, καλείται

στις 20 Φεβρουαρίου 1944 για να επανιδρύσει το σωματείο με την επωνυμία «Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών» και όχι «Ένωσης», που εκλέγουν Προεδρείο στις 24 Φεβρουαρίου 1944 και Πρόεδρο τον Δ. Καλογερόπουλο, που υποβάλλουν Καταστατικό στο Πρωτοδικείο Αθηνών και παρίσταται ο δικηγόρος Γρηγόριος Παπαφλέσσας. (Υπάρχει στο Αρχείο της Ένωσης Βιβλίο Πρακτικών και το Καταστατικό). Είναι αλήθεια ότι από το Καλοκαίρι του 1942 αναμενόταν οι άδειες για επαναλειτουργία πολλών πνευματικών σωματείων, θεάτρων και ο καλλιτεχνικός και πνευματικός κόσμος της χώρας μας, ας βίωνε με τον πιο δραματικό τρόπο τις επιπτώσεις της πείνας και της κατοχής.

Συνέβησαν πολλά εκείνα τα χρόνια. Αξίζει ν' αναφερθούμε στην πρώτη Γεν. Συνέλευση της Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών που λογοδετήσαν τα μέλη της, μετά την απελευθέρωση στις 5 Νοεμβρίου 1944 και άνοιξε το ζήτημα όσων λογοτεχνών στήριξαν, είτε το καθεστώς της 4ης Αυγούστου, είτε την ιταλογερμανική κατοχή. Ο Μενέλαος Λουντέμης καταγγέλει τον πρώην Πρόεδρο της Εταιρίας Μιχαήλ Αργυρόπουλο για σύμπλευση με τη μεταξική δικτατορία και προτείνει τη διαγραφή του. Στις εκλογές της Εταιρίας 7.12.37 Πρόεδρος εξελέγη ο Μιλτιάδης Μαλακάσης και στις 21.3.39 παραιτείται και αναλαμβάνει Πρόεδρος ο Μιχ. Αργυρόπουλος. Στην ανασύνθεση στις 16.12.39 πρόεδρος εξακολουθεί ο Αργυρόπουλος μέχρι τις εκλογές 13.6.43, που πρόεδρος γίνεται ο Άγγελος Σικελιανός. Παρά τις κατηγορίες, ο Μιχ. Αργυρόπουλος στις εκλογές της Εταιρίας στις 27.7.48 εξελέγη ξανά Πρόεδρος.

Πρακτικόν

• Ιδρύσεως της "Ένωσεως Έλλήνων Λογοτεχνών"

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι συνελθόντες σήμερον είς τό γραφεῖον τοῦ "Έθνους Συνδέσμου" ἀπεφεσίσαμεν τὴν ίδρυσιν ἐν "Αθήναις σηματεῖον τό τον τίτλον" Ένωσις Έλλήνων Λογοτεχνών" τοῦ σπείρου σκοπός εἶναι η ήθική καὶ διλική ἐνσχυσίς εὐτῶν.-

"Ιποβληθέντος τοῦ συντεχθέντος Καταστατικού συγκειμένου ἐξ ἡρ. θρων 15 μετά γενομένην συζήτησιν ἐγηφίση τοῦτο, ἐξελέγη δέ παραγραφή πενταμελῆς προσωρινῆς Διεικεύσας Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κοκ. Δημ. Καλογεροπούλου ὡς Προέδρου, Χρ. Δαρελέξη ὡς Ἀντιπροέδρου, Ε. Μιστράλη, Γεν. Γραμματέως, Στεφ. Τσίντζεου ὡς Ταμίου, Κ. Καιροφύλας ὡς συρρειλού διά νόμο προβηθεί εἰς τὰς ἀπαιτούμενας προκαταρκτικάς ἐνεργείας προς εὑδάσιν τοῦ Σωματείου, μποβολήν τοῦ Καταστατικοῦ πρός ἔγκρισιν εἰς τό Πρωτοδικεῖον καὶ εἰσπρεξίν συνδυομένη, δωρεῶν καὶ ἐπιχορηγήσεων κλπ.-

• Μν. Αθήναις τῇ 20 Φεβρουαρίου 1944

Ως ίδρυται

The image shows several handwritten signatures in black ink, likely in Greek script, arranged in two columns. The signatures appear to be those of the founding members of the Association of Greek Writers, as indicated by the preceding text. The signatures are fluid and vary in style.

<p><i>Μιχαήλης λογοθέτης Παναγιώτας</i></p> <p>Θεοφάνεια, Βαρύπεια: Επίστρια Σταύρου Λαζαρίδην</p> <p>είμαρτενη η γιανό στο μαρανόν αράστρος με μένο αυτοβασίς, ον τινάρισα της κεμανιάς το χέν να παι το μαρανόν της σάντην</p> <p>Αύγουστος 2013</p>	<p>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ - Τ. Γ. ΠΡΩΤΑΡΧΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ</p> <p>ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΙΛΩΣΗΙ για τον αειμνήστο συμπολέτη μας γιατρό - ποιητή ΜΙΑΤΙΔΗ Ι. ΛΟΓΟΘΕΤΗ</p> <p>1895-1983</p> <p>Τετάρτη, 7 Αυγούστου 2013 Ωρα 8 το βράδυ στο «Μεσοχώρι» Θεσπρωτικού</p>
<h3>ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ</h3> <p>Ο Αντιπεριφερειάρχης Προέδρες: Στράτος Χ. Ιωάννου, ο Δήμαρχος Ζηρού Δημότης Γιολδάσης και ο Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών Λευτέρης Β. Τζόνας σας προσκαλούν στην τιμητική εκδήλωση για το συμπολάτη μας γιατρό και ποιητή αειμνήστο ΜΙΑΤΙΔΗ Ι. ΛΟΓΟΘΕΤΗ που θα πραγματοποιηθεί, την Πέμπτη, 7 Αυγούστου 2013 και ώρα 8.00 το βράδυ, στο «Μεσοχώρι» Θεσπρωτικού.</p> <p>Σεγδιοργυμαντές της εκδήλωσης: Η Τοπική Κυνηγότητη Θεοπρωτικού Ο Ιατρικός Σύλλογος Πρέβεζας και ο Πολιτιστικός φορητός Θεοπρωτικού & Λάκκας: <ul style="list-style-type: none"> - Μημφατικός: Σέλλογος Θεοπρωτικού - Σέλληνης Γυναικών Θεοπρωτικού - Φιλορμονικής Σέλλογος Θεοπρωτικού - Σέλληνης Απόδημων Θεοπρωτικού Αθηναίων και Αλεξανδρ. - ο Πριμβαλλοντικής Σέλλουγος Θεοπρωτικού & Λάκκων. </p>	<h3>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ</h3> <p>21.15 Κακωπορίτημα από τον συντονιστή της εκδήλωσης Μιχάλη Λογοθέτην. 21.20 Χωρετήμας από τον Αντιπεριφερειάρχη Πρέβεζας Στράτο Ιωάννου. 21.25 Μήνυμα του Προέδρου της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών Λευτέρη Τζόνα. 21.30 Χωρετήμας από τον Πρεδέρο του Ιατρικού Συλλόγου Πρέβεζας Ενέργειο Μπασιάνη. 21.35 Χωρετήμας εκ μέρος Πολιτιστικήν Φορέων Θεσπρωτικού. 21.40 Ηαρονοίσαντη του βιβλίου: ΜΙΑΤΙΔΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ - Ποιήματα. Για το γιατρό - του - ανθρώπου και τα ποιήματα του θα μιλήσουμε οι: <ol style="list-style-type: none"> 1. Στέφανος Ντάβας, Λογοτέχνης - Λιμνοπολιγάρφες και Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών. 2. Τάκης Ηπαλδημητόλοις, Γενικός Γραμματείας της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών και 3. Ευπόνη Καπόλην - Συγγένης, φιλόλογος - ιστορικός και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας που επιμελήσθη την έκδοση κι έγραψε τα προλεγόμενα στο βιβλίο που είναι δωρεά της έκδοσης: «Μιτιάδης Λογοθέτης - Ποιήματα», Αθήνα, 2013. <p>- Απονομή πηγαδιάνων αναμνηστικών διπλωμάτων από την ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ. - Έκφραση ευχαριστιών οργανωτικής επιτοχοτής από τον Κάστο Λογοθέτη. - Λιανοψή δωρεάν των βιβλίων «ΜΙΑΤΙΔΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ - Ποιήματα», Αθήνα 2013.</p> <p>* Στις παραγγελίες οι κωφές Αλεξάνδρη Τσάσσου και Ματέω Πριόβολου.</p> </p>

Διπλή παρουσίαση του βιβλίου του ποιητή και γιατρού Μιλτιάδη Λογοθέτη

Mε πολλή μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η διπλή παρουσίαση του βιβλίου του αείμνηστου Πρεβεζάνου γιατρού και ποιητή Μιλτιάδη Λογοθέτη.

Οι εκδηλώσεις οργανώθηκαν από την

Στέφανου Ντόβα

Περιφέρεια Ηπείρου και την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών με τη μεγάλη βοήθεια και συμπαράσταση του Πολιτιστικού Συλλόγου Πρέβεζας, του Ιατρικού Συλλόγου της πόλης και των Πολιτιστικών φορέων Θεσπρωτικού και Λάκκας.

Η πρώτη εκδήλωση παρουσίασης έγινε στην πλατεία Θεσπρωτικού την Τετάρτη 7 Αυγούστου, στην οποία χαιρέτησε ο Δή-

Ο Πρόεδρος της Ένωσης Λευτέρης Τζόκας απευθύνει χαιρετισμό.

μαρχος Ζηρού κ. Γιολδάσης, ο οποίος αναφέρθηκε στις προσπάθειες του Δήμου για στήριξη της πολιτιστικής δημιουργίας στους δύσκολους καιρούς που περνάμε, ενώ μίλησε για το έργο των συλλόγων και την μεγάλη προσφορά της Ε.Ε.Λ.

Οι επίσημοι στην εκδήλωση της Πρέβεζας.

Στη συνέχεια χαιρέτησε ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Λ. κ. Λευτέρης Τζόκας, ο οποίος αναφέρθηκε στη δράση και το έργο της ΕΝΩΣΗΣ, τονίζοντας ότι θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να συμπαρίσταται σε κάθε δημιουργό, σε όλη τη χώρα, αναδεικνύοντας την πνευματική του δημιουργία.

Χαιρέτησε επίσης ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Πρέβεζας κ. Κ. Λογοθέτης, ο οποίος ευχαρίστησε για την έκδοση και παρουσίαση του βιβλίου.

Για το ποιητικό έργο του Μιλτιάδη Λογοθέτη μίλησε ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης, Δημοσιογράφος-Συγγραφέας Στέφανος Ντόβας, για τον ποιητή μίλησε ο Γεν. Γραμματέας της Ένωσης, συγγραφέας-εκπαιδευτικός Δημ. Παπαδημητρίου, ενώ απαγγέλθηκαν από μέλη του τοπικού Συλλόγου ποιήματα.

Την επομένη, Πέμπτη 8 Αυγούστου, στον αύλειο χώρο της Παναγίας των Ξενώνων της Πρέβεζας, έγινε παρουσίαση στο

Ο Γενικός Γραμματέας της Ένωσης Τάκης Παπαδημητρίου παρουσιάζει το βιβλίο.

κοινό της πόλης.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο προϊστάμενος του Ναού, ο Αντιεργορειάρχης Πολιτισμού κ. Ανατολιωτάκης, ο Δήμαρχος Πρέβεζας κ. Μπαΐλης, εκπρόσωποι Συλλόγων, φορέων και οργανώσεων και πολύς κόσμος.

Τους παρισταμένους καλωσόρισε ο συντονιστής της εκδήλωσης Μιχάλης Λογοθέτης, ενώ χαιρετισμό απηύθυναν ο Αντι-

Από την εκδήλωση στο Θεοπρωτικό Πρέβεζας.

Από την εκδήλωση της Πρέβεζας.

περιφερειάρχης κ. Ανατολιωτάκης και ο Δήμαρχος κ. Μπαΐλης. Στο χαιρετισμό του ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Λ. κ. Λευτέρης Τζόκας επεσήμανε την ανάγκη στήριξης κάθε πνευματικής δημιουργίας και προβολής των δημιουργών όπου αυτοί κι αν βρίσκονται.

Ύπογράμμισε ιδιαίτερα ότι η Ε.Ε.Λ. θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες των καιρών, όπου οι δυσκολίες εμπνέουν πολλούς για δημιουργία πνευματικής.

Και στην εκδήλωση αυτή χαιρέτισε ο Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Πρέβεζας κ. Ευάγγελος Μπακόλας αλλά απηυθύνθηκε χαιρετισμός και εκ μέρους των Πολιτιστικών Φορέων Θεσπρωτικού.

Στη συνέχεια ακολούθησε η παρουσίαση του βιβλίου, για το οποίο μίλησε ο Αντιπρόεδρος της Ε.Ε.Λ. κ. Στέφανος Ντό-

βας, ο οποίος απάγγειλε και ποιήματα.

Ακολούθως μίλησε για τον γιατρό-ποιητή ο Γ.Γ. της Ε.Ε.Λ. Τάκης Παπαδημητρίου, ο οποίος επέλεξε ποιήματα που απάγγειλαν οι ηθοποιοί Γεωργία Παπαδιώτη και Σούλα Μπαχλάβα.

Για τον άνθρωπο, το γιατρό και τα ποιήματά του μίλησε αμέσως μετά η κ. Εσπέρια Καπόγλου-Σουρβίνου, φιλόλογος-ιστορικός και καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, η οποία επιμελήθηκε την έκδοση και έγραψε τα προλεγόμενα στο βιβλίο που είναι δική της έκδοση.

Ακολούθησε απονομή τιμητικών αναμνηστικών διπλωμάτων από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, έκφραση ευχαριστιών της οργανωτικής επιτροπής από τον Κώστα Λογοθέτη και δωρεάν διανομή του βιβλίου. ■

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Μια όμορφη πνευματική βραδιά στο Θεσπρωτικό και στην Πρέβεζα

Mια εντυπωσιακή εκδήλωση και μία ξεχωριστή βραδιά απόλαυσαν οι φίλοι του πνεύματος και του πολιτισμού, συντοπίτες μας από τα Λέλοβα και τα γύρω χωριά της Λάκκας, την Τετάρτη 7 Αυγούστου 2013.

Níκου Νικολάου

Την καθιερωμένη ώρα το απόγευμα, όταν ο ήλιος έριχνε τα απόσκια του στο Μπαλντανέζι, μαζευτήκαμε στο «Μεσοχώρι» του Λελόβου, σε μια τιμητική εκδηλωση για τον αξέχαστο συγχωριανό μας γιατρό και ποιητή Μιλτιάδη Λογοθέτη.

Την οργάνωση της εκδήλωσης είχε αναλάβει η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, στα πλαίσια της προσπάθειας που κάνει για αναζήτηση και ανάδειξη λησμονημένων και μη προβεβλημένων λογοτεχνών σε όλη την Ελλάδα και ιδιαιτέρως στην επαρχία. Συμμετείχαν η Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας και ο Δήμος Ζηρού. Συνδιοργανωτές ήταν ο Ιατρικός Σύλλογος Πρέβεζας, η Τοπική Κοινότητα Θεσπρωτικού, οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι Θεσπρωτικού και ο Περιβαλλοντικός & Πολιτιστικός Σύλλογος Λάκκας Θεσπρωτικού.

Ο συντονιστής της εκδήλωσης Νίκος Νικολάου, Πρόεδρος του Περιβαλλοντικού & Πολιτιστικού Συλλόγου Θεσπρωτικού, αφού καλωσόρισε τους παρευρισκομένους, αναφέρθηκε στην εικόνα που έχουν σχηματίσει οι παλιότεροι συ-

ντοπίτες μας για τον αείμνηστο Μιλτιάδη Λογοθέτη, που γεννήθηκε το 1895 και πέθανε το 1983, και πρόσθεσε ότι ο τιμώμενος, ήταν ένας γιατρός που εργάστηκε με ανιδιοτέλεια και αφοσίωση στην επιστήμη του και στην φροντίδα των ασθενών του.

Τόνισε τη σπουδαία πρωτοβουλία - προσφορά της ανιψιάς του Εσπερίας Καπόγλου Σουρβίνου, η οποία 30 χρόνια μετά το θάνατό του, επιμελήθηκε την έκδοση των ποιημάτων του και μας έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσουμε, εκτός από το γιατρό και τον ποιητή Μιλτιάδη Λογοθέτη, τη λυρική και φιλοσοφική του διάσταση, τους πηγαίους στοχασμούς του.

Στη συνέχεια αναγνώστηκε μήνυμα του Αντιπεριφερειάρχη Στράτου Ιωάννου, ο οποίος συνεχάρη όσους εργάστηκαν για την ανάδειξη της ποιητικής πλευράς του εκλεκτού συμπατριώτη μας.

Στο δικό του χαιρετισμό ο Δήμαρχος Ζηρού Δημήτρης Γιολδάσης, πέρα από τα καλά λόγια και τους επαίνους για τους συντελεστές της εκδήλωσης δήλωσε ότι θα είνα αρωγός σε τέτοιου είδους προσπάθειες.

Ο Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, συμπατριώτης μας Λευτέρης Τζόκας, εξέφρασε τη χαρά του γιατί παραβρίσκεται στην τιμητική αυτή βραδιά αφιέρωμα στον ποιητή και γιατρό Μιλτιάδη Ιωαν. Λογοθέτη, στη γενέτειρά του και στην Πρέβεζα, όπου έζησε

τα περισσότερα χρόνια της ζωής του. «Τέτοιες πολιτιστικές πρωτοβουλίες και συλλογικές προσπάθειες αποτελούν ανάχωμα και αντίσταση στην κατηφόρα που έχει πάρει η κοινωνία μας, ανεβάζουν τον πολιτισμό του τόπου και προάγουν τις συνεργατικές διαθέσεις. Έτσι ανεβαίνει η πνευματική στάθμη των πολιτών και το ήθος όλων». Κλείνοντας το σύντομο χαιρετισμό του ο κ. Λευτέρης Τζόκας εξέφρασε τη συγκίνησή του διότι για μια ακόμη φορά του δόθηκε η ευκαιρία να κλείνει ευλαβικά το γόνυ στη γεννήτρα γη του πατέρα του (από το χωριό Μυρσίνη Πρέβεζας).

Ακολούθησε χαιρετισμός από το Πρόεδρο του Ιατρικού Συλλόγου Πρέβεζας Βαγγέλη Μπακόλα και την εκπρόσωπο των Πολιτιστικών Φορέων Θεσπρωτικού Ντίνα Ορφανιώτη.

Για τον γιατρό, τον άνθρωπο Μιλτιάδη Λογοθέτη και τα ποιήματά του μίλησαν ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών Στέφανος Ντόβας, δημοσιογράφος, λογοτέχνης και συγγραφέας και ο Γενικός Γραμματέας, συμπατριώτης μας Τάκης Παπαδημητρίου.

Ο Στέφανος Ντόβας αναφέρθηκε στην επιτυχία της οργάνωσης της εκδήλωσης και συγχάρηκε τους οργανωτές της συλλογικής αυτής όμορφης προσπάθειας. «Ως Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, του αρχαιότερου Λογοτεχνικού Σωματείου (έτος ίδρυσης 1930), αισθάνομαι χαρά που η ΕΝΩΣΗ μας με τέτοιες εκδηλώσεις, τις οποίες διοργανώνει ή στις οποίες συμμετέχει, συμβάλλει στην πολιτιστική ανύψωση του τόπου μας».

Στη συνέχεια με γλαφυρότητα μίλησε για τη Λογοτεχνία και ειδικότερα για την Ποίηση ως πνευματική δημιουργία και πράξη και έκλεισε με αναφορά στον δημιουργό γιατρό-ποιητή και τα ποιήματά του, μέσα από συναρπαστική προσέγγιση σε κάποια ποιήματά του, που τα ανέλυσε λογοτεχνικά, γλωσσικά και υφολογικά.

Ο Τάκης Παπαδημητρίου, Γενικός Γραμματέας της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, εκπαιδευτικός και συγγραφέας, αναφέρθηκε στην επίπονη έρευνα και αναζήτηση των διάσπαρτων σε διάφορα έντυπα ποιημάτων του Μιλτιάδη Λογοθέτη και τη συνεργασία του με την ανιψιά του ποιητή φιλόλογο-ιστορικό, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου, Εσπερία Καπόγλου-Σουρβίνου για την έκδοση των ποιημάτων.

Στη συνέχεια παρουσίασε την προσωπικότητα, το ήθος και το ποιητικό έργο του Μιλτιάδη Λογοθέτη με τη βοήθεια και της εκφραστικής απαγγελίας ποιημάτων από την Αλεξάνδρα Τσάτσου και τη Μπέτη Πριόβολου.

Ακολούθησε απονομή τιμητικών αναμνηστικών διπλωμάτων από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών.

Η βραδιά έκλεισε από τον Κώστα Λογοθέτη με έκφραση ευχαριστιών εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής και δωρεάν διάθεση του βιβλίου.

Ήταν μια ξεχωριστή βραδιά πραγματικά πολιτιστική, υψηλού πνευματικού επιπέδου, που άφησε εξαιρετικές εντυπώσεις στους παρευρισκομένους και αισθήματα ικανοποίησης στους διοργανωτές της. ■

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΡΑΧΘΕΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ 2013

Mε μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε και φέτος το Φεστιβάλ Αραχθείου Θεάτρου Τζουμέρκων, στο Παλαιοχώρι Σκούπας Άρτας, από 7 έως 12 Αυγούστου. Στις 7 Αυγούστου δό-

Rίτα Μυστακοπούλου-Νάστου

θηκε από τους φίλους του Αραχθείου Θεάτρου Μουσική Συναυλία προς τιμήν του Σταύρου Ι. Καφάλη. Τιμήσαμε κι ευχαριστήσαμε το Σταύρο Καφάλη για την προσφορά του στην παραδοσιακή μας μουσική κληρονομιά και ειδικότερα για τη συνεχή παρουσία του τα τελευταία χρόνια στα λαογραφικά δρώμενα του θεάτρου μας αφιλοκερδώς. Πλήθος κόσμου κατέκλυσε το θέατρο, για να τιμήσει το μεγάλο δάσκαλο και δεξιοτέχνη του κλαρίνου.

Την εκδήλωση παρουσίασε η καταξιωμένη δημοσιογράφος του ART TV κ. Βίκυ Ευαγγελίου και προλόγισε ο έγκριτος δημοσιογράφος και συντοπίτης μας κ. Χ. Μέγας. Ο κ. Μέγας αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα και χρησιμότητα του Θεάτρου από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, αναφέροντας χαρακτηριστικά: «Χτίστηκε ένα θέατρο στο πουθενά, όπως γινόταν και στην αρχαιότητα, γιατί το είχε και το έχει ανάγκη ο κόσμος».

Η βραδιά ξεκίνησε με τη λαλιά του Σταύρου Καφάλη, που μας ταξίδεψε στους ήχους της παραδοσιακής μας μουσικής, με τον τρόπο που αυτός γνωρίζει άριστα.

Στη συνέχεια η κ. Ρίτα Νάστου, αφού εξήρε την προσωπικότητα του τιμώμενου, παρέδωσε στον Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλ. Καχριμάνη, που τίμησε με την πα-

ρουσία του την εκδήλωση, την αναμνηστική πλακέτα για να την απονείμε στο Σταύρο Καφάλη εκ μέρους του Αραχθείου Θεάτρου.

Εκ μέρους της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας χαιρέτησε την εκδήλωση ο Πρόεδρος της κ. Γ. Οικονόμου, ο οποίος αναφέρθηκε στο έργο και την προσωπικότητα του Σταύρου Καφάλη και στη χρησιμότητα του θεάτρου.

Ακολούθως οι τραγουδιστές που προσήλθαν για να τιμήσουν το Σταύρο Καφάλη, ερμήνευσαν όλοι μαζί όμορφα παλαιά παραδοσιακά πολυφωνικά τραγούδια που τείνουν να ξεχαστούν, προκαλώντας έντονο ενθουσιασμό στους θεατές του θεάτρου. Ήταν εκεί ο Αντώνης Κυρίτσης, ο Γ. Κούρτης, η Γ. Γρίβα, ο Γ. Μεράντζας και ο Γιάννης Καφάλης (γιος του Σταύρου), οι οποίοι στη συνέχεια, ο καθένας χωριστά, ερμήνευσε παλαιά όμορφα τραγούδια.

Στην ορχήστρα συμμετείχαν, εκτός του Στ. Καφάλη, ο Μάκης Τσίκος και ο Β. Παπαγεωργίου στο κλαρίνο, ο Κ. Κωσταγεώργιος στο βιολί, ο Σπ. Αλεύροντας στο ντέρι.

Μετά το τέλος των τραγουδιών, ήρθε η σειρά των καταξιωμένων χορευτικών συγκροτημάτων των Μερακλήδων και του παιδικού των Αγνάντων να μαγέψουν τους θεατές με τις όμορφες ενδυμασίες και τις χορευτικές τους ικανότητες.

Η βραδιά έκλεισε με μικρή δεξίωση στο χώρο του θεάτρου, όπου παραβρέθηκαν όλοι οι συντελεστές της εκδήλωσης.

Στις 10 Αυγούστου δόθηκε από την Εταιρεία Θεάτρου Θεσσαλονίκης Λαμπτιόνι η παιδική θεατρική παράσταση «Ο Κύκλος με την Κιμωλία» του Μπέρτολτ Μπρεχτ, σε σκηνοθεσία Αννίτας Γκαϊτατζή, μια περιπέτεια δοσμένη με χιούμορ και ευαισθησία για μικρούς και μεγάλους. Ήταν μια υπέροχη παράσταση που παρακολούθησαν πολλά παιδιά με τους γονείς τους. Ένα από αυτά, ο Δημ. Γάλιος, συμ-

μετείχε ενεργά στην παράσταση, παίρνοντας το ρόλο του παιδιού που είχε εγκαταλείψει η μητέρα του.

Στις 11 Αυγούστου από το Θεατρικό Εργαστήρι Πρέβεζας δόθηκε η παράσταση «Αναζητώντας τον Προμηθέα», σε διασκευή και σκηνοθεσία της κ. Λίλης Σακκά. Η αναζήτηση του Προμηθέα τότε και τώρα. Το τότε ήταν ο Πόντος. Το τώρα είναι ο αιώνιος Προμηθέας, που ανοίγει νέους δρόμους... Ήταν μια καταπληκτική παράσταση που καθήλωσε τους θεατές. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στην κ. Λίλη Σακκά και σε όλους τους συντελεστές της παράστασης. Τους ευχαριστούμε θερμά και τους ευχόμαστε παρόμοιες επιτυχίες και στο μέλλον.

Οι εκδηλώσεις έκλεισαν στις 12 Αυγούστου, με την παράσταση «Εκκλησιάζου-

σες» του Αριστοφάνη από την Πειραιματική Σκηνή «Πενίας Τέχνες». Μια ανατροπή, μια αναίμακτη επανάσταση... Η παράσταση ήταν αφιερωμένη στη μνήμη της αείμνηστης θηθοποιού Νίκης Τριανταφυλλίδη, η οποία είχε κάνει και τη διασκευή του έργου. Ο κόσμος χαλάρωσε, γέλασε και απόλαυσε την όμορφη παράσταση που ήταν προσαρμοσμένη στη σύγχρονη εποχή, σεβόμενη ωστόσο το διαχρονικό ούτως ή άλλως πνεύμα του έργου του Αριστοφάνη.

Τις εκδηλώσεις παρακολούθησαν συνολικά περί τα 1.000 άτομα και τίμησαν με την παρουσία τους: Οι βουλευτές Αρτας κ. Γ. Στύλιος, κ. Όλγα Γεροβασίλη και κ. Χ. Γκόκας. Ο Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλ. Καχρομάνης, ο Αντιπεριφερειάρχης Αρτας κ. Β. Ψαθάς, ο Δήμαρχος Κεντρικών Τζουμέρκων κ. Χ. Χασιάκος, οι Αντιδήμαρχοι Αρτας κ.κ. Δ. Κέφης και Γ. Βλάρας, ο Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής

κ. Γ. Οικονόμου, ο Πρόεδρος της Παντζουμερκιώτικης Ομοσπονδίας κ. Χ. Λαναράς, ο Πρόεδρος της ΙΛΕΤ κ. Κ. Μαργώνης, ο τέως Δήμαρχος Ξηροβουνίου κ. Λ. Τσιάπαλης, ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Ε. Σκανδάλης, οι Σύμβουλοι της Πανηπειρωτικής κ. Ζ. Καψάλης και Ελ. Σιαμέτη, ο Αντιπρόεδρος και Γενικός Γραμματέας της Τζουμερκιώτικης Ομοσπονδίας κ. Α. Κοντός και κ. Α. Ζανίκας, οι Πρόεδροι του Δημοτικού Διαμερίσματος Σκούπας κ. Π. Ζανίκας, της Αδελφότητας Σκούπας κ. Ε. Γάλιος, του Πολιτιστικού Συλλόγου Σκούπας κ. Κ. Γάλιος, του Εξωραϊστικού Συλλόγου Αγία Μαρίνα κ. Κ. Τσιάπαλης, της Αδελφότητας Ροδαυγής κ. Α. Γιολδάσης, ο τέως Πρόεδρος κ. Π. Τσάγκας με τη σύζυγό του, του Πολιτιστικού Συλλόγου Ροδαυγής κ. Χ. Σταύρου, του Πολιτιστικού Συλλόγου Δαφνωτής κ. Γ. Κιτσάκης, ο Αντιπρόεδρος της Αδελφότητας Αγνάντων κ. Χ. Ζάχος και πολλοί άλλοι

Πρόεδροι και εκπρόσωποι φορέων.

Διαχρίναμε επίσης πολλούς ανθρώπους των Γραμμάτων και των Τεχνών, μεταξύ των οπίων ήταν ο καθηγητής Λαογραφίας κ. Ε. Αυδίκος, ο καθηγητής Ιατρικής κ. Γ. Κολιός, ο ναύαρχος-ιατρός κ. Μ. Μπουρούνης, ο καθηγητής Θεολογίας κ. Γ. Παϊδαρος με τη σύζυγό του Ε. Μανέου, οι επιχειρηματίες κ.κ. Ι. Μπάρμπας και Γ. Τσίκος, ο ιατρός κ. Ε. Παπαδημητρίου, ο δικηγόρος κ. Ι. Γκρυπαβιώτης και πολλούς άλλους.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους όσοι με κάθε τρόπο βοήθησαν στο να πραγματοποιηθούν με επιτυχία οι φετινές εκδηλώσεις. Το ART TV και τη δημοσιογράφο κ. Βίκυ Ευαγγελίου, οι οποίοι, εκτός από τη δημοσιογραφική κάλυψη της εκδήλωσης, ανταποκρίθηκαν με προθυμία στην πρόσκλησή μας για την παρουσίαση ενός οδοιπορικού με τις ομορφιές του τόπου μας, το δημοσιογράφο κ. Χ. Μέγα, το Δήμαρχο Άρτας κ. Ι. Παπαλέξη για τη διάθεση 1.000 ευρώ, τα παιδιά της Σκούπας που για μια φορά ακόμη διέθεσαν τα χρήματα που συγκέντρωσαν από το έθιμο

«των Παθών» (1.150 ευρώ), τον επιχειρηματία κ. Γ. Τσίκο για τη διάθεση 200 ευρώ, τον επιχειρηματία κ. Ι. Μπάρμπα ο οποίος είχε το συντονισμό της μουσικής εκδήλωσης, τους καλλιτέχνες που συμμετείχαν αφιλοκερδώς στη μουσική εκδήλωση, το ζεύγος Θανάση και Δώρας Νάκου, τον Πρόεδρο του Δημοτικού Διαμερίσματος Σκούπας κ. Π. Ζανίκα, τους Προέδρους των Πολιτιστικών Συλλόγων Σκούπας κ.κ. Ε. Γάλιο, Κ. Γάλιο και Κ. Τσιάπαλη, τον κ. Γ. Λιαπάτη, τον ηλεκτρολόγο κ. Χ. Μπαλατσώνη, το δάσκαλο κ. Φ. Παπαϊωάννου για τη συμμετοχή τους στην προετοιμασία των εκδηλώσεων.

Σας ευχόμαστε καλό χειμώνα και καλή αντάμωση στη Σκούπα το επόμενο καλοκαίρι. ■

Τριήμερη Εκδρομή-Προσκύνημα στη Βόρειο Ήπειρο

Το Δ.Σ. της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών αποφάσισε να πραγματοποιήσει τριήμερη εκδρομή-προσκύνημα στη Βόρειο Ήπειρο στις 26, 27 και 28 Οκτωβρίου 2013 (Σάββατο, Κυριακή, Δευτέρα). Οι εκδρομείς θα συμμετάσχουν (στις 28 Οκτωβρίου) στις εορταστικές εκδηλώσεις προς τιμήν των πεσόντων στο Στρατιωτικό Νεκροταφείο Βουλιαρατίου Αργυροκάστρου. Η ξενάγηση θα γίνει από τον κοσμήτορα της ΕΕΛ κ. Αγαθοκλή Παναγούλια, που θα είναι ο Αρχηγός της εκδρομής. Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στα τηλέφωνα: 210-3819571, 6974-669665, 6937-401599, μέχρι την Πέμπτη 10 Οκτωβρίου 2013 και ώρα 14.00.

Αποκατάσταση αλήθειας...

Επιστολή π. Σπυρίδωνος Λόντου

Αξιότιμοι Κύριοι συνάδελφοι,

Την Κυριακή 9 Δεκεμβρίου 2012 η εφημερίδα «Κυριακάτικη Δημοκρατία» (τεύχος 54) φιλοξένησε συνέντευξή μου σχετικά με το Α' Κοιμητήριο Αθηνών, στην οποία μεταξύ άλλων, εκ παραδρομής, ανέφερε ότι είμαι Πρόεδρος της Πανελλήνιου Ενώσεως Θεολόγων, του φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός και της Ενώσεως Λογοτεχνών.

Ως όφειλα, επικοινώνησα άμεσα με τον υπεύθυνο του άρθρου δημοσιογράφο Δημήτριο Ριζούλη και του επεσήμανα το λάθος, ζητώντας την αποκατάσταση του σχετικού χωρίου με τον όρο «μέλος», που είναι και ο αληθής.

Η εφημερίδα, στο φύλλο της επομένης Κυριακής (16/12/12) αποκατέστησε το αρχικό λάθος με την επισήμανση «και μέλος (εκ παραδρομής είχε αναφερθεί την προηγούμενη ως πρόεδρος) της Πανελλήνιου Ενώσεως Θεολόγων, του Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός και της Ενώσεως Λογοτεχνών. »

Οφείλω, λοιπόν, να ζητήσω συγγνώμη, για την πιθανή αναστάτωση που ίσως, άθελα μου, προξένησα.

Εύχομαι ο Κύριος δια πρεσβειών της Υπεραγίας Θεοτόκου να ευλογεί τα έργα σας. Καλή και ευλογημένη χρονιά.

Με άπειρες ευχές,

Πρωτ. Σπυρίδων Λόντος

Εφημέριος Ι. Ν. Ζωοδόχου Πηγής Ακαδημίας

Υποψ. Διδάκτωρ Θεολογίας

Ταχτικό μέλος της Ε.Ε.Λ.

Λόγια αγάπης στην Ένωση...

*Αξιότιμες Κύριες Πρόεδρες
και μέλη του Δ.Σ. της Ε.Ε.Λ.,*

Σας εκφράζω τις χιλιάδες ευχαριστίες μου, για την αληθινά μεγάλη τιμή που μου κάνατε – αναπάντεχα – απονέμοντάς μου το ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ, για την συμμετοχή μου στον εορτασμό της Ε.Ε.Λ., της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης 21-3-2013.

Μου χαρίσατε μια όμορφη έκπληξη (και σας ευχαριστώ πολύ γι' αυτό), που παρατηρήσατε την αγάπη μου στη μελέτη, στην ανάγνωση βιβλίων, στην παρουσία μου και συμμετοχή μου στις εκδηλώσεις σας (της Ε.Ε.Λ.) και εγώ σας διαβεβαιώνω υπεύθυνα, ότι δεν είναι μόνο το γεγονός ότι συνοδεύω (ή να συνοδεύω) τον άνδρα μου κ. Σωτήρη Μαντζούτσο που είναι μέλος σας και μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου της

Ε.Ε.Λ., αλλά η πνευματική μου αγάπη και η μετάδοσή της είναι μέσα στη ζωή μου από τα μαθητικά μου χρόνια, αφού ανατράφηκα μέσα σε φιλομαθή οικογένεια. (Γεννήθηκα, μεγάλωσα και σπουδασα στη Γαλλία κι αυτήν τη στιγμή οι γονείς και οι αδελφές μου ζουν εκεί). Αλλά κι εγώ σήμερα και διδάσκω και καλλιεργώ γνώσεις σε παιδιά, από δημοτικού σχολείου μέχρι και μεταπτυχιακούς φοιτητές, σαν καθηγήτρια της γαλλικής γλώσσας, επί 30 χρόνια τώρα στην Ελλάδα.

Και πάλι σας εκφράζω τις χίλιες ευχαριστίες μου και θα είναι χαρά μου να συνεχίζουμε πάντα έτσι και πάντα με τάσεις προς το καλύτερο.

Σας τιμώ και σας χαιρετώ με αγνή φιλική και πευματική αγάπη!!!

Κατερίνα Φαζεόλ-Μαντζούτσου
φίλης της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

Τρίτη 19-3-2013

Εκδήλωση Ε.Ε.Λ.

Μέρα ποίησης και απονομής βραβείων σε μαθητές Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης από όλη την Ελλάδα και την Κύπρο για διαγωνισμό ποίησης και πεζογραφήματος διαφόρων θεμάτων.

Μια εξαιρετική για την έμπνευση ιδέα, αλλά προπάντων για την ετοιμασία και την παράσταση της τελετής.

Θερμά συγχαρητήρια στον κ. Πρόεδρο της Ε.Ε.Λ., το διοικητικό συμβούλιο και τους συντελεστές της ανεπανάληπτης αυτής εκδήλωσης, που είχα τη χαρά να παρακολουθήσω στην αίθουσα της Μιχαήλας Αβέρωφ και να εκθαμβώ από την οργάνωση της παρουσίασης, διότι κατάφεραν κάτι το ακατόρθωτο, ακόμη και γι' αυτό το ΥΠ.Ε.Θ. (Υπ. Παιδείας).

Ένωσε πνευματικά όλα τα σχολεία της Ελλάδας και της Κύπρου και έδωσε σπινθήρα για πνευματική έκφραση. Πυρπόλησε ψυχές παιδικές και έκανε να λάμψουν τα ματάκια τους από χαρά, ικανοποίηση και εμπιστοσύνη για τον εαυτό τους. Και τα χειλάκια τους τραγουύδησαν.

Σείστηκε η αίθουσα της Μιχαήλας Αβέρωφ από κόσμο μικρό, αθώο, γεμάτο προσμονή και άλλων ηλικών κι ακούστηκαν φωνές μελωδικές κι έλαμφαν χαμόγελα. Μια ζωτικότητα μοναδική τόσο ρέουσα κι ορμητική γεμάτη αισιοδοξία.

Θερμά συγχαρητήρια και στον Υπουργό Πολιτισμού, τον αξιότιμο κ. Τζαβάρα, που παρά τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του όχι μόνο τίμησε με την παρουσία του την εκδήλωση αλλά την παρακολούθησε επί δύωρον μετά προσοχής και εύχαρης απένειμε βραβεία στους τιμηθέντες μαθητές!

Μπίκα Ελένη
Φιλόλογος Καθηγήτρια

Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών τίμησε την Ήπειρο και την 100ή επέτειο από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων

Kορυφαία δρώμενα συνέβησαν κατά τις ημέρες εκείνες, κυρίως που περιέβαλλαν την 21η Φεβρουαρίου, για να λαμπρύνουν έτι περισσότερο τη διοξασμένη μέρα. Ένα από τα κορυφαία συμβάντα ήταν

Ελευθερίας Τζιάλλα-Μάντζιου

η εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 19-3-2013.

Την ημέρα εκείνη, κλιμάκιο της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, έφθασε στα Ιωάννινα για να τιμήσει με ξεχωριστό τρόπο την πόλη μας και τη μεγάλη επέτειο.

Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών ιδρύθηκε το 1930. Είναι το αρχαιότερο πνευματικό λογοτεχνικό σωματείο της χώρας και εδρεύει στην Αθήνα. Ιδρυτές υπήρξαν όλοι οι των Γραμμάτων της γενιάς του '30: Κωστής Παλαμάς, Κων/νος Τσάτσος, Γεώργιος Δροσίνης, Τέλλος Άγρας, Γρηγ. Ξενόπουλος και τόσοι άλλοι. Σήμερα το ίδρυμα τούτο τελεί υπό την αιγίδα του υπουργείου Πολιτισμού και όλα τα μέλη φέρουν την κονκάρδα του ίδρυματος και την ταυτότητα που εκδίδει το Υπουργείο για τον καθένα.

Οργανώνει δραστηριότητες, πραγματοποιεί εκδόσεις, εκδίδει ανά τρίμηνο το περιοδικό «ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ», οργανώνει λογοτεχνικά δρώμενα. Συμμετέχει σε Πανελλήνια και Παγκόσμια Λογοτεχνικά Συνέδρια. Είναι φάρος πολιτισμού και προόδου.

Την ημέρα της 19ης Φεβρουαρίου 2013, ο Πρόεδρος κ. Λευτέρης Τζόκας, ο Γενικός Γραμματέας κ. Τάκης Παπαδημητρίου και ο Ειδικός Γραμματέας κ. Σταύρος Σταύρου έφθασαν με τρία Χρυσά Μετάλλια για να τιμήσουν την πόλη μας.

Το βράδυ εκείνο η Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία ήταν κατάμεστη. Επίσημοι, ιερωμένοι, πλήθος πολιτών, ενώ η μία πλευρά της αίθουσας γέμισε από ένστολους αξιωματικούς της ένδοξης 8ης Μεραρχίας μας.

Συγκινητική η ώρα εκείνη...

Έγιναν οι χαιρετισμοί: Από τον Περιφερειάρχη κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη, τον Δήμαρχο κ. Φίλιππα Φίλιο, τον Διοικητή της 8ης Μεραρχίας κ. Κων. Τσαγγάρα. Το συντονισμό και την όλη εκδήλωση είχε οργανώσει άριστα ο δημοσιογράφος και Αντιπρόεδρος της Ένωσης κ. Στέφανος Ντόβας.

Πρώτα μίλησε ο κ. Λευτέρης Τζόκας, ο οποίος επαίνεσε την Περιφέρεια με εξαιρετικούς λόγους, όπως αρμόζει σε τόσο ιερές και μεγάλες ώρες της πονεμένης πατρίδας μας. Αναφέρθηκε στο έργο της Περιφέρειας της Ηπείρου και την τιμή που αξίζουν οι πολίτες για τις προσπάθειές τους για την πρόοδο και την προκοπή.

Στη συνέχεια ο κ. Τζόκας απένειμε στον κ. Καχριμάνη το Χρυσό Μετάλλιο Πνευματικής Αξίας Α' Τάξεως για τη Λαμπρή Ιστορία της Ηπείρου μας.

Ο κ. Παπαδημητρίου ανέβηκε δεύτερος στο βήμα και με τη βαθιά φωνή του και με γλαυφύρο λόγο μίλησε για τα Γιάννενα, τη δόξα και τη λάμψη της, στην Ιστορία της, στα Γράμματα, τις Τέχνες, τα γρόσια και τον πολιτισμό, αλλά και στους πέντε αιώνες σκλαβιάς και υποτέλειας. Ιστορία για μια πόλη σκλαβωμένη με ελεύθερη ψυχή, την πόλη των θρύλων και των παραδόσεων. Ο ομιλητής απένειμε το Χρυσό Μετάλλιο Πνευματικής Αξίας Α' Τάξεως στον Δήμαρχό μας κ. Φίλιππα Φίλιο. Στη συνέχεια ο κ. Ντόβας ανέπτυξε το θέμα για το έργο της θρυλικής 8ης Μεραρ-

Στο Εμίν Αγά το ζεύγος Ελευθερία και Αντώνης Μάντζιος έχοντας ανάμεσά τους το κλιμάκιο της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών που πήγε εκεί

χίας μας.

Ανέφερε τη μεγάλη της προσφορά σε όλους τους ηπειρωτικούς αγώνες, με χρυσές σελίδες στα 1912-13 και με κορύφωση στο έπος του '40.

Σε καιρό πολέμου και ειρήνης η 8η Μεραρχία στάθηκε στο πλευρό του λαού και πολέμησε και αγωνίστηκε πάντα με ανδρεία. Αλλιών λόγια που συνοδεύονταν από προβαλλόμενες εικόνες Μπιζανομάχων, φωτογραφιών της εποχής, εικόνες αληθινόντες αξιών... η απελευθέρωση της πόλης, οι γαλανόλευκες, και τα πλήθη που ζητωκραύγαζαν.

Όλα ένα μεγαλείο σε μια επαναφορά της μνήμης για αξέις που θα μας δυναμώνουν για αμφίβολους καιρούς... αναμενόμενους...

Ο κ. Ντόβας απένειμε στον Δ/τη της 8ης Μεραρχίας κ. Κων/νο Τσαγγαρά το Χρυσό Μετάλλιο Πνευματικής Αξίας Α' Τάξεως για τη δόξα και τη λαμπρότητα της Ηπειρωτικής 8ης Μεραρχίας μας.

Η εκδήλωση έκλεισε με τη Στρατιωτική Μπάντα, που παρουσίασε μουσικό πρόγραμ-

μα με εμβατήρια, πατριωτικά τραγούδια, τραγούδια για τα Γιάννενα και άλλα της εποχής εκείνης. Και άφησε τις ωραιότερες εντυπώσεις.

Στην εκδήλωση παρίστατο και ο Δ/τής του Α' Σώματος Στρατού κ. Γεώργιος Τζιμάνης, που ήταν τις ημέρες αυτές στην πόλη μας για την επέτειο.

Την επόμενη μέρα 20-2-2013 το κλιμάκιο της Ένωσης μετέβη στο ιστορικό χάρι του Εμίν Αγά, για να παραστεί στις εκεί εκδηλώσεις της 8ης Μεραρχίας και στην αναπαράσταση των γεγονότων από ομάδα ηθοποιών.

Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών με άξιο κριτήριο και μεγάλο όραμα αντιπροσωπεύτηκε επάξια από τα μέλη της. Κατευοδώθηκε, μετά τη παρέλαση την επόμενη ημέρα, έχοντας πράξει το καθήκον της πέραν των ορίων της πρωτεύουσας. Σήμερα που οι αξέις έρπουν σε μια αχλή και υποτονικότητα, βρήκαν οι εκπρόσωποι τον τρόπο της τιμής για τη μνήμη των ηρώων και την αξίωση γι' αυτούς που αγωνίζονται για μια καλύτερη χώρα. ■

A φ / E P Ρ Ω M A

Η ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

K.Π. Καβάφη

(από τα Κρυμμένα Ποιήματα)

*Θα γίνει τώρα τούτο, κ' ἐπειτα εκείνο
και πιο αργά, σε μια ἡ δυο χρονιές (ως κρίνω),
τέτοιες θα είν' οι πράξεις, τέτοιοι θα 'ν' οι τρόποι.
Δεν θα φροντίσουμε για μακρινό κατόπι.
Για το καλύτερον ημείς θα προσπαθούμε.
Και όσο προσπαθούμε, τόσο θα χαλνούμε,
θα μπλέκουμε τα πράγματα, ώς να βρεθούμε
στην άκρα σύγχυσι. Και τότε θα σταθούμε,
θα είν' η ώρα οι θεοί να εργασθούνε.
Έρχονται πάντοτ' οι θεοί. Θα κατεβούνε
από τες μηχανές των, και τους μεν θα σώσουν,
τους δε βίαια, ζαφνικά θα τους σηκώσουν
από την μέση και σαν φέρουνε μια τάξι
θ' αποσυρθούν. –Κ' ἐπειτ' αυτός τούτο θα πράξει,
τούτο εκείνος και με τον καιρόν οι άλλοι
τα ιδανικά των. Και θ' αρχίσουμε και πάλι.*

**Καβάφης: 150 χρόνια από τη γέννησή του
και 80 χρόνια από το θάνατό του**

Αυτοβιογραφικό σημείωμα του Κ.Π. Καβάφη (1863-1933):

«Είμαι Κωνσταντινουπολίτης την καταγωγήν, αλλά εγεννήθηκα στην Αλεξάν-

Αμολίτας Β. Κατσαντώνη

δρεια σ' ένα σπίτι της οδού Σερίφ· μικρός πολύ έφυγα, και αρκετό μέρος της παιδικής μου ηλικίας το πέρασα στην Αγγλία.

Κατόπιν επισκέφθην την χώραν αυτήν μεγάλοις, αλλά για μικρόν χρονικόν διάστημα διέμεινα και στη Γαλλία. Στην εφηβικήν μου ηλικίαν κατοίκησα υπέρ τα δύο έτη στην Κωνσταντινούπολη. Στην Ελλάδα είναι πολλά χρόνια που δεν επήγα. Η τελευταία μου εργασία ήταν υπαλλήλου εις ένα κυβερνητικόν γραφείον εξαρτώμενον από το Υπουργείον των Δημοσίων Έργων της Αιγύπτου. Ξέρω Αγγλικά, Γαλλικά

και ολίγα Ιταλικά».

Η ποίησή του χαρακτηρίζεται από έντονη συμβολιστική τάση, που συνδυάζεται με λιτό και διαχρονικά επίκαιρο λόγο. Το πρώτο του ποίημα δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Εσπερος», της Λειψίας, το 1886. Το ποιητικό του έργο είχε καλύτερη τύχη από τα πεζά του, τα οποία εκδόθηκαν το 1963 από τον Εκδοτικό Οίκο Γ. Φέξη, με αφορμή την επέτειο των 50 χρόνων από τον θάνατο του.

Τα ποιήματα διακρίνονται σε ομάδες με χρονολογικά κριτήρια:

154 Αναγνωρισμένα (1896-1904, 1905-1915, 1916-1918, 1919-1933).

75 Ανέκδοτα (1877-1923).

27 Αποκηρυγμένα (1886-1898).

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα παρακάτω: *Η Κηδεία του Σαρπηδόνος* (1898), *Θερμοπύλες* (1903), *Περιμένοντας τους Βαρβάρους* (1904), *Ιθάκη* (1911), *Επέστρεψε* (1912), *Όσο μπορείς* (1913), *Αννα Δαλασσινή* (1927), *Ημέρες του 1908* (1932).

Γεννήθηκε στις 29 Απριλίου 1863 και

πέθανε στην Αλεξάνδρεια στις 29 Απριλίου 1933 από καρκίνο του λάρυγγος.

Γόνος μεγαλεμπόρων, είχε 8 μεγαλύτερα αδέλφια, τα οποία πέθαναν όλα πριν από αυτόν. Στις 29 Απριλίου 1933 (ημέρα των γενεθλίων του), ο κύριος Κωστής, Πέτρου, Φωτιάδης, Καβάφης, χάρη σε μια εκπληκτική συνέπεια της μοίρας απέναντι στον ακριβέστερο εξόριστο άρχοντα του ελληνικού λόγου, έκλεισε στη γενέτειρά του τον εβδομηντάχρονο κύκλο της ζωής του και πέρασε στον κύκλο της αιωνιότητας: Έγινε οριστικά ο Καβάφης!

Την παραμονή ο άνθρωπος, του οποίου όλος ο συνειδητός βίος στάθηκε μία μελέτη θανάτου, εκτέλεσε με πλήρη διαύγεια το ύστατο χρέος του: μετάλαβε. Είχε συντάξει την διαθήκη του πριν 10 χρόνια και τα χαρτιά του βρέθηκαν σε υποδειγματική τάξη – σημάδι πως ήταν έτοιμος από καιρό.

Ο ίδιος συνήθιζε να λέει: Έτοιμος δεν σημαίνει βέβαιος. Μάλλον υποδηλώνει άγρυπνη συνείδηση και σταθερή, αν όχι ήρεμη, ελπίδα!

Οντολογική Καβάφεια υπόμνηση

«Τι συμφορά, ενώ είσαι καμωμένος
για τα ωραία και μεγάλα έργα
να σ' εμποδίζουν ευτελείς συνήθειες
και μικροπρέπειες κι αδιαφορίες»

Κων/νος Καβάφης

Ο Καβάφης, στο ποίημα του «Η ΣΑΤΡΑ-ΠΕΙΑ», αναφερόμενος στην τύχη του μεγάλου Θεμιστοκλή που ύστερα α-

Σταύρου Σταύρου

πό λαμπρές κατακτήσεις και προσφορές εξοστρακίστηκε, χωρίς να τον ονομάζει, δίνει μια φιλοσοφική γενικότητα. Η αν-

θρώπινη προσωπικότητα αποτελεί, κατά γενική ομολογία, ένα πολύπλοκο και ιδιόμορφο σε σύσταση όργανο. Κάθε άτομο, ανεξάρτητα από την παιδεία και την αγωγή που δέχεται από την οικογένεια, έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες, γνωρίσματα και συνήθειες που το διαχωρίζουν από το υπόλοιπο κοινωνικό σύνο-

λο. Ανάλογα με την υφή των συγκεχριμένων χαρακτηριστικών στοιχείων, ο άνθρωπος ευνοείται στην προσπάθειά του για επιτυχία ή, αντίθετα, εμποδίζεται.

Με αφετηρία την τελευταία αυτή περίπτωση, ο Καβάφης έγραψε τους παραπάνω στίχους, που υποδηλώνουν την αγωνία του για το ρόλο των υποδεέστερων γνωρισμάτων της ανθρώπινης προσωπικότητας για την επίτευξη της ευημερίας του.

Καταρχάς οφείλουμε να προσεγγίσουμε και να ερμηνεύσουμε εννοιολογικά τους βασικούς όρους που χρησιμοποίησε ο Αλεξανδρινός ποιητής για να εκφράσει με ενάργεια την άποψή του. Ειδικότερα, «τα ωραία και μεγάλα έργα» για τα οποία είναι πλασμένος κάποιος, αποδεικνύουν τη γενικότερη πνευματική και ηθική διαπαιδαγώγηση που έχει λάβει από τους γονείς και τους δασκάλους του. Διαθέτει λοιπόν τα κατάλληλα εφόδια που θα συντείνουν στην πραγματοποίηση της τελολογίας του και στην επίτευξη της κοινωνικής ευδοκίμησης. Υπάρχει όμως η αντίθεση, οι «ευτελείς συνήθειες», οι «μικροπρέπειες» και οι «αδιαφορίες» που τεκμηριώνουν την πρωτόγονη ακόμα ανθρώπινη φύση. Έφεραν, δηλαδή, αδυναμίες, που πηγάζουν από το υποσυνείδητο της προσωπικότητας και παρακωλύουν την ολοκλήρωση «των ωραίων και μεγάλων έργων».

Από μια πρώτη προσέγγιση, αντλείται το συμπέρασμα πως κανένας άνθρωπος δεν είναι τέλειος. Άλλωστε, η ιστορία μάς διδάσκει ότι πολύ μεγάλοι άνδρες στην πραγματικότητα παρασύρονται συχνά από κατώτερα ένστικτα και πάθη, τα οποία δεν είχαν τη δύναμη να τα υπερνικήσουν. Μέχρι και οι θεοί, κατά τους μύθους της αρχαιότητας, καταδυνα-

στεύονταν πολλές φορές από φθόνο και τάσεις οργιαστικής ζωής. Κατά συνέπεια, το άτομο, σύμφωνα με τα σύγχρονα δεδομένα, κρίνεται μάλλον ανίκανο να επιτύχει την τελειότητα. Πάντοτε θα χαρακτηρίζεται από αδυναμίες και ελαττώματα. Ωστόσο, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι στην περίπτωση που μας αφορά, τα συγκεχριμένα μειονεκτήματα είναι έξω από τις ανθρώπινες δυνάμεις αντίστασης. Ενώ, λοιπόν, το άτομο έχει λάβει την ύψιστη πνευματική και ηθική καλλιέργεια, εμφανίζονται ευτελείς συνήθειες, μικροπρέπειες και αδιαφορίες που έρχονται σε αντίθεση με τις κοινωνικές αρχές και τροχοπεδούν την ευημερία.

Αναλυτικότερα, το επίθετο που προσέδωσε ο Καβάφης στις συνήθειες τονίζει το γεγονός της αδιάλειπτης μεταβολής των κριτήριών θεώρησης της ανηθικότητας και του εκτραχηλισμού. Σύμφωνα, επομένως, με τα σύγχρονα δεδομένα, οι πράξεις, που αν και δεν είναι συχνά αξιόποινες, δέχονται όμως την επίκριση του συνόλου, ποικίλλουν. Η ιδιοτέλεια, το ατομικιστικό πνεύμα, ο υλισμός, πηγάζουν από τον εγωισμό και τη ματαιοδοξία, ενώ ματαιώνουν κάθε πρόθεση συμβολής στην κοινωνική ευδοκίμηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν ορισμένοι επιστήμονες που, παρασυρόμενοι από τη φιλοχρηματία τους, κατασκεύασαν οπλικά συστήματα ικανά να καταστρέψουν ολοσχερώς ολόκληρη την υφήλιο. Αυτή, λοιπόν, η στάση ζωής υποβιβάζει την ανθρώπινη αξία, οδηγεί στον αιμοραλισμό και αφυπνίζει τη συλλογική απέχθεια.

Η προσήλωση στην προσωπική ευμάρεια, κατευθύνει το άτομο στην υιοθέτηση άνομων και αθέμιτων μέσων που ενισχύουν την κοινωνική κατακραυγή. Πα-

ράλληλα, μια τέτοια συνήθεια εγκλωβίζει τον άνθρωπο σε μια ατέρμονη προσπάθεια που προκαλεί ισχυρό αίσθημα ανικανοποίητου και δυστυχίας. Τα ωραία και μεγάλα έργα σταδιακά απομακρύνονται, ενώ το άτομο μετατρέπεται σε ανδράποδο του πάθους του για κατάκτηση της υλικής ευζωίας. Ας μη λησμονούμε τους πολιτικούς ταγούς, οι οποίοι αν και καλούνται από το λαό να προσφέρουν τα εφόδια τους στον αγώνα για συλλογική ευδοκίμηση, πολλές φορές παρασύρονται σε σκάνδαλα και άλλες αξιόποινες πράξεις. Κατά τον τρόπο αυτό, καταπατώνται θεμελιώδεις αξίες και θεσμοί, με ολέθριες επιπτώσεις για την οιμαλή λειτουργία της πολιτείας.

Ταυτόχρονα, καθημερινά φαινόμενα εθισμού στα ναρκωτικά, τη χαρτοπαιξία και το αλκοόλ, αποδεικνύουν την ορθότητα των στίχων του Καβάφη. Τέτοιες συνήθειες μετατρέπουν τον άνθρωπο σε υποχειριό τους και τον οδηγούν στην παρακμή. Το άτομο, ανεξάρτητα από τη διαπαιδαγώγηση που έχει λάβει, σε κάποια στιγμή αδυναμίας αντιλαμβάνεται ότι οι συνήθειες αυτές ανταποκρίνονται στον φυχισμό του, αν και ίσως γνωρίζει τις δυσχερείς συνέπειες τους. Πολλοί νέοι, πραγματικά ικανοί να δημιουργήσουν και να προσφέρουν στην κοινωνία, χάθηκαν από τη χρήση ναρκωτικών. Βέβαια, και πολλές άλλες συνήθειες, όπως η κραυπάλη, εμποδίζουν την πραγμάτωση των στόχων του ανθρώπου, αλλά τίθεται ο κίνδυνος να εγκλωβιστούμε σε πολύ προσωπικές περιπτώσεις.

Από την άλλη πλευρά, οι «μικροπρέπειες», τις οποίες αναφέρει ο Αλεξανδρινός ποιητής, υποδηλώνουν τη διαχρονική αδυναμία του συνόλου να αποδεχθεί την επιτυχία ή την ανωτερότητα ενός μέλους

του. Η κοινή γνώμη επιθυμεί υποσυνέδητα να μειώσει την ευδαιμονία του ατόμου και να κατασκευάσει διαλυτικές αντιλήψεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο κίτρινος Τύπος, ο οποίος με λιβελογραφήματα και λοιδορίες προσπαθεί να εξευτελίσει την προσωπικότητα επιφανών ανθρώπων. Στη σύγχρονη εποχή, όσοι βρίσκονται σε περίοπτη θέση, συγκεντρώνουν συχνά τα ιοβόλα βέλη της κριτικής του συνόλου, που αναστέλλουν την πρόθεσή τους για δράση. Τα πικρόχολα σχόλια, οι μικροπρέπειες αυτές, εξαντλούν τις δυνάμεις των πραγματικά ικανών ατόμων και καταστρέφουν το έργο τους.

Συνακόλουθα, επιβάλλεται να γίνει μνεία στο φθόνο των απλών, καθημερινών ανθρώπων προς εκείνους που κατευθύνονται στην ευδοκίμηση. Για το λόγο αυτό, διατυπώνονται σχόλια, επικρίσεις, τα οποία απευθύνονται σε συχνά ανύπαρκτες αδυναμίες του προσωπικού βίου. Η συγκεκριμένη διάθεση ενισχύεται στις μέρες μας και από το έντονο ανταγωνιστικό κλίμα που υποθάλπει τις έριδες και τα μίση. Με τη συγκεκριμένη μέθοδο τίθενται εμπόδια που αντλούν συνήθως τη δύναμή τους από μια νόθα ηθικότητα που φτάνει στα όρια του πουριτανισμού. Στις περισσότερες περιπτώσεις, το προσβαλλόμενο άτομο αδυνατεί να αντιδράσει και κλείνεται ολοένα και περισσότερο στον εαυτό του.

Ολοκληρώνοντας την αναφορά στα στοιχεία εκείνα που παρακαλύουν «τα ωραία και μεγάλα έργα», οφείλουμε να επισημάνουμε την «αδιαφορία» που παρουσιάζει ο άνθρωπος, τόσο για την προσωπική όσο και για την συλλογική ευημερία. Η οκνηρία και η ανευθυνότητα είναι γνωστό πως αποτελούν τροχοπέδη της

προόδου, ακόμα και των πιο ικανών. Ο αγώνας της επιτυχίας θεωρείται εξαιρετικά επίπονος και επώδυνος, γεγονός που δεν επιτρέπει την ελάττωση των προσπαθειών, τη μείωση της εργατικότητας. Σε μια τέτοια περίπτωση τίθεται σε μείζονα κίνδυνο η προσέγγιση της ουσιαστικής ευδαιμονίας. Από την άλλη πλευρά, η αδιαφορία προς το κοινωνικό σύνολο, η ιδιοτέλεια, υποβιβάζει την αξία της δραστηριότητας του ανθρώπου, όπως και προαναφέραμε. Τέλος, αντίστροφα, όταν η πολιτεία παραβλέπει τους αγώνες του ατόμου, δεν υπάρχει η κατάλληλη αναγνώριση για τη συνέχιση των προσπαθειών, τότε ο άνθρωπος σταδιακά αποκαρδιώνεται.

Βέβαια, οι στίχοι του Καβάφη υπερφαλαγγίζουν τα στενά ανθρώπινα σύνορα και μετατρέπονται σε χαρακτηρισμό της πορείας ολόκληρου του εληνικού λαού. Η ιστορία έχει αναντίρητα αποδείξει ότι το έθνος μας διαθέτει εκείνα τα εφόδια που ευνοούν την πρόοδο και τη δημιουργία. Ας μη λησμονούμε την αξεπέραστη έως σήμερα πολιτιστική ακμή του 5ου προχριστανικού αιώνα, αλλα και τους αδυσώπητους αγώνες για την επιβίωση κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κυριαρχίας. Όποτε οι Έλληνες υπήρξαν ενωμένοι, άφησαν ανεξίτηλα τα σημάδια τους στην παγκόσμια ιστορία. Η δημοκρατία, ο ολυμπισμός, η φιλοσοφία, η τραγωδία, το αγωνιστικό πνεύμα, αποτελούν μοναδικά δημιουργήματα που μας κληροδότησαν οι πρόγονοι μας.

Δυστυχώς όμως σήμερα, όλα αυτά τα έργα έρχονται σε αντιδιαστολή με τις υπάρχουσες κοινωνικές συνθήκες, από τα χρόνια ακόμα του Αλεξανδρινού ποιητή. Αν και υπάρχουν, λοιπόν, αποδεδειγμένα οι δυνατότητες, υφίστανται ορισμένα

γνωρίσματα που ματαιώνουν την προσπάθεια προσέγγισης της ευημερίας. Αναλυτικότερα, η φιλοπρωτία, η ιδιοτέλεια, η προγονοπληξία, η αδιαφορία, θυμίζουν σε πολλά σημεία τις ευτελείς συνήθειες που περιγράφει ο Καβάφης. Όλα τούτα τα χαρακτηριστικά μας στοιχεία, παρακαλούν τόσο τη δημιουργία πνεύματος ομοψυχίας, όσο και την πρόοδο. Ας μη λησμονούμε τις εμφύλιες διαμάχες και τις πολιτικές διχόνοιες, που πολλές φορές στην ιστορία της πατρίδας μας επέβαλαν την οπισθοδρόμηση και την παρακμή.

Χρέος, λοιπόν, κάθε ατόμου και λαού κρίνεται, όσο κι αν μοιάζει ουτοπικό, η κατανόηση του προβλήματος και η σταδιακή αντιμετώπισή του. Ιδιαίτερα, οι φορείς διαπαιδαγώγησης, οικογένεια και σχολείο, οφείλουν να στρέψουν το νέο στην υιοθέτηση διαλεκτικής στάσης με τον εαυτό του. Η αυτογνωσία και η αυτοκριτική, θα συντελέσουν αποφασιστικά στην κατανόηση των αδυναμιών μας και την εξάλειψή τους. Η εσωτερική καλλιέργεια και η ισχυρή θέληση, θα αποτελέσουν τα εφόδια της εξύψωσης της ανθρώπινης φύσης. Η βελτίωση της προσωπικότητας, τόσο του ατόμου όσο και του λαού, θεωρείται προϊόν προσωπικής προσπάθειας.

Ανακεφαλαιώνοντας, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ο άνθρωπος από τη φύση του διαθέτει τις ικανότητες να κατακτήσει την ευημερία. Ωστόσο, ορισμένα μειονεκτήματα του χαρακτήρα του αναστέλλουν την πνευματική και την υλική του ανέλιξη. Γ' αυτό το λόγο επιβάλλεται, με εφόδιο την αυτογνωσία, το άτομο να αναζητήσει την απολύτρωσή του από τις ευτελείς συνήθειες και να αγωνιστεί για τη βαθμιαία αρτίωσή του.

Κωνσταντίνος Καβάφης

Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου στις 29 Απριλίου 1863 και πέθανε στις 29 Απριλίου 1933.

Ο Κωνσταντίνος Καβάφης ήταν ένας από τους κορυφαίους Έλληνες ποιητές. Η ποίησή του ήταν ξεχωριστή, ιδιότυπη, μοναδική.

Μάρως Δήμου

Η γέννησή του βρήκε την οικογένειά του σε άριστη οικονομική και κοινωνική κατάσταση, αλλά ο πρόωρος θάνατος του πατέρα του αποκάλυψε ότι δεν υπήρχε περιουσία, εκτός από το υπέροχο σπίτι που ζούσαν. Η μητέρα του αποφάσισε να πάρει τα παιδιά της και να πάει στην Αγγλία. Την κάλεσαν συγγενείς του άντρα της, με την υπόσχεση ότι θα έδιναν δουλειά στα μεγαλύτερα παιδιά της.

Στην αρχή πήγαν στο Λίβερπουλ και στη συνέχεια στο Λονδίνο. Πέρασαν έξι χρόνια και δεν ήταν ευχαριστημένοι ούτε η μητέρα ούτε τα μεγάλα της παιδιά. Έτσι αποφάσισαν να επιστρέψουν στην Αλεξάνδρεια. Ο μικρός Κωνσταντίνος Καβάφης εγγράφεται στο λύκειο «Ερμής» και αμέσως φάνηκε η αγάπη του για τα γράμματα. Άρχισε να διαβάζει οτιδήποτε βιβλίο έβρισκε μπροστά του. Ανακάλυψε τις βιβλιοθήκες και εκεί τον έβρισκαν να διαβάζει βιβλία και να δανείζεται βιβλία. Άλλα δυστυχώς στην Αλεξάνδρεια ξέσπασε η περίφημη εξέργεση των Αράβων το 1882. Η μητέρα του Κ. Καβάφη πήρε γρήγορα τα παιδιά της και πήγε στην Κωνσταντίνούπολη, στους γονείς της.

Για τον Κωνσταντίνο Καβάφη η διαμονή του στην Κωνσταντίνούπολη από το 1882 μέχρι το 1885 αποδεικνύεται αποφασιστική. Ανακάλυψε ότι η ποίηση είναι η μοναδική του αγάπη και άρχισε να στιχουργεί στα ελληνικά αλλά και στην αγγλική γλώσσα. Αυτή την εποχή έγραφε μετά μανίας ποιήματα, αλλά

παράλληλα μετέφραζε ξένα ποιήματα αλλά και άλλα κείμενα. Επίσης, τα χρόνια αυτά της Κωνσταντίνούπολης, για πρώτη φορά εκδηλώθηκε η ομοφυλοφιλία του, πιθανότατα σε συζητήσεις που είχε με τον εξάδελφό του Γ. Ψύλιαρη.

Το 1885 η μητέρα του πήρε αποζημίωση από τους Αγγλους για την καταστροφή της οικίας τους στην Αλεξάνδρεια στην επανάσταση των Αράβων. Έτσι πήρε τα παιδιά της και επέστρεψε στην Αλεξάνδρεια. Τα επόμενα δέκα χρόνια συνέβησαν πολλά γεγονότα στη ζωή του. Κατ' αρχάς διούλεψε σαν δημοσιογράφος στην εφημερίδα «Τηλέμαχος», αλλά η ποίηση προχωρούσε, συνέχεια έγραφε και δημοσίευε και πεζά σε εφημερίδες και περιοδικά. Σ' όλους έλεγε ότι η ποίηση είναι η μοναδική του φιλενάδα. Την εποχή αυτή δεν ζούσε σαν ομοφυλόφιλος, το πάθος του αυτό το είχε ξεχάσει. Το 1889 πέθανε ο παιδικός του φίλος Μικές Ράλλης, ένας θάνατος που τον επηρέασε πάρα πολύ. Όμως ακολούθησαν και άλλοι θάνατοι αγαπημένων προσώπων. Πέθανε ο παππούς του Γεωργάκης Φωτιάδης, αλλά και η αγαπημένη του μητέρα. Μετά από λίγο καιρό έχασε και τ' αδέλφια του Πέτρο, Ιωάννη, Γεώργιο και τον Αλέξανδρο σε διάστημα δύο ετών όλοι, αυτοί οι θάνατοι. Η ψυχολογική του κατάσταση δεν ήταν καθόλου καλή, αλλά συνέχισε να γράφει ποιήματα, ήταν η μόνη του παρηγοριά.

Ξαφνικά πεθαίνει και ο εξάδελφός του Γεώργιος Ψύλιαρης, σε λίγους μήνες αναπάντεχα χάνει και τον μικρό του αδελφό Τζων ξεκληρίστηκε όλη η οικογένεια. Του έμεινε μόνο ο Παύλος. Τον πήρε κοντά του και από τότε ζούσαν μαζί. Το 1890 αποφάσισε να εργαστεί στην υπηρεσία Αρδεύσεων με Αγγλους επιχειρηματίες. Στην υπηρεσία αυτή εργάστηκε τριάντα χρόνια.

Άρχισε να κάνει ταξίδια στην Ευρώπη.

Στην Αθήνα ο Κωνσταντίνος Καβάφης ήρθε για πρώτη φορά το 1901, τον έστειλαν οι Άγγλοι επιχειρηματίες, προφανώς να δει την γενικότερη κατάσταση των Αθηνών. Πολύ γρήγορα γνώρισε τον Γρηγόριο Ξενόπουλο, ο οποίος έμεινε ενθουσιασμένος από τον ποιητή και από την ποίησή του. Μάλιστα έγραψε ένα άρθρο στο περιοδικό «Παναθήναια», στις 30/11/1903. Το ιστορικής σημασίας άρθρο του Γ. Ξενόπουλου «Ένας Ποιητής», έγινε αφορμή να γίνει γνωστός στην Αθήνα ο μεγάλος Ελληνας ποιητής Κωνσταντίνος Καβάφης και στους Έλληνες άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις. Το 1907 ο ποιητής επιστρέφει στην Αλεξάνδρεια, πάντα μαζί με τον αδελφό του τον Παύλο. Εγκαταστάθηκαν σ' ένα όμορφο παραδοσιακό σπίτι, στην οδό Λέφιους, και θα μείνει εκεί μέχρι τον θάνατό του.

Το ποιητικό του έργο έγινε γρήγορα γνωστό και η φήμη του απλώθηκε όχι μόνο στην Αθήνα αλλά στην Κωνσταντινούπολη, στο Λονδίνο, στο Παρίσι ακόμη και στη Γερμανία.

Στην Αλεξάνδρεια, στο σπίτι του ποιητή της οδού Λέφιους, οι επισκέψεις πληθαίνουν καλλιτέχνες, ποιητές, ηθοποιοί, επιστήμονες ήθελαν να γνωρίσουν από κοντά τον μεγάλο Έλληνα ποιητή, τα ποιήματά του προκαλούσα θαυμασμό.

Το 1926 η κυβέρνηση του δικτάτορα Πάγκαλου απονέμει στον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη το παράσημο του Φοίνικος, είναι, η μοναδική διάκριση που αξιώθηκε ο ποιητής όσο ζούσε. Στον αδελφό του Παύλο κάποτε εξομολογήθηκε: «Πήρα μόνο ένα βραβείο στη ζωή μου, κι αυτό... δικτατορικό!...».

Το 1932 άρχισε να έχει ενοχλήσεις στον λάρυγγα. Γρήγορα μεταβλήθηκε σε καρκίνο. Το 1932 ήλθε στην Αθήνα να τον δούνε και Έλληνες γιατροί. Η αρρώστια του επιδεινώθηκε και του έγινε τραχειοτομία. Οι εκδηλώσεις των λογοτεχνών, αλλά και του κόσμου των Αθηνών ήταν συγκινητικές. Ο ποιητής αποφάσισε να επιστρέψει στην Αλεξάνδρεια, όπου πράγματι η αρρώστια του επιδεινώθηκε και στις 29 Απριλίου 1933 άφησε την τελευταία του πνοή. Ήταν η μέρα των γενεθλίων του, καθώς είχε γεννηθεί στις 29 Απριλίου 1863.

Φέτος, το 2013, έχει κηρυχθεί «Έτος Κωνσταντίνου Καβάφη». Στην Αθήνα, στις 29 Απριλίου, τίμησαν τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη με πολλές εκδηλώσεις στη μνήμη του. Στην Αλεξάνδρεια έγινε μια ξεχωριστή εκδήλωση στο Ελληνικό Κοιμητήριο της Αλεξάνδρειας, πάνω στον τάφο του Έλληνα ποιητή, 150 χρόνια από την γέννησή του και 70 χρόνια από τον θάνατό του.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

*Να εύχεσσοι να 'ναι μακρύς ο δρόμος
πολλά τα καλοκαιρινά πρωινά να είναι
που με τι ευχαρίστηση, με τι χαρά
θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτειδωμένους
να σταματήσεις σ' εμπορεία Φοινικικά
και τες καλές πραμάτειες ν' αποκτήσεις
σεντέφια και κοράλλια, κεχριμπάρια κ' έβενους
και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής
όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά
σε πόλεις αιγυπτιακές πολλές να πας
να μάθεις και να μάθεις απ' τους σπουδασμένους.
Πάντα στο νου σου να 'χεις την Ιθάκη.*

Το 2013 Έτος Κ. Καβάφη

Το έτος 2013 είναι αφιερωμένο από την Πολιτεία στον μεγάλο Αλεξανδρινό ποιητή Κ. Καβάφη, για να τιμηθούν τα 150 χρόνια από την γέννησή του (29-4-1863), καθώς και τα 80 χρόνια από το θά-

Γιάννη Οικονόμου

νατό του, που συνέβη την ημέρα των γενεθλίων του (29-4-1933).

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους θα πραγματοποιούνται διάφορες δράσεις σε πολιτιστικά ιδρύματα, τον σχεδιασμό των οποίων θα έχουν η Γενική Διεύθυνση Πολιτισμού και Γραμμάτων και το ΕΚΕΒΙ, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ωνάση και τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών.

Τα ποιήματα του Καβάφη μεταφράστηκαν και κυκλοφορούν σε όλον τον κόσμο. Πολλά δε Πανεπιστήμια έχουν ιδρύσει έδρες καβαφικών μελετών.

Ας αφιερώσουμε λοιπόν κι εμείς λίγες γραμμές στον μεγάλο Αλεξανδρινό ποιητή.

Ο αναγνώστης των ποιημάτων του Κ. Καβάφη διαπιστώνει σ' αυτά πολύ εύχολα την ιδιαιτερότητα των ερωτικών προτιμήσεών του, αφού αυτή αναφέρεται σε πολλά ποιήματα του.

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και για τη μεγάλη χριστιανική του πίστη και την αγάπη του στο Χριστό, που περιγράφονται σ' ελάχιστα ποιήματά του:

την νύκτα, Δέσποτα Χριστέ μου
τον νου και την ψυχή μου φύλαττέ μου.

(«ΤΡΟΜΟΣ», 1894)

Αλλά και τον σεβασμό και την αγάπη του για την Παναγία:

Η θάλασσα στα βάθη της πήρ' έναν ναύτη. Η μάνα του, ανήξερη, πηγαίνει

κι ανάφτει στην Παναγία μπροστά ένα φηλό κερί για να επιστρέψει γρήγορα και νάν' καλοί οι καιροί
Και όλο προς τον άνεμο στήνει τ' αυτί. Άλλα ενώ προσεύχεται και δέεται αυτή, η εικών ακούει, σοβαρή και λυπημένη, ξεύροντας πως δεν θάλθει πια ο υιός που περιμένει.

(«ΔΕΗΣΙΣ», 1898)

Και την απέραντη αγάπη του για την εκκλησία:

την εκκλησία αγαπώ τα εξαπτέρυγά της, τ' ασήμια των σκευών, τα κηροπήγια της, τα φώτα, τες εικόνες της, τον άμβωνα της. Εκεί, σαν μπω, μες σ' εκκλησία των Γραικών με των θυμιαμάτων της τες ευαδιές, με τες λειτουργικές φωνές και συμφωνίες, τες μεγαλοπρεπείς των ιερέων παρουσίες και κάθε των κινήσεως τόν σοβαρό ρυθμό – λαμπρότατοι μες στων αμφίων τον στολισμό – ο νους μου πηγαίνει σε τιμές μεγάλες της φυλής μας. στον ένδοξό μας Βιζαντισμό.

(«ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ», 1912)

Ιησού Χριστέ, τα παραγγέλματα.

Της ιερότατης εκκλησίας σου να τηρώ εις κάθε πράξιν, εις κάθε λόγον,
εις κάθε σκέψι είν' η προσπάθειά μου
η καθημερινή. Κι όσους σε αρνούνται
τους αποστρέφομαι. Άλλα τώρα
θηρηώ: οδύρομαι. Χριστέ, για τον
πατέρα μου μ' όλο που
ήτανε – φρικτόν ειπείν – στο
επικατάρατον Σεράπιον ιερεύς.

(«ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΣΕΡΑΠΙΟΥ», 1926)

Στης επιβλητικής, μεγάλης συνοδείας την αρχή ωραίος, λευκοντυμένος έφηβος

βαστά με ανυψωμένα
χέρια τον Σταυρόν, την
δύναμιν και την ελπίδα μας, τον Άγιον
Σταυρόν, προχωρεί ο ἅγιος Σταυρός.
Εις κάθε συνοικίαν
όπου εν θεοσέβεια ζουν οι Χριστιανοί
φέρει παρηγορίαν και χαρά:
βγαίνουν, οι ευλαβείς, στες πόρτες των
σπιτιών τους και πλήρεις αγαλλιάσεως τον
προσκυνούν – την δύναμιν, την σωτηρίαν
της οικουμένης, τον Σταυρόν.

(«ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΕΞ ΙΕΡΕΩΝ
ΚΑΙ ΛΑΪΚΩΝ», 1926)

Ο Καβάφης έγραψε πάνω από 300 ποιήματα, από τα οποία τα πιο γνωστά στον μέσο Έλληνα αναγνώστη είναι τα πιο κάτω τέσσερα, μέρος των οποίων παραθέτουμε εδώ με τη σύνταξη και την ορθογραφία του ποιητή:

(1) «ΚΕΡΙΑ», (1899)

Του μέλλοντος οι μέρες στέκοντ'
εμπροστά μας σα μια σειρά κεράκια
αναμένα
Η περασμένες μέρες πίσω μένουν,
Μία θλιβερή γραμμή κεριών σβυσμένων

(2) «ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ» (1903)

Τιμή σ' εκείνους όπου στη ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες
και περισσότερη τιμή τους πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί
προβλέπουν) πως ο Εφιάλτης θα φανεί
στο τέλος, κ' οι Μῆδοι επί^τ
τέλους θα διαβούνε.

(3) «ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ» (1904)

–Τι περιμένουμε στην αγορά
συναθροισμένοι; είναι οι βάρβαροι να
φθάσουν σήμερα. Γιατί
ν' αρχίσει μονομιάς αυτή η ανησυχία;
κ' η σύγχυσις. (Τα πρόσωπα τι σοβαρά

που εγίναν).
Γιατί αδειάζουν γρήγορα οι δρόμοι κ' η
πλατέες, κι όλοι γυρνούν στα σπίτια τους
πολύ συλλογισμένοι; Γιατί ενύχτωσε κ' οι
βάρβαροι δεν ήλθαν. Και μερικοί έφθασαν
απ' τα σύνορα,
και είπανε πως βάρβαροι πια δεν υπάρχουν.
Και τώρα τι θα γίνουμε χωρίς βαρβάρους.
Οι άνθρωποι αυτοί ήταν μια κάποια λύσις.

(4) «ΙΘΑΚΗ» (1911)

Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη,
να εύχεσαι να' ναι μακρύς ο δρόμος
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις,
Πάντα στον νου σου να' χεις την Ιθάκη.
Το φθάσιμο εκεί ειν' ο προορισμός
σου.

Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου.
Καλλίτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει
και γέρος πια ν' αράξεις στο νησί,
πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο,
μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει
η Ιθάκη.
Η Ιθάκη σ' έδωσε τ' ωραίο ταξίδι.
Χωρίς αυτήν δεν θάβγαινες στον δρόμο.
Αλλα δεν έχει να σε δώσει πια
κι αν πτωχική την βρεις, η Ιθάκη δεν σε γέλασε.
Ετσι σοφός που έγινες, με τόση πείρα,
ήδη θα το κατάλαβες η Ιθάκη τι σημαίνει.

Υπάρχει όμως κι ένα ποίημα του Καβάφη λιγότερο γνωστό στον απλό αναγνώστη που έχει τίτλο «ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΘΑΝΑΤΟΣ». Είναι ένα ποίημα απλό και με ομοιοκαταληξία, σ' αντίθεση μ' άλλα πιο σύνθετα, στο οποίο φανερώνεται ο σεβασμός του ποιητή προς τον Στρατηγό που πέθανε, αλλά και ο γενικός θρήνος για τον θάνατό του. «Θρηνεί κάθε πολίτου φωνή», μας λέει.

Εμείς, λόγω επαγγελματικής και συναδελφικής συνάφειας, με τον νεκρό Στρα-

τηγό, παραθέτουμε πιο κάτω ολόκληρο αυτό το άγνωστο ποίημα του Καβάφη που γράφτηκε, όπως και τα «ΚΕΡΙΑ», στα 1899.

«ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΘΑΝΑΤΟΣ» (1899)

*To χέρι του ο θάνατος απλώνει
κ' ενός ενδόξου στρατηγού το μέτωπον
αγγίζει. Το βράδυ μια εφημερίς το νέον
φανερώνει. Το σπίτι του αρρώστου με
πλήθος πολύ γεμίζει.*

*Απ'έξω – τον εσκέπασε σιγή
κι' ακινησία. Μέσα – τον
σάπισεν ο φθόνος της ζωής, δειλία.*

λέπρα ηδονική, μωρόν πείσμα, οργή,
κακία.

*Εκείνον τον παρέλυσαν οι πόνοι
τα μέλη και την γλώσσα του. Το βλέμμα του
γυρίζει και ώρα πολλή σε πρόγματα γνώριμα
προσηλόνει. Ατάραχος, τους παλαιούς
ήρωες ενθυμίζει.*

*Βαρυά βογγά – Ξεψύχησε – Θρηνεί κάθε
πολίτου φωνή «Την πολιτεία μας ερήμαξε» η
θανή του! Αλοίμονον η Αρετή απέθανε μαζύ
του!»*

Ο κόσμος όλος

Αρη Χαραλαμπάκη

Στον Γιάννη μας

Ο κόσμος όλος στης ματιάς σου τους ορίζοντες,
στις παρυφές της οι ελπίδες μας κουρνιάζουν,
στη συννεφιά της οι χαρές μας κλυδωνίζονται,
στην ξαστεριά της όλα γύρω μας αλλάζουν.

Είσαι εσύ τα πάντα κι η λαχτάρα μας
η βακτηρία μας στης ζήσης τ' ανηφόρι.
Το καθε τι μες στο θνητο το διαβα μας
το τιμημένο κι αγιασμένο αρτοφόρι.

Μυριάδες ήλιοι ανατέλλουν στη φωλίτσα μας
από το φέγγος της θωριάς και της καρδιάς σου,
από το σθένος να παλεύεις μέσ' στα κύματα
και να νικάς με τη μεγάλη λεβεντιά σου.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.Λ.

Ιωάννης Λ. Παπαδόπουλος, Πλοίαρχος και Λογοτέχνης

Τον εκλεκτό πλοίαρχο Ε.Ν. και δόκιμο συγγραφέα Ιωάννη Λεωνίδα Παπαδόπουλο μπορούσαμε χωρίς καμία αμφιβολία να τον χαρακτηρίσουμε θαλασσάνθρωπο! Ο καπετάν Γιάννης γεννήθηκε κι έζησε τα πρώτα νεανικά του χρόνια δίπλα στη θάλασσα, στο λιμάνι της Χίου δηλαδή. Με την ιδιότητα του αξιωματικού και του καπετάνιου «όργωσε» και τους πέντε ωκεανούς και συνταξιούχος πια υπηρέτησε με ζήλο και λατρεία τη θαλασσινή λογοτεχνία.

Ο συγγραφέας Ι. Παπαδόπουλος έγραψε και έκδωσε πέντε διαλεχτά βιβλία, ενώ άλλο ένα περιμένει τη σειρά να τυπωθεί. Από το πρώτο κιόλας έργο του, τις «Γραφές του Καπετάν Νικόλα», που περιγράφει τη ζηλεμένη αλλά σκληροτράχαλη ζωή του ναυτικού, κέρδισε το πρώτο βραβείο πεζογραφίας στον πανελλήνιο διαγωνισμό του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας «Νίκος Καββαδίας» το 1999! Τα «Περιπλανώμενα Περιστέρια», που είναι το δεύτερο κατά σειρά βιβλίο του, εξιστορεί την προσφυγική ζωή του πατέρα του κατά την Μικρασιατική καταστροφή και το ρίζωμα της οικογένειας στη Χίο. Βραβεύτηκε επίσης κι αυτό το 2003 από το κοινωφελές Ίδρυμα «Πνευματική Εστία Παναγιώτη Τρανούλη» με έπαινο. Το επόμενο έργο του είναι τα «Σαράντα Ποτήρια Θάλασσα», που αποτελείται από σαράντα διαλεχτές ναυτικές ιστορίες. Και τα δύο τελευταία βιβλία του, «Με πλώρη τα βάθος του Ορίζοντα» και «Ανάμεσα σε ουρανό και θάλασσα», πλοιογούν τους αναγνώστες τους στις μπουνάτσες και τις φουρτούνες της ναυτικής ζωής. Συνεργάστηκε ακόμη με μεγάλο αριθμό ναυτικών, ναυτιλιακών και λογοτεχνικών περιοδικών και εφημερίδων όπως Ν. Εξάντας, Πλοιαρχική Ηχώ, Ναυτική Ελλάς, Απόμαχος Πλοίαρχος, Λογοτεχνική Δημιουργία, Νέα Σκέψη, Φωνή Πειραιωτών κ.ά.

Η γραφή του καπετάν Συγγραφέα είναι στρωτή, γλαφυρή και ρεαλιστική. Ήταν ενεργό μέλος της Λέσχης Αρχιπλοιάρχων Πειραιά και Έφορος Βιβλιοθήκης στο προηγούμενο Δ. Σ. της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών.

Εκτός από πλοίαρχος και λογοτέχνης, ο καπετάν Γιάννης, ήταν άριστος σύζυγος και στοργικός πατέρας. Αληθινός φίλος, καλός συνάδελφος, ένθερμος πατριώτης και χριστιανός κι ίσως γι' αυτό τον κάλεσε ο καλός θεός ανήμερα του Πάσχα κοντά Του!

Σε κατευοδώνυμε καπετάν Γιάννη στο στερνό και χωρίς γυρισμό ταξίδι στην αιωνιότητα, που θα είναι σίγουρα καλό, γιατί ήσουν και καλός καπετάνιος και καλός χριστιανός.

Αριστείδης Πετρόπουλος

Ο γνωστός θαλασσογράφος και αρχιμηχανικός Ε.Ν. Αριστείδης Χρήστ. Πετρόπουλος «σαλπάρισε» από το λιμάνι του Πειραιά την 23 Ιουνίου 2013 και μέσω Θαυμακού όμως, για το στερνό του ταξίδι στις αιώνιες μπουνάτσες.

Ο Αριστείδης Πετρόπουλος γεννήθηκε το 1929 στη Σκάρμιτσα, το σημερινό Θαυμακό Δομοκού και σπούδασε σε νυχτερινή σχολή μηχανικών στον Πειραιά. Ύπηρέτησε στο

Πολεμικό Ναυτικό και στη συνέχεια ναυτολογήθηκε σε πλοία του Εμπορικό Ναυτικού και εξελίχτηκε μέχρι την ανώτατη βαθμίδα, στη θέση του αρχιμηχανικού.

Η θάλασσα, το γράφιμο και το χωριό του ήταν οι τρεις μεγάλες αγάπες του. Τις δύο πρώτες τις υπηρέτησε επάξια με τη συγγραφή δεκαπέντε εκλεκτών βιβλίων, αμέρητων χρονογραφημάτων και άρθρων σε ναυτικά περιοδικά και εφημερίδες μεταφέροντας έτσι, τη γλαφυρή του πένα, τη μυρωδιά της θάλασσας και τη βαπτορίσια ζωή μέσα στο σπίτι των αναγνωστών του. Άλλα και το χωριό του, τη Σκάρμιτσα, φρόντισε παντοιοτρόπως αρχίζοντας με τη φιλολογική του βάπτιση σε «Σκαρμιτσώτης». Ο θαλασσινός μας λογοτέχνης τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις, για το συγγραφικό του έργο, με προεξάρχουσα το πρώτο βραβείο του διαγωνισμού 1988 του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας «Νίκος Καρβαδίας» για το βιβλίο του «Ένας Απόμαχος θυμάται».

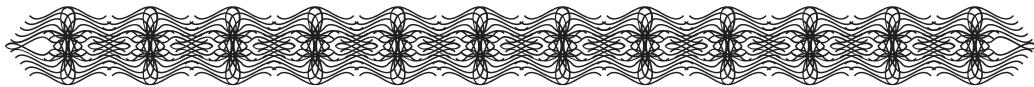
Ήταν επίλεκτο μέλος πολλών λογοτεχνικών σωματείων (Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών κ.ά.), πνευματικών φορέων (Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος, Ινστιτούτο Ναυτικής Τεχνολογίας κ.ά.) και δεν απουσίασε ποτέ από καμία πνευματική εκδήλωση.

Φρίξος Δήμου

Όπου και να ταξίδεψα

Bάσως Τρανταφυλλίδου-Κηπουρού

Ήσουν και συ εδώ μαζί μου!... στη μακρινή την
Αυστραλία... Μέσα απ' το κελάρηδημα των
πουλιών, αφουγκραζόμουν την ανάσα σου!...
Μέσα από το άρωμα των εκατοντάδων λουλουδιών,
αναζητούσα τη μορφή σου και ονειροβατούσα
βουτηγμένη σε χίλια χρώματα...
Μέσα στην υγρή γη που μοσχοβιούσε γρασίδι
και νοτισμένα φύλλα, με τα καγκουρό να βόσκουν
ανέμελα, αναζητούσα τη ζωή μας που έφυγε!...
Κοίταξα τα μυριάδες αστέρια στο στερέωμα
και πέταξα νοερά πάνω απ' αυτά, για να σε
συναντήσω!... Άδικος κόπος. Δεν ήσουν εκεί.
Σκάλισα τις μνήμες του νου!... Όπου και να
πήγα, όπου και να στάθηκα, όπου και να
ταξίδεψα, σε βρήκα μέσα μου, σε κράτησα
σφιχτά, σαν εικόνα και σαν φυλαχτό.

Γυρισμός στην Άρτα

Ηζωή μας είναι ένας κύκλος με απρόβλεπτες πολλές φορές συμπτώσεις επιτυχίας ή αποτυχίας ή δυσκολίας. Το ίδιο περίπου συμβαίνει και στην Ιατρική όπου εάν κανείς εξετάσει σε

Κωνσταντίνου Λ. Μπουραντά

βάθος θα διαγνώσει ότι οι πιο πολλές, αν όχι όλες οι ασθένειες, έχουν κοινά ευρήματα πολλές φορές κλινικά, αλλά και τώρα με την μοριακή βιολογία και την γενετική βρίσκουμε κοινούς παράγοντες και φάρμακα που δρουν τόσο σε καλοίθεις σχετικά νόσους όσο και κακοίθειες. Τα ίδια φάρμακα δηλαδή χρησιμοποιούμε για μια αιμοσφαιρινοπάθεια και για μια κακοίθεια του αίματος ή άλλων οργάνων.

Τα παραπάνω τα γράφω γιατί μου έρχονται στηγμές στο νου μου και από την προσωπική μου ζωή αλλά και από τις αφηγήσεις των γονιών μου, που ταιριάζουν απόλυτα με τα παραπάνω. Σήμερα σχεδόν όλη η χώρα περνά πάρα πολύ δύσκολες στιγμές, τόσο που μερικές φορές φθάνουν στην απόγνωση και ακόμη την αυτοκτονία.

Εγώ προσωπικά θέλω να πιστεύω ότι πάντα θα υπάρχει καλύτερη ημέρα και ότι η επιτυχία είναι ότι ζεις, ότι βλέπεις την ανατολή και τη δύση του ήλιου. Το πέταγμα του γλάρου πάνω από αφηρημένα κύματα, της δημιουργίας και της χαράς να βλέπεις τις μελλοντικές γενιές να έρχονται καλύτερες από τις δικές μας.

Θυμάμαι τον μαχαρίτη τον πατέρα μου

που πήγε στον πόλεμο στη Μικρά Ασία όπου ο αδελφός του σκοτώθηκε από τους Τούρκους και αυτός γύρισε και σπούδασε χωρίς γονείς δουλεύοντας το καλοκαίρι στα χωράφια και το χειμώνα να σπουδάζει Μαθηματικά στην Αθήνα και μάλιστα τα τέσσερα χρόνια τα τελείωσε σε δύο χρόνια, με μεγαλύτερη όμως ένταση και κούραση.

Ο πατέρας μου, μου έλεγε όταν στην Κατοχή που η πείνα θέριζε τον κόσμο αυτός πήγαινε από την Άρτα με τα πόδια σε ένα κτήμα κοντά στη Γέφυρα και καλλιεργούσε κηπευτικά (λάχανα, ντομάτες, μελιτέζανες, κρεμμύδια, πράσα κ.λ.π) και πήγαινε και μέχρι τις Κεραμάτες σε ένα μύλο που η μάνα μου είχε κληρονομήσει κατά το 1/36 και έπαιρνε ένα κιλό αλεύρι την ημέρα και έτσι επέζησαν, συγχρόνως δε εργαζόταν σαν Μαθηματικός στο Σχολείο.

Σήμερα περίπου είμαστε υπό κατοχή στους ίδιους περίπου κατακτητές, αλλά κυρίως στην Οικονομική Ολιγαρχία, όπως αυτή ονομάζεται, Τράπεζες, golden boys, κράτη, μεγάλες επιχειρήσεις κ.λ.π.

Ο λαός, στο μεγαλύτερο ποσοστό, υποφέρει και η νεολαία μας φεύγει για το εξωτερικό και όσοι μένουν είναι άνεργοι, όπως και πολλά παιδιά από την Άρτα, συμπεριλαμβανομένων και των δύο γιων μου, που είναι γιατροί και δουλεύουν στην Αγγλία.

Έχουμε την ωραιότερη χώρα στον κόσμο και πρέπει να μπορούμε να ζήσουμε σε αυτή ευτυχισμένοι και αυτάρκες, χωρίς

ανάγκη από τοκογλυφικά δάνεια και άλλες δυσβάστακτες υποχρεώσεις και πουλούν τη γη μας από τους γονείς μας, οι οποίοι την πότισαν με ιδρώτα και αίμα.

Η Άρτα με την μακρόχρονη ιστορία της υπήρξε σταθμός για τον αρχαίο κόσμο με την Αμβρακία τη δυναστεία των Μολοσσών, από όπου κατάγονταν και ο Μέγας Αλέξανδρος και όπως γράφει και ο αειμνηστος Γιάννης Τσούτσινος, στην Αμβρακία έγινε η πρώτη Δημοκρατία, όπως αναφέρει και ο Αριστοτέλης σε βιβλίο που δυστυχώς δεν σώθηκε.

Σήμερα η Άρτα βρίσκεται σε μια καμπή της ιστορίας της και πάλι πρέπει να αποδειξεί ότι αντέχει στα δύσκολα και στο πέρασμα του φθοροποιού χρόνου.

Σήμερα η περιοχή διαθέτει αξιόλογη με διεθνή ακτινοβολία γεωργικής παραγωγής (γαλακτοκομικά, πτηνοτροφική κ.λπ.) προϊόντα, αλλά και ένα αριθμό επιστημόνων. Με τους ανθρώπους της πόλης, αλλά και το ΤΕΙ, που αποτελεί πόλο ανάπτυξης και μπορούν να υπερβούν τα καθιερωμένα και να έχουν διεθνή απήχηση και ακτινοβολία όπως και πράγματι έχουν τα τμήματα: Ζωικής και Φυτικής Παραγωγής

και Ανθοκομίας-Αρχιτεκτονικής Τοπίου.

Έχουμε πεδιάδες σπαραγένες με πορτοκάλια, που δυστυχώς σαπίζουν τα δέντρα, ελιές που πωλούνται σε εξευτελιστικές τιμές, βουνά με δάση, θάλασσα όπως ο Αμβρακικός και μια ιστορία που είναι αποτυπωμένη και Αρχαία τα Βυζαντινά και το Γερεύρι που όμοια τους δύσκολα βρίσκονται στον κόσμο.

Χρειάζεται έμπνευση, δημιουργία και ελπίζω να ξημερώσει άλλη μέρα καλύτερη, αρκεί να εκμεταλλευτούμε τη γη μας, τα βουνά μας, τα ποτάμια και τη θάλασσα.

Θα επανέλθω αφού πάλι θα πω ότι η ζωή είναι ένας κύκλος που μου επέτρεψε να ξαναγυρίσω και να εργασθώ στην Άρτα.

Δυστυχώς δεν αρκεί η ιδιωτική μου πρωτοβουλία, χρειάζεται πρόγραμμα, κράτος, απαλλαγή από χρονοβόρα διαγράμματα και βοήθεια από την πολιτεία.

Αλήθεια γιατί η «Δωδώνη» δε πληρώνει αγρότες και κτηνοτρόφους, όπως έκανε πριν κάθε μήνα, αλλά τώρα που έγινε ιδιωτική τους χρωστούν χρήματα πάνω από 6 μήνες;

■

Ο χρόνος

Γιώργον Παναγιωτακόπουλον

Σμιλεύει την πέτρα του χρόνου το δάκρυ.

Σαν πόνοι μιας γέννας πονά η καρδιά.

Κι εγώ στο παρόν, ν' ακουμπώ σε μιαν άκρη ανήμπορος, σαν θεατής σινεμά.

Τα λάθη σ' αυτή τη σκακιέρα του χρόνου μεγάλα.

Σημάδεψαν τόσα πολλά.

Μα κάπου θα υπάρχει κι η σχόλη του πόνου και ίσως διαγράψει απ' αυτά μερικά.

«Πουλάς Ελλάδα Μακρυγιάννη;»

«... **T**ότε, εκεί που καθόμουν... ήλθαν δύο επιτήδειοι, άνθρωποι των γραμμάτων, μισομαθείς και άθρησκοι, και μου ξηγούνται έτσι: «Πουλάς Ελλάδα, Μακρυγιάννη;»...

Θεέ, συγχώρεσε τους παντίδους, που

Αικατερίνας Μοναχής

θέλουν να μας πάρουν τον αγέρα που αναπνέουμε και την τιμή, που με το ντουφέκι και γιαταγάνι πήραμε.

Εμείς το χρέος, το κατά δύναμιν, επράξαμεν. Και αυτοί βργήκαν σήμερον να προκόψουν την Πατρίδα. Μας γέμισαν φατρία και διχόνια. Και την Πατρίδα δεν την θέλουν Μητέρα κοινή. Αμορόζα (ερωμένη) εις τα κρεβάτια τους την θέλουν... Και καζαντίσαν αυτοί πουγγιά και αγαθά και αφήκαν τους αγωνιστές, τις χήρες και τα ορφανά εις την άκρην. Αυτοί είναι οι ανθρώπινοι λύκοι, που φέραν δυστυχήματα και κίντυνον εις τον τόπον. Ας όφονται».

Και να που δύο χιλιάδες χρόνια πριν ο προφήτης Αμώς είχε πει «... πουλάτε για δούλο τον τίμιο που δεν έχει να πληρώσει τα χρέη του, τον φτωχό, αν σας χρωστάει έστω και ένα ζευγάρι σάνδαλα».

Αδέλφια το να καταπιέζει κανείς την μεσαία τάξη αυτό αποτελεί ανηθικότητα, το να καταπιέζει όμως τους μη έχο-

ντας, αυτό είναι τυραννία. Και η τυραννία αποσκοπεί στο να κάμπτει το φρόνημα των υπηκόων (δεν μιλάμε πλέον για πολίτες), και να τους κάνει πένητες (φτωχούς). Σαν παράδειγμα έχουμε στην αρχαία γραμματεία τις Συρακούσες, επί Διονυσίου Α', όπου σε πέντε χρόνια μέσω της εισφοράς τελών οι περιουσίες περιήλθαν ως φόρος στον τύρανο.

Η ιστορία όμως συνεχίζεται και επαναλαμβάνεται. Όπως αναφέρει ο Μακρυγιάννης: «...αυτοί που άκουγαν τα ντισμπάρκα των Τούρκων, τρέχαν μακρύτερα, τώρα θέλουν δική τους την Πατρίδα και κυνηγούν τους αγωνιστές».

Η ζωή είναι ρόδα που γυρίζει, είναι πόρτες που ανοίγουν και κλείνουν, έτσι και επί των ημερών μας ασκείται ισοτύραννος αρχή.

Και αυτό που χαρακτηρίζει την τυραννία είναι «το πένητας ποιείν», να δημιουργεί φτωχούς να πτωχοποιεί.

Ο προφήτης Ησαΐας βοά: «Εσείς τ' αμπέλι μου ερημεύσατε κι είναι τα σπίτια σας γεμάτα με τ' αγαθά που απ' τους φτωχούς αρπάξατε. Με ποιο δικαίωμα ποδοπατείτε το λαό μου κι εξουθενώνετε τους φτωχούς;» και πάλι «φέρεσθε στο λαό μου σαν να ήταν ζώα που τα πάνε για σφαγή....»

Η τυραννία έχει τρεις στόχους: αφυγία-απιστία-αδυναμία.

Η τυραννία δίνει την εντύπωση ότι φροντίζει τα κοινά ως οικονόμος, αλλά και ότι λογοδοτεί έτσι για τα μάτια ως υπεύθυνος «διοικών οικονόμος αλλ' ου τύραννος είναι δόξειεν». Επιδιώκει την αγνωσίαν των πολιτών, γι' αυτό και η πλατειάζουσα παραπληροφόρηση και η αντικρουόμενη πληροφόρηση. Επισκιάζει όμως και σεβαστούς πολίτες με το να τους μειώνει «ώσπερ καταλύοντας την αρχήν». Αυτά κατά τους Αρχαίους Έλληνες.

Συνεχίζει τώρα ο Μακρυγιάννης και λέει: Εγίναμε θηρία που θέλουν κριγιάτα (κρέατα) ανθρωπινά να χορτάσουν. Και χωρίζουν τον κόσμον σε πατριώτες και αντιπατριώτες. Αυτοί γίναν οι σημαντικοί της Πατρίδος, και οι άλλοι να χαθούν...

Και βργήκαν τώρα κάτι δικοί μας κυβερνήτες. Έλληνες, σπορά της εβραιούργιας, που είπαν να μας σβήσουν την Αγία Πίστη, την ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, διότι η Φραγκιά δεν μας θέλει με τέτοιο ντύμα ορθόδοξον. Και εκάθησα και έκλαιγα διά τα νέα παθήματα. Και επήγα πάλιν εις τους φίλους μου τους Αγίους. Άναψα τα καντήλια και ελιβάνισα λιβάνιν καλόν αγιορείτικον.

Και σκουπίζοντας τα δάκρυα μου τους είπα:

«Δεν βλέπετε που θέλουν να κάμουν την Ελλάδα παλιόφαθα; Βοηθήστε, διότι μας παίρνουν, αυτοί οι μισοέλληνες και άθρησκοι, ότι πολυτίμητον τζιβαϊρικόν έχομεν... Μην αφήσετε, Αγιοί μου αυτά τα γκιντί πουλημένα κριγιάτα της τυραγνίας να μασκαρέψουν και να αφανίσουν τους Έλληνες, κάνοντας περισσότερα κακά από αυτά που καταδέ-

χθηκεν ο Τούρκος ως τίμος εχθρός μας»...

«Και είπαν οι άθρησκοι, που εβάλαμεν εις τον σβέρκο μας, να μη μανθάνουν τα παιδιά μας Χριστόν και Παναγίαν, διότι θα μας παρεξήγήσουν οι ισχυροί. Και βγήκαν ακόμη να πατάξουν την Εκκλησία, διότι έχει πολλήν δύναμη και την φοβούνται. Και είπαν λόγια άπρεπα διά τους παπάδες.

Εμείς, με σκιάν τον Τίμιον Σταυρόν, επολεμήσαμεν ολούθε, σε κάστρα, σε ντερβένια, σε μπογάζια και σε ταμπούργια. Και αυτός ο Σταυρός μας έσωσε. Μας έδωσε την νίκη και έχασε (οδήγησε σε ήττα) τον άπιστον Τούρκον. Τόση μικρότητα στον Σταυρό, τον σωτήρα μας!

Και βρίζουν οι πουλημένοι εις τους ξένους και τους παπάδες μας, τους ζυγίζουν άναντρους και απόλεμους. Εμείς τους παπάδες τους είχαμε μαζί εις κάθε μετεριζί, εις κάθε πόνον και δυστυχίαν. Όχι μόνον διά να βλογάνε τα όπλα τα ιερά, αλλά και αυτοί με ντουφέκι και γιαταγάνι, πολεμώντας σαν λιοντάρια. Ντροπή Έλληνες!».

Και εγώ θα βροντοφωνάξω: Ντροπή! Γιατί φέρατε «χρόνια χλωμά και αδύναμα» τώρα που το αίμα των νέων μας «αναίτια» γερνάει.

Οι «βάρβαροι» υψηλοί καλεσμένοι μας, έφθασαν για να τους ξεπουλήσουμε την Ελλάδα. Αυτή την Ελλάδα που στους βάρβαρους, στους ανθρώπους των σπηλαίων, έδωσε αξίες, φως, αρετή και πολιτισμό.

Ντροπή!

ΜΗΝ ΠΟΥΛΑΣ ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΛΗΝΑ!

Η εθνική μας ταυτότητα ως Έλληνες

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά ενός Έθνους είναι η ιστορία τους, η θρησκεία του, η γλώσσα του, η παράδοσή τους. Σήμερα όλα αυτά που καθορίζουν το έθνος μας, πολεμούνται, εμπαιζό-

Ελένης Παπαθεοδώρου

νται, τα iερά και τα όσια διαστρεβλώνυνται. Περιφρονούνται οι θησαυροί μας και καταχρεουργείται η γλώσσα μας.

Σε όλη αυτή τη θύελλα που έχει ξεσπάσει στη χώρα μας, από πού θα εμπνευστούμε εμείς πρώτα και μετά τα παιδιά μας, ώστε να διατηρήσουμε την πίστη, τα ιδανικά, τις αξίες, τα χαρακτηριστικά και την ιδιοπροσωπία του γένους μας; Πώς θα αντισταθούμε στη ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ και ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ, για να μη χάσουμε τα γνωρίσματά μας, που επί χιλιετίες διατηρήσαμε ως ΕΛΛΗΝΕΣ και διατηρήσαμε και την ταυτότητά μας που τη διαμορφώσαμε με τα στοιχεία της πλούσιας παράδοσής μας από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, την Ορθοδοξία και το Βυζάντιο, τη δημοτική ποίηση, τη μαρτυρική πορεία μας στην τουρκοκατία, τη μεταπελευθερωτική πορεία μας, με τους αγώνες, τις νίκες μας, τα παθήματά μας.

Σήμερα τα στοιχεία μας, με τη συμμετοχή μας στη ζωή της Ευρώπης, επηρέσσαν τη νεότερη και τη σύγχρονη πνευματική και καλλιτεχνική δημοουργία και καθόρισαν τη δομή, την οργάνωση και τους θεμελιώδεις θεσμούς της κοινωνίας μας. Ετσι μας διαμόρφωσαν το ήθος και τα χα-

ρακτηριστικά και τη φυσιογνωμία, δηλαδή την ταυτότητα του νέου Έλληνα.

Τα χαρακτηριστικά του Έλληνα:

1. Το πάθος για την ελευθερία. Ελευθερία ή Θάνατος. Ελευθερία θείο δώρο. «Ο Θεός υπέγραψε την ελευθερία των Ελλήνων και δεν την παίρνει πίσω» (Κολοκοτρώνης). Καλύτερα μιάς ώρας ελεύθερη ζωή παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή (Ρήγας Φεραίος).

2. Το πάθος για τη δικαιοσύνη. (Το άδικο δεν το βλογάει ο Θεός).

3. Το μέτρον: Μέτρον άριστον. (Η μεσότητα του Αριστοτέλη).

4. Η αγάπη για τη ζωή. Κατά τον Σολωμό «η ζωή είναι μεγάλο καλό και πρώτο». 5. Η λεβεντιά.

6. Το αξιοζήλευτο ελληνικό φιλότιμο.

7. Η φιλοξενία.

8. Η αγάπη για τα ταξίδια.

9. Η φλογερή φιλοπατρία.

10. Η υγής εμμονή στην παραδοσιακή οικογένεια.

11. Η ανέκαθεν, από αρχαιοτάτων χρόνων, απαρασάλευτη πίστη στην αιώνια κρίση και ανταπόδοση.

12. Πάνω απ' όλα η Ορθοδοξία. Δεν νοείται ελληνικό Έθνος χωρίς Ορθοδοξία και ελληνικό βίωμα χωρίς συμμετοχή στην ορθόδοξη ζωή της εκκλησίας.

Η Ορθοδοξία ένωσε σφιχτά τους Έλληνες κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας και ήταν η αιτία που οι αγώνες έγιναν για του Χριστού την πίστη την αγία και της πατρίδος την Ελευθερία.

Ο ρόλος του κλήρου κατά τον αγώνα υ-

πήρξαν καθοριστικοί παράγοντες για την επιβίωση του ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ στα χρόνια της τουρκικής σκλαβιάς.

Η λεβεντιά αποθεώθηκε από τους Μάρτυρες της πίστης. Τα ματωμένα ράσα, θυσία στο βωμό της πατρίδας. Είναι η αδιάρρηκτη σχέση Πατρίδας και Θρησκείας, του Χριστιανισμού.

Μας το βεβαιώνει το γνωστό ποίημα του Αθανασίου Διάκου:

—Γίνεσαι Τούρκος Διάκο μου, την πίστη σου ν' αλλάξεις,
να προσκυνήσεις μες στο τζαμί, την εκκλησία ν' αφήσεις.
—Πάτε κι εσείς κ' η πίστη σας, μουρτάτες,
και χαθείτε!

Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θέ ν' αποθάνω.

Μήπως είναι καιρός να αναλογιστούμε και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας απέναντι στο χθες και στο σήμερα Ελ-

ΛΗΝΑΡΕΣ; για να περισώσουμε το ευγενές DNA μας.

Σήμερα οι λαοί αντιμετωπίζουν από την παγκοσμιοποίηση ένα διπλό κίνδυνο: Ή να υποχωρήσει η συνείδηση της ιδιαιτερότητάς τους ή νά οδηγηθούν σε έναν υπέρμετρο εθνικισμό.

Η βίαια επιβαλλομένη παγκοσμιοποίηση, έχει μια άλλη μορφή, ισοπεδωτική. Μετατρέπει τους ανθρώπους και τους λαούς σε μάζες καταναλωτικές, καταργώντας την ιδιαιτερότητά τους. Όπως όλοι καταναλώνουν τα ίδια πράγματα έχουν τις ίδιες συνήθειες και ανάγκες. Στη διατροφή, στη μόδα, στη μουσική.

Ότι λοιπόν προέχει σε αυτήν την απειλή είναι να διατηρήσουμε την εθνική μας ταυτότητα. Γιατί, σε διαφορετική περίπτωση, είναι δυνατόν ή να αφεθούμε στον αφανισμό μέσα από το επιταχυνόμενο εκφυλισμό της ταυτότητάς μας ή να τραπούμε σε φυγή απομόνωσης. ■

Υπο κείμενο

Λεωνίδα Μωρόπονλον

Η κοινωνία προηγείται
χωρίς μάνα το παιδί δεν θα υπάρξει.
Κανείς του μόνος δεν αξίζει να μιλήσει
ούτε η σκέψη είναι δώρο απ' τ' αστέρια.

Φτιάχνει τη γλώσσα όπως ο γιατρός την ίαση
πανούργο τρόπο το θνητό
να ξεπεράσει παίρνει κρυφά τη φύση σύμμαχο στη φύλαξη
τη διαιώνισή της τάχα δεν αλλάζει.

Έλα κοντά μου, εγώ κι εσύ τ' αποδεικνύουμε
η κοινωνία προηγείται.

Ευτυχία είναι η σκάλα που περνάει το εγώ στο συ και στο εμείς

«Ουαί το ενί», μας λέει η θεία Γραφή. Αλίμονο στον ένα. «Ένας ίσον κανένας». Αυτό το έχουμε πει πολλές φορές. Ο άνθρωπος επλάσθη συντροφικά. «Ου καλόν τον άνθρωπον μό-

† Αρχ. Τιμόθεου Κ. Κιλίφη

νον είναι», είπε ο Θεός, αφού έπλασε τον Αδάμ. Γι' αυτό «πήρε από την πλευρά του κι έφτιαξε και την Εύα=Ζωή». Έτσι ολοκληρώθηκε ο άνθρωπος και προσφέρει τη ζωή, που του χάρισε ο Πλάστης του παντός.

Εδώ όμως δεν θα μιλήσουμε για το μέ-

γα μυστήριο του γάμου, το οποίο θίγω σε άλλο κεφάλαιο, και σε άλλα βιβλία μου. Εδώ υπογραμίζω ως πηγή ευτυχίας την εξωτερίκευση, την κοινωνικότητα του εγώ προς το συ, προς τον άλλον, τον συνάνθρωπο, προς την ετερότητα και προς το εμείς.

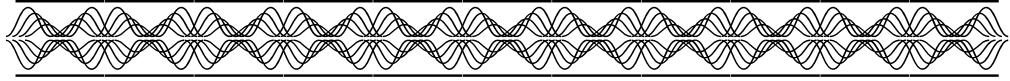
* * * *

Ο εγωιστής που κλείνεται μόνο στον εαυτό του, τελικά γίνεται δυστυχής. Ευτυχής είναι όποιος κοινωνεί με τον άλλο, με τους άλλους, με το συ, με το εμείς με την ετερότητα(ες). Μέσα απ' αυτήν την κοινωνία ωριμάζουμε, γιατί μέσα απ' αυτή γνωρίζουμε το βαθύτερο Είναι μας.

Ο πηλός

Πάνον Κοκκινόπονλον

Πήρα πηλό να πλάσω ένα όνειρο.
Τί σχήμα, αλήθεια, να του δώσω;
Είπα να του δώσω τον κορμιού σου τη λυγεράδα,
της ματιάς σου την ατέρμονη θλίψη
και του γέλιου σου τ' αλαβάστρινο φως.
Όμως δεν θα 'ταν τ' όνειρο πετυχημένο
γιατί δεν θα 'χε τη σπιρτάδα της σκέψης σου
ούτε της λαλιάς σου το κελάηδισμα
ούτε του ποδιού σου τ' αλαφροπάτημα.
Κι έμεινε το χέρι μετέωρο
κι ο πηλός μου ξεράθηκε.

Η αχίλλειος πτέρνα του Ελληνισμού: Ο Διχασμός

Ο Διχασμός και οι φατρίες διαλύσανε την αυτοκρατορική δύναμη της Αρχαίας Ελλάδας, του υπερέλληνος και θρυλικού μέγα Στρατηλάτη-Εκπολιτιστή Μ. Αλεξάνδρου, τη χιλιό-

Χρήστου Καραπιπέρη

χρονη του Βυζαντίου, της Σύγχρονης (1916- 1922) και του Έπους 1940- 1944. Γιατί;

Τα έθνη που κατοικούν σε ψυχρές περιοχές και εκείνα της ΒΑ Ευρώπης, έχουν ζωηρή την ψυχική διάθεση, είναι όμως κατώτερα στην εξυπνάδα και επιδεξιότητα, ώστε συνεχίζουν να ζουν συγκριτικά ελεύ-

θερα, χωρίς να μετέχουν στην πολιτική ζωή και ανίκανα πολιτιστικά να επηρεάζουν τους γείτονές τους.

Τα έθνη της Ασίας είναι έξυπνα και επιδέξια στις τέχνες, αλλά έχουν άτονη μαζική ψυχική διάθεση, ώστε συνεχώς να εξουσιάζονται από δεσπότες και να περνούν δουλική ζωή!

Αλλά το Ελληνικό Γένος, που βρίσκεται γεωγραφικά στη μέση, έχει τα χαρακτηριστικά και των δύο ομοεθνιών, διότι και ζωντανή ψυχική διάθεση έχει και δυνατή εξυπνάδα! Για το λόγο αυτό ζει ελεύθερα και έχει πολύ καλούς νόμους και αν είχε ενωμένη πολιτική ζωή, θα μπορούσε να εξουσιάζει όλο το ανθρώπινο γένος!

Το σκοτάδι

Σταματέλας Φλοκάλη-Ζουπάνου

Σιγά-σιγά σκοτείνιασε
και τ' άστρα σβήσαν ένα-ένα,
βάφτηκε γκρίζο το φεγγάρι
δεν έμεινε όνειρο κανένα.

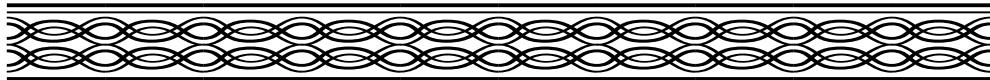
Ο ήλιος κρύφτηκε στα σύννεφα
μέχρι την τελευταία αχτίδα,
στη γη απλώθηκε ως τα πέρατα,
μια ανυπόφορη μαυρίλα.

Χριστέ μου λίγη αστροφεγγιά
οδήγησε κι εμέ τα βήματά μου,

μια αχτίδα μόνο απ' τον ήλιο Σου,
για να ζεστάνει την καρδιά μου.

Μην φεύγεις και μ' αφήνεις μόνο
χάνομαι στο πηχτό σκοτάδι
χιονίζει στην ψυχή μου και κρυώνω
νιώθω πως βρίσκομαι στον Άδη.

Θεέ μου τι έγιναν οι άνθρωποι;
Ούτε ένα χέρι να ακουμπήσω,
μόνον εσύ που τόσο αγάπησα
μου δίνεις θάρρος για να ζήσω.

Χαράς Ευαγγέλια!...

Στην γεω-φυσική περιοχή της χωμόπολης των Ευπαλιέων-Δωρίδος, στο «Ησιόδειο» τοπίο του «Καρυώτη» Χείμαρρου και πάνω στην ανατολική πλευρά λόφου

Γιάννη Ηλιόπουλου

στεφανωμένου με αρχαίες οχυρώσεις, διασώζεται, έστω και σοβαρά λαβωμένος από το χρόνο, ο μικρός ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου του Σώζοντος, ιερό καθίδρυμα του 12ου αιώνος, σπάνιας αρχιτεκτονικής, Μετόχι του άλλοτε ποτέ Μοναστηρίου του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου Βοδονίτσας (Μουντινίτσας - Θερμοπυλών). Είναι ένα μικρών διαστάσεων κτίσμα ($6,70 \times 4,10$), ένα αρχιτεκτονικό καλλιτέχνημα, που αποσπά την προσοχή του θεατή και την κρατάει αιχμάλωτη για ώρες...

Χρονολογικά τοποθετημένο, στο ξεκίνημα του δεύτερου μισού του 12ου αιώνα – με τις χορηγίες του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Μανουήλ Κομνηνού – με την πάροδο του χρόνου αποτέλεσε το Καθολικό μικρού Μοναστηριού, όπως μας πληροφορούν οι μελετητές του, Βυζαντινολόγοι-Αρχαιολόγοι ερευνητές Α.Κ. Ορλάνδος, Δ. Ευαγγελίδης, Γ. Σωτηρίου κλπ., και κυρίως ο κ. Βασίλης Κ. Κατσαρός, Βυζαντινολόγος, Διευθυντής της Φ. Σχολής του Α.Π.Θ., και του ο-

ποίου την ειδική μελέτη με τον τίτλο «Ο Βυζαντινός Ναός του Αγίου Νικολάου του Θεολόγου στο Ευπάλιο Δωρίδος», δημοσίευσε σε καλαίσθητη έκδοση η Ένωση Ευπαλιωτών Δωρίδος το έτος 2007. Εδώ θα πρέπει να διευκρινισθεί, ότι ο Ιερός αυτός Ναός μετονομάσθηκε σε ναό Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου για διαφόρους εξωπραγματικούς λόγους και οι σχετικές Πινακίδες αυτή τη δεύτερη ονομασία προβάλλουν, χωρίς καμία επέμβαση των αρμοδίων Εκκλησιαστικών κι Αρχαιολογικών Αρχών. Πως το λέει η λαϊκή μας παροιμία: «Καλύτερα να σου βγει το μάτι, παρά το όνομα».

Όμως η παλαιότερη γραπτή μαρτυρία (Επιστολή Μιχαήλ Χωνιάτη προς Επίσκοπο γειτονικής Ναυπάκτου Ιωάννη Απόκαυκο, 12ου-13ου αιώνα), άλλα μας λέει, κάνοντας λόγο για μετόχι «Αγίου Νικολάου του Σώζοντος»...

Με την πάροδο των χρόνων, γύρω από αυτό το μικρό Καθολικό του Αγίου Νικολάου σχηματίστηκε ένας αγροδίαιτος οικισμός, που διατήρησε την ονομασία του – χωριό «Άγιος Νικόλαος» – μέχρι το τέλος της Μεγάλης Ελληνικής Επανάστασης του 1821-1829...

Μάλιστα ο περιηγητής Πουκεβίλ, που πέρασε από την περιοχή στα 1815 – έξι χρόνια πριν από το ξεκίνη-

μα του Αγώνα – κάνει λόγο για χωριό «Άγιος Νικόλαος» με πληθυσμό 12 οικογενειών (περίπου 60 ατόμων). Το τοπωνύμιο «Πηγές - Ύδρονομέας - Αγίου Νικολάου», συχνά αναφέρεται στα πρακτικά των Ευπαλιωτικών Κοινοτικών Συμβουλίων έως και τη δεκαετία του 2000...

Αλλά η ιστορία αυτού του μοναδικού σ' αρχιτεκτονική χάρη χριστιανικού ναού συνεχίζεται:

Κάθε χρόνο (8 Μαΐου) γινόταν, μέχρι τους πρόσφατους σεισμούς, υπαίθρια λειτουργία – κάποτε κι Αρχιερατική – με τη συμμετοχή όλων των Ευπαλιέων της περιοχής. Ακολουθούσε μεγάλο πανηγύρι στον διπλανό «Πλατανιστά», μέχρις αργά το απόγευμα...

Φυσικά, όλα αυτά τα χρόνια, η Αρχαιολογικές - Βυζαντινολογικές δημόσιες αρχές, ήταν... απούσες!...

Οι σεισμοί και ο πανδαμάτορας χρόνος, συνέχιζαν το καταστροφικό τους έργο. Πρώτα κατέστρεψαν τις τοιχογραφίες. (Αλλά, τύχη αγαθή, σε πολαιότερη περίοδο ο ρέκτης Βυζαντινολόγος Καθηγητής κ. Βασίλης Κατσαρός τις είχε φωτογραφίσει, κι έτσι διασώσει, και σήμερα δημοσιεύονται στην πιο πάνω αναφερόμενη έκδοση της Ένωσης Ευπαλιωτών Δωρίδας.)

Τ' ότερα βάλθηκαν να κατεδαφίσουν και το όμορφο, το μικρό μας, ιστορικότατο εκκλησάκι μας... Και τελικά πέτυχαν την εγκατάλειψή του, για λόγους ασφαλείας, των σ' αυτό προσκυνητών...

Όμως πρόσφατα (24/3/2013), και όλως τυχαίως, στο νέο Δημαρχιακό Μέγαρο των Ευπαλιέων, συναντήσαμε τον κ. Πέτρο Κυλάφη, Πολιτικό Μηχανικό του Ε.Μ. Πολυτεχνίου, που μας μετέφερε ευχάριστες ειδήσεις:

Ο Ιερός Ναός του 12ου αιώνα, εκείνος του Αγίου Νικολάου του Σώζοντος, στο Ευπάλιο, θα διασωθεί! Ήδη βρέθηκε χρηματοδότης (εγώ θα τον έλεγα «Εθνικός Ευεργέτης»), που χρηματοδοτεί την ήδη συνταχθείσα αρχιτεκτονική μελέτη, αλλά και την όλη κατασκευή... Τα έργα, στο μικρό εκκλησάκι των Κομνηνών, θα αρχίσουν σύντομα, με πρώτο εκείνο της αντιστήριξης του καταρρέοντος χώρου της αυλής... Κι ακόμα, δύο τινά: Το πρώτο: Η μελέτη και τα έργα συντήρησης της μεγάλης διπλανής γέφυρας του 1936, πάνω από τον ρου του Κάτω Μόρονου ποταμού, που συνδέει Δωρίδα - Ναυπακτία και παλαιότερα συνέδεε Αθήνα - Γιάννενα, είναι πλέον υλοποιήσιμο έργο του Ε.Μ.Π. Αθηνών.

Το δεύτερο: Την επιστημονική επίβλεψη και των δύο έργων έχει αναλάβει ο ίδιος ο κ. Πέτρος Καλύφης, όπως μας είπε, και πραγματοποιούσε ερευνητική αποστολή στην περιοχή μας...

Αυτή τη χαρά μας, ας ευαγγελιστούν και τα πνεύματα πολαιότερων αγωνιστών της σωτηρίας αυτού του πολύτιμου μικρού σπάνιου Βυζαντινού Ναού...

Το ρόδι

Kόσμος πολύς είχε αρχίσει να μαζεύεται. Αμέτρητα αυτοκίνητα με επισήμους, περιπολικά, αστυνομία, μπάντα να παιανίζει. Ήταν μια ξεχωριστή μέρα.

Το νέο μεγάλο αεροδρόμιο της χώρας

Απόστολου Φορλίδα

ήταν έτοιμο να λειτουργήσει. Κάπου πιο πέρα, σε αρκετή απόσταση, στεκόταν αγέρωχος και κοίταζε μέσα απ' τα γερασμένα μάτια του.

Φόραγε όπως πάντα μια καρό τραγιάσκα και στηριζόταν σε μια περίτεχνη γκλίτσα από αγριλιά. Αυτή που τον συντρόφευε πάρα πολλά χρόνια κι είχε γεράσει μαζί του, στα ροζιασμένα του χέρια. Αυτή, που 'χε «ραβδίσει» φιλικά τις πλάτες, σε πρόβατα και πρόβατα. Και που 'χε στηριχθεί πάνω της, αγναντεύοντας τη φύση, τα αμπέλια, τον Γιμηττό. Είχε βάλει και το σκούρο του κουστούμι, που πριν χρόνια είχε αγοράσει και είχε φορέσει στο γάμο του γιου του.

Δεν ήταν κανένας απ' τους επισήμους της μέρας. Δεν βρισκόταν εκεί απλά, για την περίσταση. Ο παππούς, γέννημα θρέμμα στα Μεσόγεια. Είχε μεγαλώσει μέσα στα αμπέλια, τους ελαιώνες και τη φύση.

Πού να φανταστεί αυτός ο άνθρωπος, ότι κάποτε εκεί που τα ζωντανά του και ο ίδιος ζούσαν την καθημερινότητά τους, θα 'χαν γίνει αεροδιάδρομοι, πίστα και εγκαταστάσεις ενός αεροδρομίου.

Το πρώτο αεροπλάνο στη ζωή του το 'χε δει στο μέτωπο της Αλβανίας, το 1940. Εκεί που νέο παλικαράκι, με το όπλο στο χέρι, υπερασπίζόταν στα χαρακώματα, μαζί με άλλους φαντάρους και αξιωματικούς, τα εδάφη της πατρίδας του. Εκεί ένα ιταλικό αεροπλάνο με τις βόμβες του, σκότωσε δύο καλούς του φίλους. Το αεροπλάνο γι' αυτόν, ήταν κάτι που από τότε είχε μισήσει κι όταν κάποτε ο γιος του τον κάλεσε στη Γερμανία που ζούσε και δούλευε, ζορίστηκε που θα έμπαινε σε αεροπλάνο. Ακόμη και τότε αγγάρεψε ένα ανιψιό του και πήγαν οδικώς μέσω της Γιουγκοσλαβίας.

Όταν καιρό πριν αποφάσισαν οι κρατούντες ότι θα γινόταν αεροδρόμιο στα μέρη του, ξεχίνησε γι' αυτόν ο εφιάλτης. Δε το 'θελε, όπως και πολλοί κάτοικοι εκεί.

Όμως τα χρόνια πέρασαν. Σαν έμαθε ότι θα ονομαζόταν το νέο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», τότε σίγασε μέσα του η αντίδραση. Ο παππούς του καταγόταν από την Κρήτη, από ένα μικρό χωριούδακι κοντά στις Μουρνιές των Χανίων, εκεί που 'χε γεννηθεί ο Βενιζέλος. Μακρινοί συγγενείς. Μια βεντέτα τον έφερε στην Αθήνα, για να χαθούν τα ίχνη του απ' το νησί. Ξαφνικά, του ήρθαν οι θύμισες από τις αφηγήσεις του παππού του. Για τον πολιτικό που έκανε πολλά για τη χώρα του. Θυμάται τον παππού του το 1936, που μαυροντύθηκε και έκανε μερικές μέρες να μιλήσει, όταν έμαθε ότι ο Βενιζέλος δε ζούσε πια.

Ο γεροντάκος μας ήταν 16 χρονών παιδί τότε και «αφουγκραζόταν» τα λόγια, τη στεναχώρια και την πίκρα του παππού του για το «χαμό του Λευτέρη». Χρόνια μετά, μεστός άντρας πια, μπόρεσε να ανιχνεύσει και να συνειδητοποιήσει μέσα απ' την ωρίμανση της ζωής και το αγνό της ψυχής του, το ρόλο και τη διαδρομή του καθενός.

Το αισθητήριό του, αν και αγράμματος, ήταν ικανό να κατατάξει τον καθένα εκεί που του άρμοζε. Έτσι ο Λευτέρης του παππού του, ήταν και ο δικός του Λευτέρης. Γιατί δε «χρωστούσε» σε κανένα, παρά μονάχα στο Θεό, την οικογένειά του και στα τίμια χέρια του.

Έτσι υπερήφανος, παρακαλούσε το Θεό να ζήσει μερικά χρόνια ακόμη, για να δει έτοιμο το αεροδρόμιο και τελικά ο Θεός τον «φίλεψε» μερικά χρόνια ζωής ακόμη, για να το δει και να το θαυμάσει.

Εκείνη τη μέρα πατούσε για μια ακόμη φορά στη γη που τον ανέθρεψε.

Η ίδια γη θα «ανέθρεψε» τα επόμενα χρόνια χιλιάδες εργαζόμενους, που θα εργάζονταν στα δικά του και πολλών άλλων χνάρια στην περιοχή, ως υπάλληλοι ή όμως αυτοί, στελέχη και συνεργάτες του νέου αεροδρομίου.

Τη σκυτάλη θα την έπαιρνε από τη ίδια γη, μια νέα γενιά, που δε θα χρειαζόταν να εργαστεί στη γη με το τσαπί και να θραψεί απ' τους «καρπούς» της ή από τα πρόβατα, αλλά με το ανθρώπινο δημιούργημα, που στην ίδια γη είχε πια ξεπροβάλλει. Εκεί που εκατομμύρια ταξιδιώτες θα πηγαίνοιέρχονταν για τα επόμενα χρόνια. Πού να «φανταστεί» ο τόπος που χρέωνται να έρεμος, ότι στα χώματα αυτά θα επρόκειτο να περάσει σχεδόν... όλη η γη.

Το αεροδρόμιο έγινε. Ο μεσόκοπος

τσοπάνος είχε γίνει ένας ασπρομάλλης παππούς, με τη λευκή του τσιγκελωτή μουστάκα. Τα πρόβατα πια τα χαλάσσει και με μια σύνταξη και κάτι νοίκια ζούσε τα γεράματά του.

Είχαν οριστεί τα εγκαίνια. Ήταν 27 Μαρτίου 2001. Λίγες μέρες πριν, επειδή δεν οδηγούσε πια, είχε παρακαλέσει ένα γείτονα να τον πάει μέχρι εκεί.

—Σημαντική η μέρα, παππού, τελικά.

Ο παππούς τον κοίταξε και μονολόγησε: «Άξιζε τον κόπο!...». Κοίταξε λίγο γύρω του και συνέχισε: «Κάποτε λέγαμε ότι θα ερχόταν το αεροδρόμιο. Είχαμε και πολλοί τις αντιρρήσεις μας, κι εσύ ακόμη, αλλά τα χρόνια περνάνε και τελικά εμείς γερνάμε, ο κόσμος αλλάζει, οι απαιτήσεις μεγαλώνουν και τελικά, δεξέρω, αν πάμε μπροστά ή πίσω...».

Ήταν για το γέροντα μια μέρα χαράς, όμοια με αυτή που γεννιόταν το παιδί του. Τέτοια συγκίνηση είχε να ζήσει από τότε. Η μέρα ήταν σημαντική. Είχε μάθει να αποδέχεται τις εξελίξεις. Κάποτε, όταν γεννήθηκε, όλοι πήγαιναν με το άλογο, το μουλάρι και το γαϊδουράκι. Και στα γεράματά του είχε την τύχη να δει και να ζήσει την τεχνολογία, που άλλοτε υπηρετούσε τον άνθρωπο και άλλοτε ο άνθρωπος γινόταν υπηρέτης της. Η γκλίτσα του, όμως, δε θα μπορούσε να αντικατασταθεί με τίποτα απ' την τεχνολογία, όσες χιλιάδες χρόνια να περνούσαν ακόμη.

Κάποτε που με τον γιο του είχαν πάει στην Ακρόπολη και στο μουσείο της πάνω στο Βράχο, στη δεύτερη αίθουσα είχε δει το άγαλμα του μοσχοφόρου. Εκεί αναθάρρησε όταν το είδε. Στάθηκε από μακριά και το κοίταξε. Έβλεπε ένα συνάδελφό του απ' τον 6ο π.Χ. αιώνα. Στις συναλλαγές του ο παππούς, όταν

τον ρωτούσαν «τι επάγγελμα κάνετε», έλεγε «τσομπάνης είμαι».

Σε πολλούς διέκρινε πως μέσα τους ή στο πρόσωπό τους έβγαινε αμυδρά μια έκφραση, ίσως όχι ειρωνείας, αλλά τον ενοχλούσε πως τον θεωρούσαν στιγμιαία κάπως πιο μειονεκτικά απ' αυτούς. «Αν την ώρα που στο έλεγα», σκεφτόταν μέσα του, «σου έδινα κι ένα τενεκέ φέτα, τότε, κύριε υπάλληλε, θα ήμουν... άρχοντας στα μάτια σου;...».

Όταν λοιπόν αντίκρισε τον Μοσχοφόρο, απαλλάχθηκε απ' όποια αίσθηση τον ακολουθούσε από μικρό παιδί. Μάλιστα ήταν κάτι μαθητές πιο δίπλα. Πλησίασε να ακούσει την ξεναγό. «Πολλές φορές, παιδιά, έχουμε απ' τις ανασκαφές δει σαν θέμα στην αρχαία ελληνική τέχνη, το νέο που φέρει στους ώμους του τετράποδο. Έχουμε αγάλματα με αρνάκι, κριάρι ή, όπως εδώ, ένα μοσχαράκι. Αν και έχει φθορές και λείπουν θραύσματα απ' ό,τι μπορεί στο πέρασμα του χρόνου να υπέστη, το γλυπτό είναι πραγματικά ένα έργο αριστουργηματικό. Ερευνητές του χουν δώσει ονόματα πολλά ως τώρα. Το έχουν πει «Απόλλων νόμιος», «Ερμής δαμαληφόρος» και «Θησεύς». Είπαν διάσημοι αρχαιολόγοι ότι είναι ανάθημα αποικίας, ίσως της Ιωνίας, σήμα θυσίας και αρχαιζον μίμημα.

Κοιτάζοντας τον Μοσχοφόρο, ήταν σα να κοίταζε όχι το άγαλμα αλλά ένα σύγχρονο καθέρεψη, που το «είδωλό» του ήταν σχεδόν 2.600 ετών. Μέσα απ' το είδωλο του νεαρού μοσχοφόρου, διέκρινε τον ίδιο του τον εαυτό, όταν ήταν νέος.

Αυτός ήταν ο παππούς. Απλός, με συμβολισμούς, αγνή σκέψη. Ο Ποιμήν, ο καλός.

Καιρό πριν, είχε οργανώσει τη δική του τελετή. Ανεξάρτητη, ξέχωρη απ'

των επισήμων και απ' την εθιμοτυπία της ημέρας.

Λίγους μήνες πριν, είχε κρατήσει απ' τον κήπο του τρία μεγάλα ρόδια. Ήξερε πως την άνοιξη, που θα γινόντουσαν τα εγκαίνια, τα σπόρια μέσα στα ρόδια θα χανε στεγνώσει. Όμως τα φύλαξε. Έδεσε απ' το κοτσάνι τους από μια όμορφη μπλε κορδέλα και κάνοντας ένα φιόγκο είχε περάσει μέσα απ' τα κορδελάκια από μια δεκάρα. Ήταν το γούρι του παππού για το νέο αεροδρόμιο.

Πλησιάζοντας κάπου κοντά στα συρματοπλέγματα, λίγο πριν το κτίριο, λύγισε τα πόδια, έσκυψε λίγο και άφησε σε ένα κολωνάκι, όσο πιο διακριτικά μπορούσε, τα τρία ρόδια με τις κορδελίτσες τους και τις δεκάρες που είχε τυλίξει πάνω τους. Ο γέροντας έμεινε λίγο έτσι. Κοίταξε λίγο τις εγκαταστάσεις και την πίστα και σιγοφιλύρισε: «Καλά ταξίδια σε όλους». Ήταν μια αγνή, λιτή ευχή, μέσα απ' την καρδιά του.

Αν και προσπάθησε να 'ναι διακριτικός με τη συμβολική του κίνηση, τον πλησίασε ένας αξιωματικός της αστυνομίας, να δει τι άφησε.

—Μην ανησυχείς, παιδί μου. Κάποτε εδώ, εγώ μεγάλωσα, περπάτησα, έσκαψα, βόσκησα τα προβατάκια μου. Αυτή η γη με ανέστησε. Αυτό τον αέρα έμαθα να αναπνέω. Είμαι ένας γέρος πια. Τα πάντα γύρω μας αλλάζουν. Ογδόντα χρόνια αξιώθηκα να δω πάρα πολλά και άσχημα κι ευχάριστα. Σήμερα θεώρησα ότι έπρεπε να δώσω την ευχή μου. γι' αυτό άφησα, έτσι όπως έχω χρόνια μάθει, κάτι που είναι γούρι. Κάτι που είναι ελπίδα. Κάτι που είναι για το καλό. Μη με παρεξηγείς...

Ο αξιωματικός τον έπιασε με συγκίνηση με τα δυο του χέρια απ' τα μπράτσα.

Τον κοίταξε λίγο στα μάτια και του 'πε:

—Κι εγώ από αγροτική οικογένεια είμαι. Σε νιώθω, σε καταλαβαίνω και σε χάιρομαι...

Η μέρα των εγκαινίων κάπου τελείωσε. Ήταν το θέμα της ημέρας για τους παλιούς κατοίκους εκεί. Ο παππούς πήρε το γιο του στο τηλέφωνο να του πει τα νέα.

—Τα έμαθα, πατέρα. Τα είδα απ' την τηλεόραση. Θα 'ναι όμορφο το αεροδρόμιο μας.

—Είναι, είναι! Πήγα σήμερα εκεί. Και να σου πω. Την άλλη βδομάδα έρχομαι Γερμανία να σας δω.

Ο γιος ξαφνιάστηκε.

—Μα τι μου λες τώρα; Ποιος θα σε φέρει, καλέ πατέρα, με το αμάξι στη Γερμανία απ' την Ελλάδα;

—Δε θα έρθω με το αμάξι. Το αποφάσισα! Θα μπω σε αεροπλάνο!!!

Ο γιος αμέσως κατάλαβε, πως ο πατέρας του το 'χε πιστέψει και πως θα το έκανε.

—Άντε σε περιμένω, αλλά να ρωτήσεις, αν μπορείς να πάρεις και την γκλίτσα σου μαζί.

—Με αυτή θα σε... «αρχίσω». Άλλα ξέρω ότι με πειράζεις...

Όντως ο παππούς το 'χε αποφασίσει. Ζήτησε απ' τον ανιψιό του να τον συνοδέψει. Κλείσανε εισιτήρια και η μέρα της αναχώρησης είχε φθάσει. Ήταν τρεις ώρες πριν στο αεροδρόμιο.

—Μα γιατί τόσες ώρες νωρίτερα; Τον ρώτησε ο ανιψιός.

—Και σπίτι τι θα κάναμε; Ας χαζέψουμε και λίγο.

Ο παππούς είχε το λόγο του. Άφησε στην αίθουσα τον ανιψιό και πήγε έξω πριν τα ταξί, εκεί που 'χε αφήσει τα ρόδια μερικές βδομάδες πριν. «Θα 'ναι ά-

ραγε ακόμη εκεί»; μονολόγησε. Πλησιάζοντας, είδε τα ρόδια ακόμη εκεί. Ήταν λίγο σκονισμένα, αλλά δεν τον πείραξε. Χαμογέλασε, κοίταξε γύρω του και χαρούμενος γύρισε στην αίθουσα. Όμως η ματιά του έπεσε πιο δίπλα, σε μια είσοδο από φωλιά μυρμήγκιων. Έτρεχαν, άλλα έμπαιναν, άλλα έβγαιναν, αμέτρητα. «Αυτό θα γίνεται και στο αεροδρόμιο. Κόσμος και κόσμος, από τα πέρατα της γης. Σαν τα μυρμήγκια. Το καθένα για το προορισμό του...».

—Μα πού χάθηκες; Τον ρώτησε ο ανιψιός.

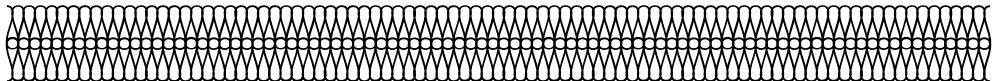
—Α, βγήκα να δω κάτι που ήθελα. Δε πάμε προς τα μέσα; Κανόνισε εσύ τα εισιτήρια και να αφήσουμε τις βαλίτσες για να χαζέψουμε πιο άνετα.

Ο παππούς κοίταξε γύρω του και σκεφτόταν, πόσα εκατομμύρια ανθρώπων τα επόμενα χρόνια θα καθόντουσαν στις ίδιες καρέκλες, θα στεκόντουσαν στα ίδια γκισέ. Πόσα εκατομμύρια βαλίτσες θα κουβαλούσαν αυτοί οι ψάντες; Τα τραπεζάκια στα καφέ τι γλώσσες και διαλέκτους θα ακούσουν; Πόσοι άνθρωποι δε θα ταξιδέψουν για τουρισμό, για δουλειές; Πόσοι δυστυχώς θα πρέπει να ταξιδέψουν για προβλήματα υγείας, εγχειρήσεις, θεραπείες; Πόσοι διάσημοι θα περάσουν και θα 'ναι κανόλια και φωτογράφοι να τους περιμένουν; Πόσες ομάδες θα φθάσουν με τρόπαια και κόσμος να τους περιμένει με ενθουσιασμό;

—Σήκω, θείο. Έφτασε η ώρα να πάμε στην αίθουσα μας.

—Ναι. Καλό ταξίδι να 'χουμε. Και μέσα του η ευχή του ήταν για όλους. Έλληνες και ξένους. Δεν σκέφτηκε θρησκείες, χρώμα, χώρα.

«Καλό ταξίδι να 'χουμε». Αυτή ήταν η ευχή του. ■

Ο μονόλογος μιας διάσημης υπάρξεως

Είμαι μια ύπαρξη θηλυκού γένους, αφοε-
τά διάσημη. Με γνωρίζουν όλοι σχεδόν
οι κάτοικοι της Γης. Εκατομμύρια έντυ-
πα, χρόνια τώρα, γράφουν για μένα. Τη διαση-
μότητά μου όμως δεν την εκμεταλλεύτηκα πο-

Ευαγγέλου Σπανδάγου

τέ. Ήμουν και είμαι ένα θηλυκό χαμηλών τό-
νων.

Γνωρίζω την πατρίδα μου, αν και η μάνα μου
δεν μου μίλησε ποτέ γι' αυτήν.

Ο πατέρας μου;

Εδώ είναι το πρόβλημα.

Ποιος απ' όλους;

Εγώ, όπως έχω αντιληφθεί, είχα πολλούς
πατεράδες.

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η μητέρα μου ή-
ταν ζωηρή και ερωτιάρα. Ήταν μια γυναίκα
σοφή, αξιοπρεπής και ανέραστη. Αυτό το «α-
νέραστη» δεν έχει την έννοια ότι είμαι παιδί
του «σωλήγα» ή της εξωσωματικής γονιμοποί-
ησης.

Ο νονός μου μού έδωσε δυστυχώς ένα όνομα
που θυμίζει την εργασία μάστορα. Αυτό όμως
δεν υποβάθμισε την αξία μου.

Πολλοί σοφοί άνθρωποι μ' ερωτεύτηκαν. Δεν
το αρνούμαι ότι δημιούργησα μαζί τους στενές
σχέσεις. Μερικοί απ' αυτούς, δυστυχώς ή ευτυ-
χώς, επέβαλαν περιορισμούς όσον αφορά τις
κινήσεις μου και καθόρισαν κανόνες στο δεσμό
μας. Πολλοί ακόμα άνδρες με σκέφτονταν τα
βράδια για ώρες ολόκληρες. Αμέτρητοι νέοι ε-
φηβικής ηλικίας, απ' όλα τα μέρη του κόσμου,
μ' αγάπησαν. Για περισσότερους όμως απ' αυ-
τούς, είμαι και ήμουν εφιάλτης. Όσο μεγάλωνα
και ενώ η ομορφιά μου παρέμενε αναλλοίωτη,

παρουσιάστηκαν 6 ετεροθαλείς αδελφές μου,
που όμως δεν είχαν τη δική μου ομορφιά. Με
τις αδελφές μου είχα το ίδιο επίθετο, αλλά δεν
είχα καλές σχέσεις μαζί τους. Κάθε μια ακο-
λουθούσε τον δικό της δρόμο, αλλά πάντα με
σκεπτόταν. Γεγονός επόμενο, γιατί ήμουν η
μεγάλη αδελφή τους. Ήμουν αυτή που χάραξε
τους δρόμους για τις 6 αιρετικές αδελφές μου.
Είναι όμως κι αυτές εράσμιες.

Εγώ δεν έκανα ποτέ διαχρίσεις μεταξύ των
ανθρώπων που με λάτρευαν και που με λα-
τρεύουν. Δεν μ' ενδιέφερε ούτε το φύλο τους,
ούτε η ηλικία τους, ούτε τα οικονομικά τους,
ούτε η εθνικότητά τους. Είχα εραστές πλούσι-
ους και φτωχούς, διανοούμενους και ηλίθιους,
ακόμα και ιερωμένους. Δεν έλεγα ποτέ όχι σ'
όσους με πλησίαζαν. Πολλούς όμως, τους πε-
ρισσότερους από τους θαυμαστές μου, τους
παίδευα για πολύ καιρό μέχρι να τους δώσω
την ικανοποίηση που ζητούσαν.

Τα παιδιά μου; Θα μιλήσω και γι' αυτά. Εί-
ναι πολλά και διάφορα. Είναι αρσενικά και θη-
λυκά ακόμα και ουδέτερα. Έχω ακόμα και
τέσσερα νόθια παιδιά.

Ας πω όμως μερικά πράγματα για τη φιλο-
σοφία μου.

Όταν βλέπω δύο ή περισσότερες έννοιες, η ε-
ποπτική κρίση μου τις διαστέλλει και τις χωρί-
ζει, ενώ ο νους μου, με την εύρεση σχέσεων ή
με τη διαπίστωση ότι δεν έχουν σχέση, τις γε-
φυρώνει. Ετσι η εργασία μου παρουσιάζεται
και συνεχής και κομματιασμένη.

Λέω εύκολη απόδειξη ότι κυλά συνεχές σε
λείο χώρο και λέω δύσκολη απόδειξη αυτή που
υφίσταται κάθε στιγμή τη διασπαστική δύναμη
του χρόνου. Η δύσκολη απόδειξη είναι υποχρε-
ωμένη να πραγματοποιεί κάθε στιγμή τη γέφυ-

ρα της συνέχειάς της. Για το λόγο αυτό η γενική δημιουργία ενοποιεί στους συλλογισμούς την ποικιλία της κινούμενης εκτάσεως και με την αντίληψη, την ποικιλία των αισθημάτων.

Ο πλαστούργος τύπος, που με μόνη την παρουσία του ενεργεί, αποτελεί τη θεωρία για όποιον αντιλαμβάνεται την αυτάρκειά του στον ενιαίο χρόνο και πράξη για όποιον βλέπει τα αποτελέσματα της έρευνάς του στην ποικιλή έκταση. Θεωρία με υπαρκτές εξηγήσεις και με πλούτο αναγκαίων εφαρμογών.

* * *

Σας παίδεψα το καταλαβαίνω. Πρέπει λοιπόν να σας παρουσιασθώ αλλιώτικα:

Λοιπόν ονομάζομαι «Γεωμετρία» και είμαι θυγατέρα της «Επιστήμης». Η μητέρα μου είναι η γνώση η ασφαλής. Είναι πάντα βέβαια και σίγουρη ότι δεν την αλλάζουν τα κάθε είδους λογικά επιχειρήματα. Πατέρες μου ήταν πολλοί σοφοί της Αρχαίας Ελλάδος.

Ο νονός μου μού έδωσε αρχικά το όνομα «Αυτή που μετρά τη Γη». Αργότερα όμως το όνομά μου πήρε πνευματικές διαστάσεις.

Μεγάλοι Αρχαίοι Έλληνες δάσκαλοι των Μαθηματικών μού επέβαλαν τον καταστατικό περιορισμό να ζητώ από τους ασχολούμενους μαζί μου να χρησιμοποιούν μόνο δύο όργανα. Τον χάρακα και το διαβήτη. Ο χάρακας είχε σχέση με το «Άπειρο» και ο διαβήτης με το «Θείο». Γιατί αυτό; Μα με τον χάρακα χαράζει κάποιος την ευθεία που εκτείνεται απεριόριστα. Με το διαβήτη χαράζεται ο κύκλος, το τελειότερο από τα επίπεδα σχήματα, που συμβολίζει το Θείο.

Αυτός ο περιορισμός προκάλεσε αρχικά μια αναστάτωση στους πνευματικούς δημιουργούς και ερευνητές μου. Δεν άργησαν οι θεράποντές μου, λόγω της χρήσεως των οργάνων αυτών, να μου παρουσιάσουν νόθια παιδιά. Ήταν τα 4 αλυτά γεωμετρικά προβλήματα, τα οποία εγώ ουδέποτε αναγνώρισα.

Εκατομμύρια άνθρωποι από την εποχή του Πυθαγόρα και του Θαλή και μετά ασχολήθηκαν

μαζί μου. Διατύπωσαν προτάσεις, κατασκεύασαν σχήματα και έλυσαν προβλήματα. Οφείλω να ομολογήσω ότι στο μεγάλο Θαλή οφείλω μεγάλη χάρη, γιατί ήταν ο πρώτος που επώνυμα εισήγαγε σ' εμένα την αποδεικτική μέθοδο.

Παιδιά μου είναι τα σχήματα που δημιούργησα. Άλλα είναι αρσενικά όπως ο κύκλος, άλλα είναι θηλυκά όπως η πυραμίδα κι άλλα ουδέτερα όπως το τρίγωνο.

Η φιλοσοφία μου; Είναι απλή. Ό,τι έχει διατυπώσει ή ό,τι διατυπώνουν οι θεράποντές μου, απαιτεί απόδειξη. Απόδειξη όμως στα πλαίσια που καθορίζουν ο χάρακας και ο διαβήτης.

Τελειώνοντας, οφείλω να παραδεχτώ ότι αιώνες τώρα παίδεψα και παιδεύω τους νεαρούς μαθητές. Έχω ακούσει εκατομμύρια βρισιές, τις οποίες όμως ισοφαρίζουν ισάριθμες πνευματικές ικανοποιήσεις των όσων λύνουν τις ασκήσεις μου. Πρέπει να πω ακόμα, ότι χιλιάδες άνθρωποι σ' όλο τον κόσμο, ανεξάρτητα κύριοις ασχολίας και ηλικίας, ασχολήθηκαν και ασχολούνται με τη μελέτη μου. Πολλοί δε απ' αυτούς έβγαλαν και βγάζουν χρόματα πουλώντας βιβλία και συγγράμματα, που με περιγράφουν ποικιλότροπα.

Λησμόνησα να αναφέρω τις 6 αιρετικές αδελφές μου. Εγώ λοιπόν είμαι η Θεωρητική ή Ευκλείδεια Γεωμετρία. Αυτές είναι η Αναλυτική Γεωμετρία, η Προβολική Γεωμετρία, η Παραστατική Γεωμετρία, η Διαφορική Γεωμετρία, η Γεωμετρία Ρίμων και η Γεωμετρία Λομπατέζφσκι.

Ένα είναι το παράπονό μου. Κανείς άνθρωπος δεν απεικόνισε τη μορφή μου. Ενώ εγώ απαιτώ από τους ασχολούμενους μαζί μου να κάνουν σχήματα, κανείς δεν σκέφτηκε να με απεικονίσει. Από μια άποψη όμως αυτό είναι καλό για μένα, εφόσον δεν περιορίζει την σκέψη του κάθε θεράποντά μου όσον αφορά τη μορφή μου. Η φαντασία του επιτρέπει να με φέρνει στο νου του με πολλές εικόνες.

Δύο κόκκινα γαρίφαλα στην άσφαλτο

Δεκαοκτάχρονο παλικάρι ήταν ο Κωστής ο Δρόσος. Η ζωή του κυλούσε ανέμελη. Ίδια σαν το τραγουδιστό μουρμούρισμα της φλύαρης νεροσυρμής, που τρέχει αστόχαστα.

Ίδια σαν τον κορυδαλλό, που μεθυσμέ-

Αθανασίου Χριστοφιλάκη

νος απ' το φως της μέρας ανεβαίνει στα μεσούρανα τραγουδώντας την ξεγνοιασιά του.

Το πρωί καλημέριζε τον ήλιο κάτω στον πλατύ κάμπο. Ολημερίς με τα καματερά του έγραφε κάτι πανώρια κεντήδια στη γη, την γαργαλούσε θαρρείς με το υνί του και την έκανε να γελάει και να καρπίζει.

Και το σούρουπο, την πιο επίσημη ώρα της ημέρας, καθώς ο ήλιος αργοσερνόταν πίσω απ' τις απαλές γραμμές των ήμερων βιουνών κι ο ουρανός πάνωθέν του χρύσωνε κεντημένος με ρόδινες ανταύγειες, γύριζε στο χωριό καβάλα στο περήφανο άλογό του. Μακρινός έφτανε κάποτε μέχρι τ' αυτιά του ο αντίλαλος των κουδουνιών από τα κοπάδια που γύριζαν στα μαντριά τους. Ήταν ένας απαλός ήχος που κυμάτιζε για λίγο στον αγέρα, αναδευόταν με τον φίθυρο των φύλλων κι ύστερα έσβηνε σιγά-σιγά στη μακρυνή ησυχία.

Κι ο Κωστής, θεέ μου, τι ευδαίμονία ένιωθε! Ήταν σαν να χλείσει μέσα του όλες τις χαρές της ζωής. Συνεπαρμένος απ' το βαθύ μυστήριο της φύσης, αρχινόύσε τον ίδιο πάντα όμορφο σκοπό:

«Γύραν' τ' απόσκια, γύρανε λελούδωμ στην αυλή σου». Ένα σκοπό που χανε τα παραθυρόφυλλα των σπιτιών που ταν στο δρόμο του να κρυφανοίγουν και τις καπελούδες να κρέμωνται ποθοπλανταγμένες στα παράθυρα για ν' ακούσουν το τραγούδι του.

Μα του Κωστή δεν του χει ακόμα πληγώσει την καρδιά ο γλυκός καημός της αγάπης. Ωσπου ξάφνου μια μέρα αντίκρυσε τα φωτεινά ολογάλανα μάτια της Ανθής. Όρες έμεινε ασάλευτος να την κοιτάζει. Και του φάνηκε πως ένας παραμυθένιος κόσμος άρχισε να του αγνογελά. Γύτερα γύρισε απότομα τις πλάτες του κι έφυγε τρέχοντας.

Από τότε, στον ύπνο του και στο ξύπνιο του ακόμα, έβλεπε τα ίδια εκείνα φωτερά μάτια να τον θωρούν ασάλευτα. Κι ένιωθε ένα γλυκό σφίξιμο στην καρδιά...

Ο καιρός έτρεχε γοργά και ο καημός του Κωστή μέρα με τη μέρα φούντωνε, γινόταν αβάσταχτος. Κάποτε αγόρασε ένα μοτοποδήλατο. Το στόλισε μ' ένα σωρό όμορφα πραγματάκια: σημαιούλες, καθρεφτάκια και φωτογραφίες...

Μάταια η μάνα του τον μάλωνε καθημερινά: Τι το θέλεις, παιδί μου, αυτό το σύνεργο του σατανά, που εφευρέθηκε για να παίρνει ψυχές ανθρώπων;

Μα ο Κωστής δεν άκουγε τίποτα.

Τώρα κάθε σούρουπο κλωθογύριζε στην άκρη του χωριού, εκεί που η δημοσιά τσακίζόταν στα δύο σαν ένα μεγάλο κεφαλαίο γάμα, εκεί που βρισκόταν το

σπίτι της Ανθής. Και με το μοτοποδήλατο έχανε πολλά παιχνίδια για να τραβήξει την προσοχή της. Κι ένα δειλινό, την ώρα που ο ήλιος ματωμένος έγερνε στη δύση, η Ανθή άνοιξε, στο πέρασμα του Κωστή, το παράθυρό της. Τον κοίταξε επίμονα και του χαμογέλασε ανοιχτόκαρδα. Κι αυτός, σαν επιδέξιος ακροβάτης, άρχισε να κάνει με το μοτοποδήλατο πολλά θεότρελα παιχνίδια.

Τστερα η Ανθή έκοψε ένα κόκκινο γαρίφαλο απ' το μπαλκόνι της, έσκυψε, το ψερε στα χείλη της και μετά το πέταξε

στον Κωστή, που με πιο μεγάλη χαρά συνέχισε τώρα τα παιχνίδια.

Τότε ένα φορτηγό αυτοκίνητο ερχόταν από την άλλη μεριά του δρόμου, κι έτσι έγινε το αναπάντεχο κακό.

Κι απόμεινε βουβό το καημένο το κορίτσι να κοιτάζει με βουρκωμένα μάτια τα δυο κόκκινα γαρίφαλα που χαν μείνει πάνω στην άσφαλτο. Το ένα που χειδιά κόφιει από τη γλάστρα της και το άλλο που σχημάτισαν στην άσφαλτο οι τροχοί του φορτηγού με το αίμα του Κωστή. ■

Νέε μου

Ελένης Μουζάκη-Μπουρίτσα

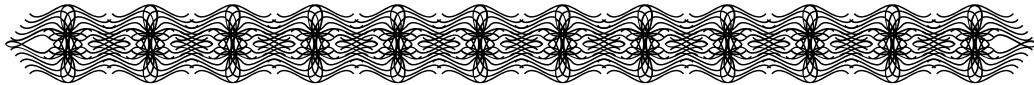
Σαν σταματήσουν οι κραυγές και πάψουνε τα μίση
τότε καρτέρα νέε μου το όνειρο ν' ανθίσει...
Βουνά, λιβάδια, θάλασσες μ' ένα φιλί να σμίξουν.
Να πάρει ανάσα η ζωή, παιδιά να τραγουδήσουν.

Σαν ανεμώνη που ανθεί χωρίς να έχει έγνοια
κι ας είναι ανυπεράσπιστη κι ας είναι μεταξένια,
αναμεσής σ' αγκαθερά, θύελλες κι αγριοκαίρια,
με δύναμη την τόλμη σου πάρ' τη ζωή στα χέρια.

Μην περιμένεις νέε μου αρχή να κάνουν άλλοι,
μες στης ζωής το πέλαγος και την ανεμοζάλη.
Ο πρωτοστάτης γίνε εσύ με στόχο την ειρήνη
για δούλεψη, για μάθηση και για δικαιοσύνη.

Μ' ορμή και γενναιότητα, άνοιξε τις φτερούγες.
Χρυσόφτερο αετόπουλο πέτα στης γης τις ρούγες
και φύτευε κλαδί ελιάς, τραγούδια ειρηνοφόρα.
Εσύ του κόσμου η προσμονή, με ιδανικά προχώρα...

Σπείρε αγάπη νέε μου που έχει πια εκλείψει...
να σταματήσουν πόλεμοι να πάψουνε τα μίση.
Εσύ είσαι η ελπίδα μας, το μέλλον μες στη ζήση...
Να λάμψει ειρήνη! Η ζωή τριαντάφυλλο ν' ανθίσει!

Ο μπαρμπα-Ζαφείρης

Ψηλός, αδύνατος, έγερνε λίγο από το βαρύ φορτίο των ογδόντα χρόνων. Άσπρα μαλλιά, άσπρα γένεια. Αχτένιστος, αξύριστος, απεριπόθετος. Φορούσε γυαλιά μυωπίας και πρε-

Iωάννου Γ. Παπαϊωάννου

σβιωπίας, με σκελετό από σύρμα και σπόγγο. Πολύ λίγο βλέπει.

Ρούχα παλιά, μπαλωμένα, λερωμένα, τα οποία, ποιος ξέρει, πόσα χρόνια τα φοράει.

Παπούτσια παλιά, χωρίς κορδόνια, μπαλωμένα κι αυτά πολλές φορές. Θυσιάζει ακόμη τακτικά στο ναό του Βάκχου. Εκεί όπου οι πάντες γίνονται δεκτοί ώς τη στενή του βίου τους πνοή. Ο μπάρμπα-Ζαφείρης όμως πίνει για να ξεχνάει, γιατί πρέπει να ξεχνάει! Καπνίζει για να χει συντροφιά.

Δικούς του ανθρώπους, οι οποίοι να τον πονάνε και να του παραστέκονται στις μπόρες της ζωής, δεν έχει. Όλοι έφυγαν, ταξίδεψαν για τον άλλο κόσμο! Δεν έχει ούτε παιδιά, ούτε σκυλιά, εκτός από μια άσπρη γατούλα, την Ασπρούλα του!

Τη βρήκε μικρό γατάκι, πεταμένο στους δρόμους και το μάζεψε. Είναι πονετικός άνθρωπος.

Όλη του τη ζωή την πέρασε στη θάλασσα, φαρεύοντας με τα καΐκια. Σωστός θαλασσόλυκος ήταν. Τώρα όμως... απόμαχος!

Πολύ άσχημο γι' αυτούς τους ανθρώπους, που θέλουν να δουλεύουν και δεν

μπορούν, γι' αυτούς, οι οποίοι αποστρατεύονται χωρίς να το θέλουν. Δικό του δεν έχει τίποτα! Τίποτε δεν ορίζει.

Μένει σε μια παλιοκαλύβα, σ' ένα κτήμα (του Γεωργιάδη;) στην άκρη του Συνοικισμού.

Ο ιδιοκτήτης, από λύπη φαίνεται, τον ἀφησε να μένει και φυσικά χωρίς ενοίκιο!

Αλλά, εξάλλου, τον μπαρμπα-Ζαφείρη μας, τον προστατεύει και το ενοικιοστάσιο. Τόσα χρόνια για! Ούτε πολύ ούτε λίγο.

Από το 1922 μέχρι σήμερα, μένει συνέχεια στην καλύβα αυτή! Συναντηθήκαμε, καθώς έβγαινε από το συνοικιακό καφενείο... Η ώρα ήταν δώδεκα μεσάνυχτα!

Το καφενείο! Χώρος συγκεντρώσεων, όπου συζητούνται και λύνονται όλα τα προβλήματα, ακόμη και τα διεθνή. Ο χώρος της μοναδικής ψυχαγωγίας για τους πολλούς.

Κρατούσε στο αριστερό του χέρι ένα μικρό κλειστό τενεκεδένιο κουτί. Κάτι είχε μέσα. Στο δεξί του, κρατούσε ένα πρόχειρο κι ακαλαίσθητο ξύλο, που του χρησίμευε για μπαστούνι. Σύντροφος απαραίτητος για τα γηρατειά, το μπαστούνι!

«Τι κάνεις μπαρμπα-Ζαφείρη; Πώς είσαι; Χρόνια πολλά!», του είπα.

«Ευχαριστώ, παιδί μου. Την ευχή μου να χεις. Δόξα τω Θεώ, είμαι καλά», μου απήγνησε πρόθυμα και θαρρετά.

«Πως κι απ' εδώ;» (Αστεία και αδιάκριτη η ερώτησή μου).

«Να, πήρα για τη γατούλα μου λίγο φαγητό», και μου δειξε το κουτάκι που

κρατούσε τόσο προσεκτικά στο χέρι του. Έχω και λίγα στρείδια στις τσέπες μου, για να τα δώσω στην Ασπρούλα μου, μόλις πάω στο σπίτι μου(!), με περιμένει».

«Ξέρεις πόσο καλή είναι; Με καταλαβαίνει από μακριά κι έρχεται ως το δρόμο, στην άσφαλτο και με περιμένει. Μου δείχνει κατόπιν και το δρόμο, γιατί δεν βλέπω παιδί μου».

Θέλησα, για να είμαι ειλικρινής, περισσότερο από περιέργεια και λιγότερο από οίκτο και ενδιαφέρον να τον συνοδεύσω.

«Αϊντε, μπαρμπα-Ζαφείρη, να σε πάω μέχρι το σπίτι σου», κι ας μην ήξερα πού ήτανε.

«Όχι, παιδί μου, ευχαριστώ. Δεν είναι ανάγκη. Πάω μόνος μου. Να θα πάω σιγά-σιγά από την άκρη του δρόμου, τοίχοτιχο κι έπειτα, σαν προχωρήσω λίγο, θα θρειει η γατούλα μου και θα με οδηγήσει εκείνη ως το σπίτι μου».

Επέμεινα και τον ακολούθησα. Πηγαίναμε σιγάσιγά στην άκρη του σχεδόν σκοτεινού δρόμου, κουβεντιάζοντας. Φιλοσφούσαμε. Μεσάνυχτα καθώς ήταν, επιχρατούσε απόλυτη σιγή, την οποία πού και πού, διέκοπτε ο θόρυβος κάποιου αυτοκινήτου, πότε το γαύγισμα κάποιων σκυλιών και τις περισσότερες φορές η καθαρή και μπάσα φωνή του μπαρμπα-Ζαφείρη.

Πάνω στη συζήτηση, με ρώτησε από πού είμαι.

Του είπα, από τα Γιάννινα.

«Από τα Γιάννινα!», φώναξε ακόμη πιο δυνατά. «Εκεί παιδί μου, στο Μπιζάνι, το 1912, πολεμήσαμε. Θυμάμαι, με πόση χαρά μας υπεδέχετο ο κόσμος, όταν μπαίναμε νικητές στα Γιάννινα, με επικεφαλής τον Διάδοχο Κωνσταντίνο. Λεβέντης ήταν!».

Η επιστήμη με τα επιτεύγματά της, δεν

κατόρθωσε ακόμη ν' ανακαλύψει κανένα όργανο για να μετρούσε, πώς εκείνη τη στιγμή αισθάνονταν ο μπαρμπα-Ζαφείρης, με την απότομη, την ανεπάντεχη αυτή επιστροφή στο βάθος του παρελθόντος! Σε λίγο, μου λέει:

«Ως εδώ, φθάνει. Τώρα πάω μόνος μου. Λίγο πιο κάτω είναι το σπίτι μου».

Εγώ και πάλι επέμεινα να τον συνοδεύσω. «Δεν πειράζει, του λέω, θα προχωρήσουμε μαζί κι έπειτα φεύγω από τον άλλο δρόμο».

Αφήσαμε τον κεντρικό δρόμο, στρίψαμε αριστερά και μπήκαμε από το ρηγμένο συρματόπλεγμα, στο χέρσο κτήμα. Ούτε δρομάκι υπήρχε, ούτε και φως να προσανατολισθείς και καθώς εκείνο το βράδυ δεν είχε ούτε φεγγάρι, ήταν μη χειρότερα. Βουλιάζαμε στη λάσπη.

Ο μπαρμπα-Ζαφείρης, ενστικτωδώς βάδιζε, δεν έβλεπε καθόλου. Για μια στιγμή σταματά απότομα και φωνάζει: «Ασπρούλαα! Ασπρούλαα!». Ηταν η Ασπρούλα του!

Ποιος ξέρει, πόση σιγουρία να αισθάνθηκε κείνη τη στιγμή ο μπαρμπα-Ζαφείρης! Δεν πέρασε πολλή ώρα, παρά ελάχιστα λεπτά και διαχρίνω πολύ κοντά μας ένα άσπρο πράγμα να μας πλησιάζει. Ναι! Ήταν η γατούλα του, για την οποία προτύτερα μου έλεγε. Την είδα!

Μπερδεύεται στα πόδια του, θωπεύεται στα κουρελιασμένα ρούχα του και γιαουρίζοντας προπορεύεται. Τι να του έλεγε άραγε;

Τους καληνύχτησα, τους άφησα κι έφυγα. Έφυγα και διερωτώμαι, τι να του έλεγε η Ασπρούλα του μπαρμπα-Ζαφείρη; ■

Νίσυρος

Mυρωδιά από θειάφι. Ήφαίστειο γης και θέρους. Εκείνο το καλοκαίρι συνέβη κάτι αναπάντεχο στη Νίσυρο: η όμορφη Αννιώ ήρθε αντιμέτωπη με τα φαντάσματα του παρελθό-

Χρύσας Πούλου

ντος. Στο Εμπορειό συνάντησε, μετά σχεδόν είκοσι χρόνια, τον αγαπημένο της Νικολή, αυτόν που κάποτε τον πήρε η θάλασσα μακριά της, σε μέρη ξένα και παράξενα. Έπρεπε να ζήσουν όμως... φτώχεια, πείνα, τόπος ξερός και άνυδρος... Μόνο μια αγκαλιά ζεστή σαν τη λάβα είχαν κρατήσει στη θύμησή τους και τη μοναδική θέα απ' το χωριό, το ηλιοβασίλεμα να χάνεται στο μυστηριακό τοπίο...

Και τώρα τον αντίχρυζε μπροστά της, πιο μεστό, με γκρίζους κροτάφους, μα με το ίδιο γοητευτικό και θερμό χαμόγελο. Κρατούσε ένα κλαδί κόκκινης βοκαμβίλιας στο χέρι... Ποιος ήξερε! Θα κατάφερναν να γυρίσουν το χρόνο πίσω ή έστω να προχωρήσουν από το παρόν; Η ζωή τους χρωστούσε μοιρολατρικά και ονειρικά...

Έκλεισε τα μάτια κρατώντας τη μορφή του: στεκόταν απέναντι της βουβός και μαγεμένος. Κι ονειρεύτηκε τότε: Στριφογύριζαν στη μέση ενός νησιώτικου χορού, στο πανηγύρι της Παναγιά της Σπηλιανής, οι ματιές πλέκονταν σα δίχτυα... Αυτή την εικόνα κράτησε στο νου της και μ' αυτή θα πορευόταν στην αγάπη, με οποιοδήποτε τίμημα ή κατάληξη... Τίποτα δε γίνεται τυχαία...

Στιγμές

Καίτης Τύμη

Θάλασσα, βράχια
γκρίζα και μπλε,
πράσινα και γαλάζια
φτιαγμένα από Σε.

Εσύ άρχοντά μου
στη γη τα χεις ρίξει
με τόση σοφία
και άπλετο φως.

Κι η ματιά μου
γαλάζια κι αυτή
νιώθει υπέροχη
κάθε στιγμή.

Στιγμές λοιπόν στη ζωή
είν' η χαρά κι η ελπίδα
μέσα στη φύση όλοι μαζί¹
μ' αγάπη να ζούμε
την κάθε στιγμή.

Η γενιά του '60

«Μακάρι να πέθαινα πριν να γεράσω», τραγουδούσαν οι «Χους στις αρχές της δεκαετίας του '60. Τα χρόνια πέρασαν και η γενιά που

Μπάμπη Κυρλή

μεγάλωσε με τις θεωρίες και το όραμα της επανάστασης κοντεύει να γεράσει.

Είναι τώρα στην κορυφή της καιριέρας της αλλά και στο βυθό των διαφεύγοντων προσδοκιών της. Οι εξαιρέσεις λίγες. Αρκετοί από τους νέους, που θέλησαν να «γκρεμίσουν» τον κόσμο και να «χτίσουν» έναν καινούργιο (χωρίς αρχιτεκτονικό σχέδιο και άδεια οικοδομής), είναι τώρα «policy makers» και «opinion leaders», ελεύθεροι επαγγελματίες και οικογενειάρχες. Με κοιλίτσα και παιδιά ή διαζευγμένοι με τη μηνιαία υποχρέωση της διατροφής.

Κάποιες στιγμές, ωστόσο, αφυπνίζονται, αντιδρούν και αιφνιδιάζουν, σαν να θέλουν να είναι κάποιου είδους «χρυσές εφεδρείες».

Στη θέση του «μαύρου-άσπρου» και της απόλυτης αδιαλαξίας, το γκρίζο χρώμα κι ο «ροζ» συμβιβασμός: γκρίζες οι αναμνήσεις, γκρίζες οι «άλλοτε» λαμπρές ιδέες, γκρίζες οι παλιές φωτογραφίες, γκρίζο ελαφρώς και το χρώμα των κροτάφων...

«Τα πάντα ρει», έλεγαν οι αρχαίοι και – για την περίπτωση – «τα πάντα γκρι!»!

Η γενιά του '60 πίστευε ότι ήταν η «περιούσια μεταπολεμική νεολαία!» Δεν ήθελε πολλά, τα ήθελε όλα και με μιας.

Ήρθε σε ρήξη με το «κατεστημένο» και

λίγο έλειψε να το ανατρέψει, περιφρόνησε τις «αξίες» τον συστήματος, έδωσε νέο περιεχόμενο στις ανθρώπινες σχέσεις, χλεύασε τον καταναλωτισμό, ανησύχησε για το περιβάλλον, απεκατέστησε τον έρωτα, αναβάθμισε τον κοινωνικό ρόλο της γυναίκας...

Ήταν η πιο «καλλιεργημένη» γενιά σε σχέση με όλες τις προηγούμενες. Από την εξωτερική εμφάνιση ως τις σχέσεις με το άλλο φυλο, προκαλούσε και χαιρόταν να προκαλεί!

Η μουσική της, ο κινηματογράφος της, η μόδα της, η «φυγή» από τον κόσμο των γονιών της, περιείχαν εν σπέρματι την αμφισβήτηση των πάντων. Ακόμη και του ίδιου του εαυτού της και των ιδεών της!

Ο κόσμος έκτοτε άλλαξε ριζικά. Οι χίπις έγιναν γιάπτυς, ο κομμουνισμός είναι ελεύθερος στην Αμερική και παράνομος στη Ρωσία, το ομαδικό πνεύμα εκτοπίστηκε από τον ατομικισμό και η κοινοβιακή κοινότητα αντικαταστάθηκε από την οικογένεια-κύτταρο,

Η νεολαία του '60 είναι στη σκέψη όσων δεν την έζησαν ένα σύνολο μανιακών αντιφονούντων, που υψώνανε οργισμένοι τις γροθιές τους πίσω από τα οδοφράγματα.

Αλλά η εικόνα των φοιτητικών εξεγέρσεων δεν αποκλείει τις «σκηνές» νέων που γλεντούσαν πολύ περισσότερο από τους «γέρους» τους.

Πολλοί από τους τότε «τηνέιτζερ» είναι πια βολεμένοι εξηντάρηδες! Θα μπορούσαν να πουν: «ευτυχώς, αποτύχαμε!» Μπορούμε όμως να πούμε ότι «απέτυχαν» πράγματι;

Η πρώτη επιστολή-διαταγή του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη προς τους στρατιώτας του, στο στρατόπεδο Πιάνας

Mετά την πρώτη εκ του συστάδην νικηφόρο μάχη στις 28 Μαρτίου 1821 στο στενό του Αγιού Θανάση στου Δραγουμάνου, μεταξύ των Τούρκων Φαναριτών και

Δημητρίου Πρίγγουρη

των Ελλήνων, με αρχηγό των Τούρκων το Νουμάναγια και των Ελλήνων του Κολοκοτρώνη, ο Κολοκοτρώνης έφυγε για την Καρύταινα.

Ο Χρήστος Στασινόπουλος, στο εξάτομο βιβλίο του, με τίτλο ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, γράφει: «Ο αχός της μάχης στο στενό του Αγίου Αθανασίου και στις όχθες του Αλφειού, το θανατικό που βρήκε τους Φαναρίτες Τούρκους εκεί, και το όνομα του Κολοκοτρώνη που πρωτοστάτησε στην επιχείρηση αυτή συντελέσανε στη συρροή πολλών επαναστατικών σωμάτων από διάφορες επαρχίες, έξω από την Καρύταινα».¹ Ο Κολοκοτρώνης διηγείται: «Σε δύο ημέρες εγινήκαμε έξι χιλιάδες».² Οι μισοί περίπου απ' αυτούς ήταν Γορτύνιοι και άλλοι μισοί Λεονταρίτες, Ανδριτσάνοι, Μεσσήνιοι και Μανιάτες. Έτσι συγκροτήθηκε στις 29-30 Μαρτίου ένα μεγάλο επαναστατικό στρατόπεδο.³

Το σχέδιο του Κολοκοτρώνη ήταν να δημιουργήσει στρατόπεδα κοντά

στην Τρίπολη για να μπορέσει να την πολιορκήσει. Το πρώτο στρατόπεδο που ήταν η βάση δημιουργίας των στρατοπέδων Βερβένων και Βαλτετίου, ήταν το στρατόπεδο Πιάνας (χωρί της όλλοτε Επαρχίας Μαντινείας του Νομού Αρκαδίας που βρίσκεται σε υψόμετρο 1.080 μ.).

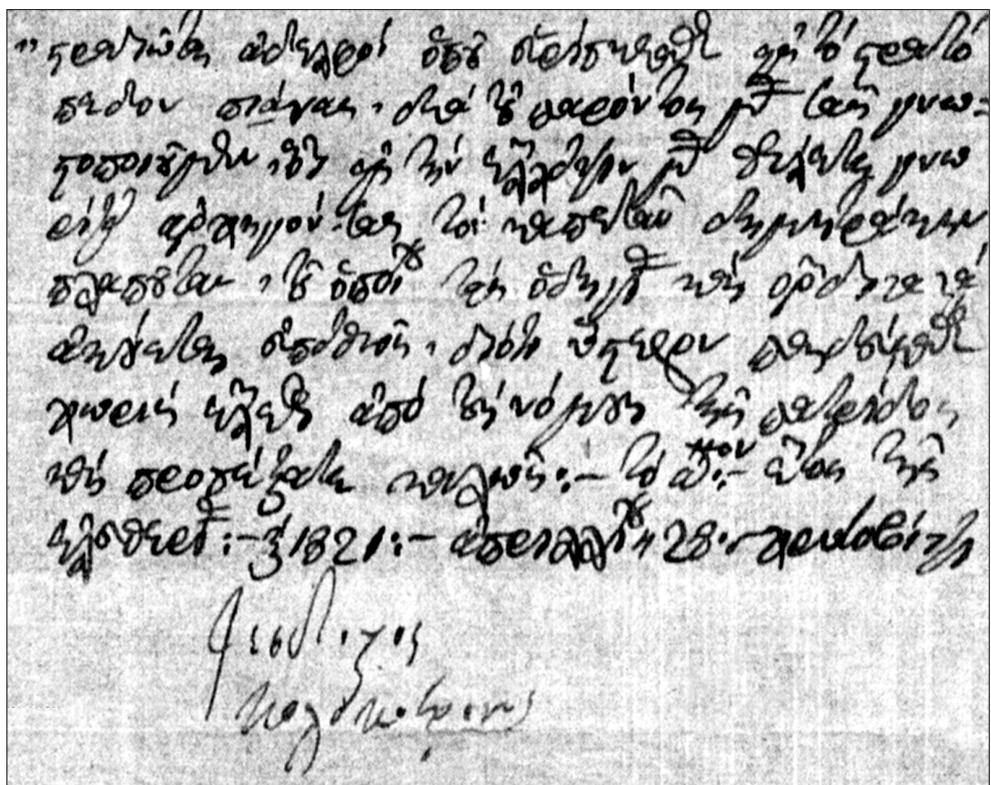
Όταν ο Κολοκοτρώνης έφυγε για το Χρυσοβίτσι, στέλνει μια επιστολή-διαταγή στο στρατόπεδο Πιάνας που γράφει τα κατωτέρω:

«Στρατιώται αδελφοί οπού ευρίσκεθε εις το στρατόπεδον Πιάνας, διά του παρόντος μου σας γνωστοποιούμεν, ότι εις την έλλειψίν μου θέλετε γνωρίζει αρχηγόν σας τον καπετάν δημητράκην Πλαπούταν, του οποίου τας οδηγίας και όρδινα να ακούεται ευπειθώς, διότι ύστερον παιδεύεσθε χωρίς έλεος από τους νόμους της πατρίδος και προσέξατε καλώς:

Το πρώτον έτος της ελευθερίας και
1821 - Απριλίου 28
Χρυσοβίτζι
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης».⁴

Από αυτή την επιστολή-διαταγή φαίνονται η στρατηγική δεινότητα και οι αρχηγικές ικανότητες του Κολοκοτρώνη, τις οποίες πήρε με το χέρι του.

Αναφέρει η επιστολή: «...διότι ύστερον παιδεύεσθε χωρίς έλεος από

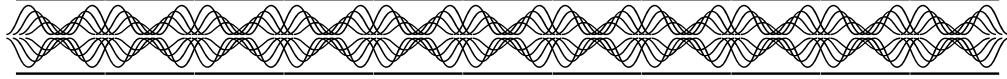
τους νόμους της πατρίδος...». Ποιους νόμους και ποια πατρίδα; Και όμως ο Κολοκοτρώνης πίστευε ότι θα ιδρυθεί πατρίδα και νόμοι.

Είναι η πρώτη διαταγή του Κολοκοτρώνη, χωρίς ακόμη να έχει αναγνωρισθεί αρχηγός των ὄπλων, την αρχηγία την πήρε με το σπαθί του. Σ' αυτό το σημείο θα αναφέρω ένα ανέκδοτο που συνήθιζε να λέει: «Όταν έχεις δίκιο σήκωτο ψηλά και βροντοφώναχτο,

και αν δεν σου το δίνουν πάρτο με το σπαθί σου».

Πράγματι πήρε με το σπαθί του την αρχηγία των στρατευμάτων της Καρυταίνης, Γορτυνίας και Ολυμπίας στην αρχή, και κατόπιν ολοκλήρου του Μοριά. Δημιούργησε τα στρατόπεδα των Βερβένων και του Βαλτεσίου, που ήταν τα σημαντικότερα στρατόπεδα για την άλωση της Τριπολιτζάς. ■

1. Χρήστος Στασινόπουλος: «Θεόδωρος Κολοκοτρώνης», τόμ. 2ος, σελ. 63.
2. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: «Διήγησις Συμβάντων της Ελληνικής φυλής», σελ. 62.
3. Χρήστος Στασινόπουλος: δ.π., α', σελ. 63.
4. Η επιστολή βρίσκεται στο ιστορικό αρχείο της Δημοσίας Βιβλιοθήκης Ανδριτσαίνης.

Οποιομανείς και Πουπουδάροι

«Οποιος δεν είναι μερακλής,
του πρέπει να πεθάνει...»

(Αμανές)

Α ποσπώ από μια κριτική μελέτη του Οδυσσέα Ελύτη:¹ «Όσο [...] συχνά είναι τα θετικά στοιχεία που θα μπορούσε κανείς να εγγράψει στο ενεργητικό του, άλλο τόσο συχνά εί-

Νίκου Ασανσερίτη

ναι και τ' αφρητικά. Εννοώ αυτά που ξεπερνούν τα επιτρεπτά όρια της αφέλειας και μαρτυρούν μιαν ασυγχώρητη² κάποτε και εξοργιστική, προχειρότητα [...], που θα τα διόρθωνε στους μαθητές του κι ένας ευσυνείδητος Γυμνασιάρχης. Λέξεις που επαναλαμβάνονται όχι καν στην ίδια σελίδα μα και στην ίδια περίοδο· αλλεπάλληλα «που» και «όπου» μέσα σε μια μόνη φράση [...]. Στο εδώλιο ο μεγάλος Παπαδιαμάντης φανταστείτε! Και ιδού του «εγκλήματός» του το σώμα:

«Κάτω από τον κρημνόν **οπού** βρέχουν τα κύματα, **όπου** κατέρχεται το μονοπάτι το αρχίζον από τον ανεμόμυλον τον Μαμογιάννη **οπού** αντικρύζει τα Μνημούρια, και δυτικώς δίπλα εις την προεξοχήν του γιαλού, **την οποίαν** τα μαγκόπαιδα του χωρίου – **οπού** δεν παύουν από πρωίας μέχρις εσπέρας όλον το θέρος να κολυμβούν εκεί τριγύρω – ονομάζουν “το Κοκύλι” [...] κατέβαινε το βράδυ – βράδυ η γρια – Λούκαινα,

μία χαροκαμμένη γραία [...]».³

Καημένες μου, Γιάννη, νοτάριε, από το 1990 ηλεκτρονικέ! Αν είχε προλάβει να σ' έπιανε στα φωτόλουστα χέρια του, τ' αρμυρισμένα από το πέλαο τ' αστραφτερό, ο αδυσώπητος Νομπελίστας, και τι δε θα σου καταμαρτυρούσε εσένανε! Σου ψερα τον πελάτη μου που θελε να πουλήσει το διαμέρισμα του κι εσύ τον έβαλες να υπογράψει δήλωση πως αδιαφορεί για τη γλώσσα του· πως όχι μόνο αδιαφορεί παρά πως την εχθρεύεται· όχι απλώς πως την εχθρεύεται παρά πως την ορέγεται, να τη φάει, μαζί με τον αγοραστή κι αυτή, μαζί με το κεμέρι του! Του σ' πρωξες κάτω απ' τη μύτη, για υπογραφή, το προϊόν του εκτυπωτή σου και μ' ένα δάχτυλο αμετάπειστο, τον διάταξες να μολογήσει πως:

«Δήλωσε ότι έχει στην πλήρη και αποκλειστική του κυριότητα, νομή και κατοχή το υπό στοιχείο Άλφα δύο [A2] οριζόντιας ιδιοκτησίας διαμέρισμα του πρώτου [A'] πάνω από το ισόγειο ορόφου, ενός κάθετης ιδιοκτησίας οικοδομήματος, που αποτελεί την ανεξάρτητη και αυτοτελή ιδιοκτησία που χαρακτηρίζεται με το στοιχείο “B”, δηλαδή μιας πολυκατοικίας που είναι υπό ανέγερση στο ξεχωριστό [που περικλείεται με τα γράμματα Γ-Δ-Ε-Ζ-Γ] τμήμα ενός μεγαλύτερου οικοπέδου που βρίσκεται στην Κηφισιά

Απτικής, μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο και στην κτηματική περιφέρεια του Δήμου Κηφισιάς στη θέση “Κλαούνι” Κάτω Κηφισιάς και στις οδούς Αθανασίου Διάκου και Λάμπρου Κατσώνη, **που φαίνεται με τα γράμματα A-B-Γ-Δ-Ε-Ζ-Α**, τόσο στο σχεδιάγραμμα του μηχανικού Ε.Λ. **που προσαρτάται στην υπ' αριθμό 14.140/1988 πράξη του Συμβολαιογράφου Αθηνών I.H.**, όσο και στο από 2.2. 1988 τοπογραφικό διάγραμμα του Πολιτικού Μηχανικού Ε.Λ. **που προσαρτάται στην υπ' αριθμό 14.764/88 πράξη [...]»**. Όταν είδες πως ο πωλητής υπέκυψε, γύρισες φύλλο και οπλίζοντας ξανά το γλωσσοκτόνο δάχτυλο, τον υποχρέωσες άλλη μια φορά να υπογράψει πως: «[...] η παραπάνω ανεξάρτητη ιδιοκτησία “B” έχει συμμετοχή εξ αδιαιρέτου στο όλο οικόπεδο πενήντα πέντε χιλιοστά [55/000] και είναι αυτοτελής κάθετη ιδιοκτησία, που αποτελείται από την πολυκατοικία που υπάρχει σήμερα στο τμήμα του όλου οικοπέδου **που φαίνεται με τα γράμματα Γ-Δ-Ε-Ζ-Γ στο παραπάνω σχεδιάγραμμα του Πολιτικού Μηχανικού Ε.Α.**, που προσαρτάται στην υπ' αριθμό 14.764/88 πράξη του Συμβολαιογράφου Αθηνών I.H. και στην υπ' αριθμό 14.140/88 πράξη του άνω Συμβολαιογράφου Αθηνών, με το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης και εκμετάλλευσης των οικοπεδικού αυτού τμήματος, **που [...]»!**

Κι όταν δειλά-δειλά σου παρατήρησα πως σαν να το παρακάναμε στο πουπούδισμα, σήκωσες την οφρύν και χαμογέλασες με κατανόηση, είν' η αλήθεια...

Κάθουμαι τώρα και συγκρίνω τα δύο κείμενα – πάνω από εκατό χρόνια θα τα χωρίζουνε – κι αναρωτιέμαι: Πόσο να ωριμάσαμε στο μεταξύ; Το ένα, το παλιό,

μ' όλα του τα πουπούδια, δεν παύει να μαγεύει, κι ας λέει ο ολετήρας ο Ελύτης! Το άλλο, το στερνό, της εποχής μας, κάνεις προσπάθεια για να το παρακολουθήσεις, και πάλι δεν τα καταφέρνεις. Τις να πταίει;

Ο φύλος μου, ο Γιάννης ο τεχνολογημένος, δεν είναι ακαλλιέργητος καθόλου. Να με διδάξει είναι ικανός για τον Ελύτη· δεν είναι ακάτεχος ούτε του Ρίτου ουδέ και του Σεφέρη. Άσε τη γλώσσα της πολιτικής πώς την κατέχει! Γι' αυτό και με διαιολίζει περισσότερο! Πώς αδειάζει, μαθές, μόλις αντικρίσει μια λευκή κόλλα και πώς κατρακυλάει σαν πρόκειται για τον επιούσιο! Πού είναι η ευαισθησία του η αξεπέραστη· πού η φαντασία του η μοναδική· τι γίναν οι πρωτοβουλίες του οι πολυάριθμες· πού κρυφτηκε η ανεξαρτησία του η πολιτική; Εκεί που ο καθαρευουσιάνος ο Παπαδιαμάντης αντιγράφει το συνταχτικό και τους εκφραστικούς τρόπους της λαϊκής μας γλώσσας – άλλαξε λίγο τις καταλήξεις τσο και θα το δεις! – ετούτος, ο Γιάννης ο ενήμερος, μακαρονίζει καθαρευουσιάνικα καμώνοντας πως γράφει στη Δημοτική!

Τούτο είναι το μυστικό: Δούλεψε! Χτίσε τη φράση λαϊκά κι όχι καθαρευουσιάνικα! Δεν είναι οι λέξεις που μετράνε, παρά η δομή του λόγου! Η γλώσσα μας, η γλυκιά μας η γλώσσα, άμα την αγκαλιάσεις, σου σχωρνάει τ' άλλα σου λάθη, κι άμα την καταχτήσεις, τα λάθη σου τ' αλλάζει σε παινάδια.

Έλα μαζί μου! Πάμε στα χρόνια που τιναζόταν ο κόσμος φηλά, τότες που χάραζε η αυγή της Δημοκρατίας στον πλανήτη μας, και αφούγκράσου:

«1789, Αυγούστου 8. Την σήμερον, παντοτινά πουλεί και ελεύθερα παραδί-

νει ο Νικολό ρείζης⁴ Καίρης προς τον Νικολάκη Τιωμάζου Καίρη το καίκι του όλο, ως εστίν και ευρίσκεται, με την αρματωσιά του και με όλα του τα δικαιώματα δια ασιλάνια⁵ εννιακόσια πενήντα [λέγω: Νο ασιλάνια 950], ως καθώς εσυμφώνησαν αναμεταξύ τους. Και του το δίδει από την σήμερον παντί ελεύθερο, να το έχει ως μούλκι⁶ εδικό του· πουλήσει, χαρίσει· όπως βούλεται να το κάμει. Και ομολογά ο άνωθεν πουλητής ότι έλαβεν τον αριθμόν από τον άνωθεν αγοραστή την ιδίαν ώραν και κράζεται πληρωμένος και ευχαριστημένος, απομένοντας να μαντινίρει⁷ και να διαφεντεύει⁸ την παρών πούλησιν εις κάθε εναντίον οπού αν ήθελεν ακολουθήσει. Και εις βεβαίωσιν αληθείας έγινεν η παρών πούλησις, υπογεγραμμένη με αξιοπίστους μάρτυρας». Τι όμορφα και τι σταράτα δικαιοπρακτούσαν οι Αντριώτες ναυτικοί εδώ και διακόσια τόσα χρόνια!⁹

Μα τι σου λέω τώρα, κατεστημένε Γιάννη! Δε σε γυρίζω στα μικράτα σου, τότε που φέλλιζες τους άδολούς σου γλωσσοδέτες; Αχ, τι σοφά πουπούδιζες, καημένε Γιάννη, στης μητρικής σου γλώσσας τη – χαμένη πια – αγκάλη:

«*Ηρθε και ο Χάροντας
και πήρεν τον κυνηγό
που σκότωσε το λύκο,
οπού φαε το βόδι
οπού πιε το ποτάμι
οπού σβήσε το φούρνο
οπού καψε το ξύλο,
που σκότωσε το σκύλο
οπού φαε την κάτα
οπού φαε τον ποντικό
οπού φαε το φτίλι,
οπού φεγγε και κένταε
η κόρη το μαντήλι...»¹⁰*

Ντίλι, ντίλι, ντίλι, κι ανάθεμα που άδραχνες, βρε Γιάννη, το κοντύλι!

1. Η μαγεία των Παπαδιαμάντη, εκδ. Ερμείας, χ.χ., σ. 46-47.
2. Όλες οι υπογραμμίσεις, δικές μου.
3. Ελύτης, ό.π.π., σ. 117.
4. Καπετάνιος.
5. Ασιλάνι ή ασλάνι: ασημένιο πολωνέζικο νόμισμα, με παράσταση λιονταριού [τουρκ. aslan].
6. Μούλκι: χτήμα, ιδιοκτησία [τουρκ. mulk].
7. Μαντινίρω: διαφυλάσσω, εγγυώμαι [ιταλ. mantenire].
8. Διαφεντεύω: υπερασπίζω, προστατεύω [ιταλ. diffendere].
9. Και τι στοργικά που περιμάζεψε και δημοσίεψε κι αυτό κι ένα πλήθος άλλα δικαιοπρατικά έγγραφα της αγαπημένης του της Άντρος ο γλαφυρός πατριδοφύλακας Δημήτριος Ι. Πολέμης στο εξαίρετο περιοδικό σύγγραμμα του «Πέταλον»! [τεύχ. Β', 1982, σ. 137].
10. Δημητρίου Πασχάλη, Δημώδη τραγούδια της νήσου Άνδρου, εκδ. Συλλόγου «Ο Δημήτρης Μπαλής», χ.χ., σ. 80. Πρβλ. Α.Σ. Αρβανιτοπούλου, Μέθοδος προς έρευναν του Αττικού Ποιητικού Δικαίου, Βόλος, 1923, σ. 15-16.

Ελλάδα

Δημήτρη Α. Τσουκνίδα

Μην πεις ποια είσαι.
Σε γνωρίζουν.
Το λεν οι χαρακιές στην πλάτη σου
απ' το μαστίγιο των φίλων σου!
Το λεν τα ματωμένα πόδια σου
απ' το χιλιόχρονο περπάτημα.

Το λένε τα σφυρίγματα των ανέμων.
Το λένε των βουνών οι αντίλαλοι.
Το λένε της θάλασσας τα κύματα.
Το λέει το περήφανο μέτωπό σου.
Δοξασμένη Ελλάδα!

Οι μαρμαρένιοι Έλληνες

Ελένης Σαργένη

Ω! Ευρώπη Ευρώπη, Γιούροπ, Ευρώπη,
μ' ελληνικά στολίδια στων σπιτιών σου τη μετόπη.
Με μαρμαρένιους Έλληνες τα άδεια σου μουσεία,
εκόσμησες, αρπάζοντας θεών χειροτεχνία!
Οι μαρμαρένιοι Έλληνες στ' ανήλια σου μουσεία,
με την σιωπή, σου μίλαγαν για ελληνική σοφία!
Ποτέ, ποτέ δεν φόρεσες, ελληνικό χιτώνα,
της ασοφίας τη «νυχτιά» την έκανες αιώνα!
Η άγρια «γγύμνια» των ορδών, φθάνοντας στην Ελλάδα,
Λήστεψε ανθρώπους και θεούς, Αθήνα και Παλλάδα!
Αθήνα μαρμαρόγλυπτη, ηλιόλουστη Αθήνα,
μύριες φορές σε λήστεψε, των βάρβαρων η «πείνα»
και ληστεμένη σε κοιτούν, τώρα δεν σε θαυμάζουν,
αυτοί που σ' ιεροσύλησαν, τώρα πια σε χλευάζουν!
Ω! Ευρώπη Ευρώπη, Γιούροπ, Ευρώπη,
ποτέ, ποτέ δεν θα γενείς, αληθινή Ευρώπη!
Του Δία Ευρώπη ακριβή, θεού αγαπημένη
στην ήπειρο που βάφτισες, μόν' τ' όνομά σου μένει!

Μας ξανάρθε η τριανδρία

Δημήτρη Τριάντον

Μας ξανάρθε η τριανδρία
και ζητάει τα εργαλεία,
να μας παίξουν μουσική,
κλαρίνο, ντέφι και βιολί.

Έρχονται με το αεροπλάνο
Παναγιά μου τι να κάνω;
Περονόσπορο κομίζουν
και οι κληματαριές δακρύζουν.

Βάλθηκαν να μας ζαλίσουν,
το αίμα μας να το ρουφήξουν,
σαν αρνιά να μας σουβλίσουν
και να μας στριφογυρίσουν.

Δεν χορταίνουνε να τρώνε
αστακό και μακαρόνι,
ζηλέψανε τη φεγγαράδα
και την ωραία μας λιακάδα.

Μέλι και κρασί ζητάνε,
με τον Διόνυσο να φάνε,
τσάμπα μάγκες μάς το παίζουν
και την Αθηνά θωπεύουν.

Σαπούνι βάζουν και κερί,
να μας σφίγγει πιο πολύ,

αλίμονο αν θα τσακίσει,
το ποτάμι θα τους πνίξει.

Ψάχνουνε για τα κλειδιά
από του Άδη τα σκαλιά,
το τραβάνε το σχοινί,
οργιστήκαν και οι Θεοί.

Αν δεν τους φτάνουνε αυτά
έχουμε και άλλα πολλά,
του Οδυσσέα την ψυχή,
το ρόπαλο του Ηρακλή.

Κι αν αυτό δεν τους αρκεί
να φαν του Πύρρου το...
Μια είναι η Ελλάδα
εκείνη άναψε τη δάδα.

Είναι η μοίρα της γραμμένη,
όλους να τους περιμένει,
μα αν τύχει και κακιώσει
αλίμονο! ποιος θα τους σώσει;

Κι αν πουν ευχαριστώ,
θα αρχίσει το κυνηγητό
και θα φύγουν οι καημένοι
σαν τη γάτα τη βρεγμένη.

Ιούδες

Δημήτρη Χονδρού

Σ' αυτούς τους κύριους της Γης και όχι του Κυρίου
να στείλω θέλω τα ένστικτα του άγριου θηρίου
τον τρόμο για να νιώσουνε του αθώου μυστηρίου
καθώς οι μέρες μας κυλούν σ' αίθουσες δικαστηρίου.

Δάκρυα στάζουν οι πληγές που έρχονται απ' τα ουράνια
σαν τα πουλιά πλανιόμαστε σε σύννεφα αιμάτινα.

Τα αισθήματά μας έγιναν κόκκινα σαν γεράνια
τα πήραν τα όρνια, γίνανε τα όνειρα συρμάτινα.

Κεραίες και μεγάφωνα μπήκαν στα μοναστήρια.
Φιλόξωοι όλοι γίναμε μα όχι και φιλάνθρωποι.
Χάθηκε τ' αηδονιού η φωνή σε ποταμών μυστήρια.
Ένα κοπάδι κοσμικό έγιναν πια οι άνθρωποι.

Η γη δεν ονειρεύεται το πράσινο χορτάρι.
Εργόχειρα οι σκέψεις μας μακριά απ' το φεγγάρι.
Μαύρα φορούν στην κιβωτό που κρύψανε στ' αμπάρι.
Στους Ιούδες ήθελα να πω, ο διάολος να τους πάρει.

Στιγμή πολέμου

Γιώργη Παλαμανάκη (Παλαμανός)

Οψές το βράδυ πάλι στεναχωρήθηκα
Είδα τη φτώχεια στη στράτα και λυπήθηκα
Μορφή ανθρώπου στον κάδο σκυμμένη
Ήτανε Έλληνας, καρδιά μου θλιμμένη
–Πώς μας ποδόκανε ετσά, Έλληνά μου;
Του 'πα και άνοιξα τα βήματά μου
Κι απηλογιά ντου ήταν μια λέξη:
–Πόλεμος, γιε μου, κι όποιος αντέξει!

Του Κουρίου Ακτή

**Μαρίας Περατικού-Κοκαράκη
(Κύπρος)**

Εις εναλίαν Κουρίου ακτή
δραπετεύουν τα βήματα
αχνόφεγγη ώρα πρωινή
παρελθοντική επιστροφή
στα ανεμίζοντα πέπλα
της Αικατερίνης Κορνάρο.
Γαντζώνονται τα κεντητά βελούδα
αλλοδαποί οι στρατιώτες κατακτητές
Φράγκοι σταυροφόροι.
Ορθωμένοι
γκριζόμαυροι βράχοι
μες στη θάλασσα
εξιστορούν αρχαιοπρεπή
μνημεία τέχνης Αχαϊκής
που εξελίσσονται σε Ρωμαϊκή
που εξελίσσονται σε Βυζαντινή.
Σπάνιας πολυλογίας
της αμμουδιάς τα κοχύλια
που αφήνουν στο ξέσπασμα τα κύματα
σχήματα ελευθερίας ζωγραφίζοντας.
Ευδοκιμεί
του Απόλλωνα του Υλάτη το τραγούδι
της Κύπρης τα δώρα
της Μούσας Μνημοσύνης
εμπνευσμένη φωνή
χορού γυναικών
βραδινή η ώρα
στο αρχαίο του Κουρίου θέατρο

Σοφόκλειες τραγωδίες.
Ανεξίτηλες κηλίδες
Θεόχτιστη Πατρίδα
στ' ακρόκορφο.
Ηχώ Ελληνική
στο μεταλλικό θόρυβο
των Φράγκικων σπαθιών
γυαλάδα αιματερή ο θάνατος.
Ύστατη περηφάνια αυτοθυσίας
του Σάμιου Αγίου Ερμογένη
της Επισκοπής η Αγία Παρασκευή.
Στο Κολόσσι το κάστρο
καταφυγή κατατρεγμένων
Αχαιών απογόνων.
Ανθεκτικό το αγριόχορτο
τ' αγκάθι που τρυπά
αθόρυβα τα πόδια
των κατακτητών
και τα κακοφορμίζει
Προς Βορρά η Προσευχή μου
Προς Βορρά η Κερύνεια
Και η Μικρασία
Η καταγωγή μου
Προς Βορρά η Παράκλησή μου
Προς Βορρά η Αμμόχωστος
Η πόλη μου
Προς Βορρά η Ανατολή του Ήλιου.

Εκδίκηση

Δημήτρη Παπαδημητρίου

Εκείνοι που τους καίνε τα φτερά
και στις καρδιές τους ανοίγουν λάκκους,
με λιγοστό νερό
να καθρεφτίζονται αγρίμια και ζουλάπια
δε συγχωράνε εύκολα,
ούτε εύκολα ξεγελιούνται.
Ζουν με την ελπίδα, κάποτε
τα στοιβαγμένα όνειρά τους
εκδίκηδη να λάβουν.

ΚΑΤΩΤΕΡΟΤΗΣ

Γιάννη Γ. Γαϊτάνη

Όποιος τους άλλους άσκεπτα
ζηλεύει και φθονάει,
εκείνους πάνω τούς κρατά
κι αυτός πιό κάτω πάει.

ΣΟΦΟΣ

Σοφός δεν είναι όποιος μπορεί
να βγαίνει από τα λάθη,
αλλά εκείνος που κοιτά
σε τέτοια να μη μάθει...

ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ

Όλα ό,τι σμίγουν πλέκονται
κι ό,τι κτυπούν πονούνε,
μα τα ποτήρια σαν κτυπούν
τον πόνο μας σκπορπούνε.

ΑΡΕΤΗ

Πανέμορφη μα άπροικη
κοπέλα με ακτίνες,

έχει πολλούς μεν θαυμαστές,
ολίγους δε μνηστήρες...

Η ΕΥΓΕΝΕΙΑ

Η ευγένεια είναι νόμισμα
και όλους τους πλουτίζει,
μα όχι όποιος το δέχεται
αλλ' όποιος το σκορπίζει...

Η ΖΩΗ

Γλυκά φαντάζει στην αρχή,
με πόνους μας γεννάει'
λίγες χαρές, λύπες πολλές,
χωρίς να ξεψυχάει...

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Ο κόσμος είναι θέατρο
και παίζει δράματά του,
μα πιο πολλοί οι ηθοποιοί
από τους θεατές του...

**Σαν κεραυνός.
20 Μαρτίου 2013**

Φιλίτσας Λέρτα-Αθανασέλλον

Στο Γιο μου

Στης άνοιξης την πρώτη μέρα σ' άδραξε
του Χάροντα το ατσαλένιο χέρι
εσένα μονάκριβο παιδί μου άρπαξε
κι αιματοστάλακτη η καρδιά υποφέρει.

Ποτέ δεν πίστευα πως τέτοιος κεραυνός
της ζήσης μου θα γκρέμιζε το κάστρο,
μα νιώθω της ψυχής σου της αγνής το φως
θα ’βρεί για ταίρι τ’ ουρανού έν’ άστρο.

Τίποτα δεν μαρτυρούσε ότι θα χαθείς,
πέταξες σαν πουλί στου άπειρου τα πλάτια,
ήταν γραφτό αγόρι μου ν’ αναπαυθείς
κι έγιναν βρύσες της μάνας σου τα μάτια.

Τα πράγματά σου μόλις αντικρύζω
αυτά που άγγιξαν τα χέρια τα δικά σου,
στις μνήμες τους τις άγιες γονατίζω
και με βουβές κραυγές, φωνάζω τ’ όνομά σου.

Παράσταση

Πάνου Δημ. Τζιόβα

Έκρυψα την οδύνη της σάρκας
καθώς τραβούσα για τη δύση
σέρνοντας το φορτίο του βίου...
Πιο πέρα η αυλαία
του βασιλείου των νεκρών σημαίνει
το τέλος της παράστασης.

MNHMH**Σε ψάχνω**

Γιώργον Σπυρόπουλον

Στη γυναικα μου

- Στις εωδιές των λουλουδών, που αχόρταγα ρουφούνε κάθε φορά την Άνοιξη οι μέλισσες το μέλι.
- Στις συναυλίες των πουλιών που απαλοτραγουδούνε την ίδια πάντα εποχή ερωτικό σκοπό.
- Μέσ' σε νεραϊδορεματιές, στα σκιερά πλατάνια, ή σ' ολοπράσινες πλαγιές π' αχολογούν τροκάνια, που σμίγουν απαλόηχα με του βοσκού φλογέρα κι οδοιπορούν μελωδικά στους βράχους αντιπέρα...
- Στις φαλακρές βουνοκορφές, ψηλά στα καραούλια, που διαφεντεύουν χρυσαετοί κι ολονυχτίς η πούλια ψελλίζει το κουτσομπολίο με τ' άλλα φωταστέρια, ολοχρονίς, καθ' εποχή, Χειμώνες, Καλοκαίρια...
- Σε κάμπους ποικιλόχρωμους, σε χλοερά λιβάδια, σε ψάχνω και στον ουρανό τ' ανέφελα τα βράδια...
- Και κάπου 'κεί απαλόφωτη, μέσ' στον γλαυκόν αιθέρα σ' αναθωρώ κι αναθαρρώ, γλυκιά μου περιστέρα!

Να σε ρωτήσω θα 'θελα, ποιο το παράπονό σου
πενήντα κι ένα συναπτά που μ' είχες στο πλευρό σου...

Μαζί δε μοιραζόμασταν όσες χαρές και λύπες;...
Ξάφνου πώς με παράτησες; Πώς μίσεψες; Δεν είπες!...

Σατιρική Ποίηση**Το προξενιό του Πανίκα*****Κίμωνα Μπαρτζόκα***

Ο φίλος μου ο Πανίκας ήταν μεν μεσήλικας
αλλά με κορμοστασιά φιγουράτη
περίεργα δασύτριχος σ' όλο του το σώμα
αφού γυμνός έμοιαζε σαν να φορεί φλοκάτη.

Ένας μποέμικος χαρακτήρας
κι αρκετά συμπαθής στη φάτσα
αλλά το τριχωτό του τον κατέτασσε
ν' ανήκει σε κάποια άλλη ράτσα.

Έκανε σχέση με μια ώριμη χήρα
για τις σεξουαλικές του ανάγκες,
πλήρωνε και κάποιους λογαριασμούς
της χήρας για τις κοινόχρηστες δαπάνες.

Συνέτρεχε σε προξενιά που του 'καναν
συγγενείς απ' τη δική του παροικία
μήπως βρει καμιά πλούσια με λεφτά
με καλή δουλειά και δική της κατοικία.

Κάποτε θέλησα κι εγώ να προξενέψω
στον φίλο μου Πάνο ή Πανίκα,
μια όμορφη κοπελιά με μάτια γλαρά
και με αξιόλογη προίκα.

Μια καλή περίπτωση που την
ήθελα για τον εαυτό μου,
αν δεν με είχε προλάβει άλλη
απ' τον κύκλο το δικό μου.

Ωρίσαμε συνάντηση στην Αγιά Μαρίνα
στην ταβέρνα «το τρύπιο κατοστάρι»,
εκείνη μ' ένα συγγενή της και εγώ
παρέα με το σιτεμένο παλικάρι.

Η γνωριμία μας έγινε πανηγυρικά,
φιλικά, χαρούμενα κι ωραία

και γρήγορα-γρήγορα
γίναμε όλοι μας μια ζεστή παρέα.

Η νύφη έλαμπε απ' ομορφιά
ντυμένη με φορεσιά σικάτη,
που τόνιζε το πλούσιο μπούστο της
και την ολόγυμνη της πλάτη.

Ο Πανίκας θαμπώθηκε απ' την ομορφιά
της νύφης με τη φορεσιά τη σικάτη,
τη βρήκε πολύ μικρή, προκλητική και αεράτη
κι αφού δεν του ταίριαζε, της γύρισε την πλάτη.

Με το τέλος της συνεστίασης
περί την δωδέκατην νυχτερινήν,
συμφωνήσαμε να τα πούμε τηλεφωνικά
την επ' αύριο, την δεκάτην πρωινήν.

Την άλλη μέρα στις δέκα το πρωί
δέχτηκα τηλεφώνημα απ' την ωραία τη Μιμή,
ν' ακούσω την άποψή της για το γαμπρό
με τρόπο σοβαρό και ξεχωριστή τιμή...

«Ο άνθρωπος αυτός είναι απ' άλλη εποχή
διακόσια χρόνια πίσω.
Η ιστορία τελειώνει εδώ, κι εγώ απλά
θέλω θερμά να σ' ευχαριστήσω».

Ο Πανίκας που παρακολουθούσε
απ' το διπλανό γραφείο
ρώτησε να μάθει τι είπε η Μιμή
για τον γαμπρό που θύμιζε θηρίο.

Η Μιμή δεν σε θέλει για άντρα
παρ' όλο που θαμπώθηκε με την ωραία φάτσα σου
και θέλει συνεύρεση ερωτική να της χαρίσεις
ένα μαλλιαρό μωρό, να μη χαθεί η ράτσα σου!!!

Με ανοιχτό το στόμα άκουσε ο Πανίκας
την άποψη της Μιμής για τον γαμπρό.
Όσο για την ερωτική συνεύρεση που ζητεί,
είπε: «ας πάρει σειρά και ίσως ανταποκριθώ!...».

Στενόχωρη που 'ναι η στεριά!

Iouliás Kov. Kορμέντζα

Στενόχωρη που 'ναι η στεριά!
 Το δρόμο μ' αντισκόβουν λόγγοι και βουνά.
 Βουνά που ορθώνονται σαν τείχη ψηλά
 και την ύπαρξή μου μέσα τους σκλαβώνουν.
 Κοιλάδες με χείμαρρους και ποτάμια ορμητικά,
 δίχως ασφαλή περάσματα και γεφύρια σταθερά,
 στην όχθη τους με καθηλώνουν
 και πισωγυρίζω λυπημένη.

Στενόχωρη που 'ναι η στεριά!
 Κι η σκέψη μου για την απλωσιά φτερωμένη,
 όταν ξεκινά το σκαρφάλωμα για τα ψηλά
 πώς την φυσούν απ' ολούθε άγρια οι άνεμοι!
 Κι όσο κι αν πιάνεται όπου μπορεί
 και κείθε μένει γαντζωμένη,
 του βοριά την χτυπά πιο δυνατή ριπή
 και σε βάραθρο την πετά γκρεμισμένη.

Στενόχωρη που 'ναι η στεριά!
 Στους δρόμους της πώς σκοντάφτω συχνά
 και πέφτω καταγής πληγωμένη!
 Το είναι μου στον αέρα της πώς ασφυκτιά και λιγοθυμά!
 Όμως αντρειέψου σκέψη μου λιγοθυμισμένη
 και μη θρηνείς σαν την Εκάβη, στο χώμα πεσμένη.
 Με ροδόσταμο αύρας θαλασσινής
 ράντισε το νου.
 Κι όσο ακόμη έχεις δύναμη πνοής,
 ορθώσου και μη φοβού.

Λεύτερος για σένα δρόμος άλλος, στρωτός.
 Ο ανεμπόδιστος κι απαλός
 ο δρόμος των κυμάτων στον ωκεανό.
 Μπροστά τους μόνο η αιωνιότητα.
 Να το ξάνοιγμα προς την ολότητα!
 Ένα πέλαγος ανοιχτό
 ν' αρμενίζεις προς τη μακαριότητα
 κάτω απ' έναν ήλιο λαμπερό.

Ηθικός κατήφορος

Ανδρέα Κάππα

Ψάχνουμε για αρειανούς
στους άλλους τους πλανήτες,
για ηγέτες αυριανούς
να μην είναι λωποδύτες.

Να μάθουμε τον πολιτισμό τους
το πώς εκείνοι κυβερνάνε
και εάν στο φιλότιμό τους
φακελάκια δεν ζητάνε...

Εάν έχουν καλά ιδανικά...
εάν μετράνε την αλήθεια,
εάν ζούνε με τα δανεικά
και εάν λένε παραμύθια...

Εάν έχουν πολυνομία
και νόμο δεν τηρούνε
σαν τη δική μας κοινωνία
το δίκιο δεν θα βρούνε...

Εάν έχουν τηλεόραση
απ' το πρωί έως το βράδυ
να κουράζουνε την όραση
και να μένουν στο σκοτάδι.

Εάν βγαίνουν οι πολιτικοί
να τάζουνε παράδες,
να ανεβαίνουν νηστικοί
και να φεύγουνε λεφτάδες...

Εάν έχουν τους Δεσποτάδες
με γένια και με ράσα
κι αν και κει τους μασκαράδες
τους επιάσανε στα πράσα.

Εάν γνωρίζουν να δουλεύουνε
και τίμια να ζούνε
γιατί εδώ πολύ μας κλέβουνε
και μας αποκοιμίζουνε.

Κι αν υπάρχουν καθαροί
να τους φέρουμε στη χώρα
δύσκολα χρόνια και καιροί
πιάσαμε την κατηφόρα...

Γιατί με παγκοσμιοποίηση,
με CIA, Μοσάντ και NATO
γίναμε σαλαμιοποίηση
και πάμε για τον πάτο!!!

Χρόνια πολλά, παππού

Κορίνας Κοκκώνα

Ο παππούς μου σαν γιορτάζει
ο κόσμος φλόγα μοιάζει
που αναμμένη στην καρδιά
πάντα με θάρρος προχωρά.

Τα εμπόδια αντιμετωπίζει
και αγάπη μάς χαρίζει

αφού ξέρει τι θα πει
οικογένεια γερή.

Τις τρικυμίες σαν ξεπεράσει
τις φουρτούνες θα κοπάσει
στο καράβι της ζωής
γιατί είναι νικητής!

Ας ήταν

Κάτιας Σαρλή-Μπακατούνη

Ας ήταν τα ξανάνιωνα
μπουμπούκια να γεμίσω
και μες στης νιότης τους χυμούς
τη δίψα σου να σβήσω.

Του φθινοπώρ' τ' άγγιγμα
του Μάη να 'ταν χάδι,
κοπέλα εικοσάχρονη
ν' αντάμωνες το βράδυ.

Να 'μουν γεμάτη ευωδιές,
λουλούδια του Απρίλη
και να τρυγούσες έρωτα
στα κόκκινά μου χείλη.

Την άνοιξη να κοίμιζες
σφιχτά στην αγκαλιά σου
και σαν μελίσσ' οι πόθοι σου
μέσα στη κάμαρά σου.

Κι η νιότη, που θα σου 'δινα
στου πόθου το τραπέζι,
θα σε ξανάκανε και σε
μικρό παιδί να παίζει.

Μα η καρδιά μου θα 'θελα
Αυτή να μην ανθίσει,
γιατί δεν είναι μπορετό
πιότερο ν' αγαπήσει.

Αποχαιρετιστήριο

Χρήστου Γκούμα

Απ' την καρδιά της Ρούμελης,
Δελφούς και Λιδορίκι
στην αγκαλιά σου ήρθαμε
λεβεντογέννα Κρήτη.

Σαν σταυραετοί του Παρνασσού
και λάφια 'πό την Οίτη
πετάξαμε και φθάσαμε
κοντά στου Ψηλορείτη.

Θαυμάσαμε την πρόοδο
με τους σκληρούς αγώνες
καρπό της πίστης σας στα πάτρια
επί πολλούς αιώνες

πέρνουμ' αγέρα λευτεριάς
ενθύμιο μαζί μας
μαθήματα φιλοξενιάς
για όλη τη ζωή μας.

Την Κρήτη σαν αφήσουμε
στον τόπο μας να πάμε
υπόσχεση σας δίνουμε
Θερμές-πύλες,
Γραβιές για πάντα να φυλάμε!

Ύπνος

Κώστα Τραιανού

Λένε οι επιστήμονες
σ' όλους μας: Να κοιμάστε
επτά έως επτάμισι ώρες
και να θυμάστε

ο ύπνος χρόνος χρήσιμος
είναι για τη ζωή μας
που βοηθά τη μάθηση,
τη μνήμη, την αλκή μας.

Λένε και υποστηρίζουνε
πως όταν αποκτήσεις
μια νέα εμπειρία σου
και όταν θα ξυπνήσεις

σημαντική βελτίωση
θα 'χεις στην εμπειρία
από μια εγκεφαλική
μέσα σου λειτουργία.

Υπάρχουν στον εγκέφαλο
οι κωδικοποιήσεις
σε ειδικές περιοχές
πεδία, αναμνήσεις.

Ο ύπνος σταθεροποιεί
γνώση και εμπειρίες
και εδραιώνει στο μυαλό
όποιες πληροφορίες.

Γιατί αν είσαι άυπνος
ή ύπνος δεν σε πιάνει
κακό στο σώμα και το νου
μα και στα νεύρα κάνει.

Αντίθετα αν κοιμηθείς
και λίγο χαλαρώσεις
μια ευεξία αισθητή
στο σώμα σου θα νιώσεις.

Και έχει παρατηρηθεί
όταν καλοκοιμάσαι
ευχάριστος στους γύρω σου
και στους δικούς σου θα 'σαι.

Δεν συνίσταται ο πολύς
γιατί κακό μας κάνει.
Ύπνος επτάμισι ωρών
ιδανικός και φθάνει.

Μάλιστα διαπίστωσαν
όποιοι πολύ κοιμούνται
τον κόσμο τον εφήμερο
πιο γρήγορα απαρνούνται.

Ύπνο λοιπόν κανονικό
και όχι καταχρήσεις
να 'χεις φρεσκάδα στο μυαλό
χρόνια καλά να ζήσεις.

Θάλασσες

Χαραλαμπίας Σταθοπούλου-
Βυτόγιαννη

Στις θάλασσες της μνήμη μου
θα επιπλέεις πάντα
αδελφή ψυχή.
Ανοιχτή αγκάλη το κύμα εμπρός μου
σε φέρνει δίπλα μου
και βιαστικά σε ξαναπαίρνει.
Σ' αγγίζω, νερό στα χέρια μου
σταλάζεις δάκρυ,
νερό στη χούφτα μου
Γεύομαι την αλμύρα σου
Ξαναγυρνάς στους βυθούς.
με νερό βρέχω τα ρούχα μου
να σε κρατήσω πάνω μου,
ζεστός ο ήλιος, δυνατός ο αγέρας
στεγνώνει τις αλάμες μου
τα ρούχα μου φτερά γλάρου ανάλαφρα
επιπλέουν στο πέλαγος
εκεί σε βρίσκω και σε χάνω, αδελφή.

Ήθελε

Θεοχάρη Σωτηρόπουλον

Ήθελε	τη ζωή	και ο ήλιος
τον ήλιο	να γνωρίσει.	φωτίσει
να ζωγραφίσει	Ήθελε	και περίμενε
μα δεν μπορούσε	τα δέντρα	τα κοκόρια
τις ακτίνες του	του δάσους	να κελαδήσουν
να εντοπίσει	να μετρήσει	τον ήλιο
καθώς	μα δεν μπορούσε	με τραγούδια
ήθελε	πριν ξημερώσει	και ύμνους
πρώτα		να προϋπαντήσουν.

Αγάπη, τι να 'σαι;

Δέσποινας Πετρή

Ήλιος χαρούμενος, που ζέστα δίνει;
 Βροχή δακρύων το μάτι, σαν χύνει;
 Θρύμμα γυαλιών, όταν αυτά βαθιά πονάνε;
 Ρόδ' ανοιξιάτικα, όπου τα μύρα τους παντού σκορπάνε;

Μήπως η γνώση κι η προφητεία;
 Μόνες, οι δυό τους, είν' ουτοπία.
 Μήπως μια γλώσσα αγγελική;
 Η μήπως πίστη δυναμική;
 Χωρίς αγάπη που χαριτώνει
 είναι μπαλόνι π' αργά φουσκώνει.

Είναι το δόσιμο περιουσίας;
 Κάψιμο σώματος, δεινής θυσίας;
 Χωρίς αγάπη μπας κι ωφελεί;
 Μήπως υπάρχει υπεροχή;
ΑΓΑΠΗ!
 Θυσία είσαι που πάντα στέργει,
 πάντα ελπίζει και υπομένει,
 ψυχή που δίνει χωρίς φειδώ
 και π' ανεβάζει στον ουρανό.

Είσ' η ταπείνωση κι αγαθοσύνη,
 μακροθυμία, μεγαλοσύνη.
 Είσ' η γλυκύτητα που γαληνεύει.
 Είσ' η Αλήθεια που ανασταίνει.
 Αγάπη! Θεία και ευλογημένη
 Σταυρός κι Ανάσταση σε περιμένει.
 Στεφάνι αγκάθινο, μ' αίμα βαμμένο.
 Χαρά ουράνια, Σένα περιμένω.

Πινελιές

Αγάπης Ευθυμιοπούλου

Τα χρώματα της ίριδας, κομμάτια ηλιαχτίδας
ενώθηκαν και φτιάξανε το τόξο της ελπίδας.
Ο ήλιος μας ο άρχοντας που χει την εξουσία
στον ουρανό ολόχρυση δηλώνει παρουσία.

Τα σύννεφα ξεσπάσανε πια όλο το θυμό τους
και τώρα αποσύρουντε το γκρίζο οπλισμό τους
μικρές σταγόνες κάτοπτρα τριγύρω αιωρούνται
μετέωρα λες στο κενό, ωσάν να τιμωρούνται.

Η φύση πλέον τις πληγές μονάχη επουλώνει
ευχαριστήριο μήνυμα στον πλάστη της υψώνει
σαν την κυρά αρχόντισσα φοράει τα καλά της
καρφίτσες ροδοπέταλα στα πλούσια μαλλιά της.

2 Φεβρουαρίου 2013

Δήμητρας Παπαλιάκου

Γεμάτη με φως
ηλιόλουστη μέρα.
Στον ουρανό το τόξο
φτερό της Αλκυόνης.

Έλλην αναθυμάται,
η ελπίδα ζωντανή.
Δάφνη του Απόλλωνα
κότινος για στεφάνι.

Γη του σκίνου, της μυρτιάς,
αγράμπελης και ελιάς.
Η Μούσα σου τραγουδεί
Αθηνά σε ευλογεί.

Άπτερος νίκη
στον Παρθενώνα
θα κατοικήσει
μοίρα δική σου Ελλάς.

Από το άγνωστο μ' επιστροφή

Nτίνον Δώρου

Σα θα βρεθείς στα βάθια του Δυρού
και της σπηλιάς τ' απόκοσμο πανόραμα
θυμήσου τη κόνη που αναστίνεις
θα 'ναι κι ανθρώπινη.
Μπορεί να βρεις τις μορφές στου πρωινού
την άχνη στις φωτογραφίες στις ανάμνησες
στα αιστήματα και τις ανταύγειες της καρδιάς.

Λεφτεριά πια αιώνια της ύπαρξης
τη σύνθεση και του μυαλού
την αναρρόφησή του είναι σε δαιδαλώδεις
αλγορίθμικές άσκησες λογισμού.

Κι η θλίψη ζυμωμένη με το κενό
κρυστάλλινη πια
θα κείτεται Προμηθέας αποκαμωμένος
απ' το άλυτο πρόβλημα στον αγέρα
χωρίς βράχια πια

κι όλα για μια επίσκεψη
ακούσια.

Το Θήτα

Εύχαρις

Το ΘΑ πήρ' απ' το θάνατο.
Το βάφτισα στις φλόγες
και το 'δωσα στο υγρό.
Το 'κανε ορμή
ροής αλκή στης Γης τις φλέβες.
Πήρα το ΘΑ από τη θάλασσα
το έχρισα με φεγγάρι

και το στον άνεμο
το 'κανε πνοή.
Το ΘΑ σε άρχει θάλασσα
του μέλλοντος το ΘΑ.
Το ΘΑ που δω θ' αφήσω
ενεστώτας έγινε πλέον
παρελθόντων.

Άνθρωποι δεσμώτες

Πολυξένης Γιάχου

Στ' ανθρώπινα σκοτάδια τα βάσανα βουνά.
Το βλέπει ο Προμηθέας δακρύζει και πονά.
Φυτεύει στην καρδιά μας το σπόρο του πυρός
και γίνεται του Δία ο άσπονδος εχθρός.
Τροφή των αθανάτων κατέβασε στη γη
στην άβυσσο του νου μας φέρνει την αυγή.

Στον Καύκασο δεμένος αιώνες καρτερεί
ν' αλλάξουν οι ανθρώποι, ν' αλλάξουν οι καιροί.
Η φλόγα κι η ελπίδα τα δώρα των θεών
κοινή να γίνουν μοίρα ανθρώπων και λαών.
Σαν σέρνουν της ανάγκης τον ίδιο το ζυγό
τη φλόγα της αγάπης να έχουν οδηγό.

Ζωή σφυρί κι αμόνι χτυπάς μα δε λυγώ.
Παιδί του Προμηθέα γεννήθηκα κι εγώ.
Στενάζει ο Τιτάνας κι η άβυσσος ριγά
σαν τρεμοσβήνει η φλόγα κι ο άνθρωπος λυγά.

Πίστη

Μαρίας Ραμπίδου

Τον άνθρωπο αγάπησα
με τις ατέλειές του.
Μα η χαρά μου είναι διπλή
όταν φεγγίζει ο Χριστός
που κουβαλάει εντός του.

Η μάχη είναι άνιση
μα, το καλό νικάει
κι όποιος την πίστη έχασε
κάλλιο μην πολεμάει.

Γεννήθηκα, μου είπανε,
με κάλυμμα δικό μου!
Το πρόσωπο εκάλυπτε
μα όχι τον λογισμό μου.

Κι όταν εβγήκε ο φερετζές
κι είδα το φως της μέρας
κατάλαβα ως μεγάλωνα
πως ο Χριστός το έφερε εις πέρας!

Γιορτινό τραπέζι

Μαρίας Κοντσάκη

Στις άγονες σιωπές αναζητάω
τους κήπους που δεν άνθισαν ποτέ!
Σε πολύχρωμες σταγόνες χάνομαι,
πέφτοντας σε διψασμένα χώματα!

Δεν είναι πια γαλάζιοι οι ουρανοί¹
που ξέραμε παιδιά,
όταν παίζαμε αλέγρα με τα σύννεφα
μιας ξεχασμένης μέρας.

Μικρές απορίες,
άγουρων χρόνων γεννήματα
ίδιες μείναν στην καρδιά
και ταξιδεύουν
σ' ένα χθες, που πέρασε διακριτικά
σα σκιά στου ονείρου μου την πόρτα!
Αλαφροΐσκιωτο, αέρινο και άφθαρτο
παραμονεύει,
μήπως βρει τ' αγρίμι
που έγινε θήραμα του χρόνου
κι εκλεκτό έδεσμα
σε γιορτινό τραπέζι!

Η συγκατάβαση

Χρυσούλας Δημητρακάκη

Πάμε, με μία συγκατάβαση
«ανά χείρας» και ψάχνουμε
για ένα όμορφο όνομα.
Προάσπιση.
Καθήκον.
Χρέος.

Γυρίζουμε κατάκοποι, με τα χέρια άδεια,
ψάχνοντας πώς θά ονοματίσουμε
τη συντριβή μας.
Συμβιβασμό;
Υποταγή;
Θλίψη;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.	σελ.
Σημείωμα Εκδότη.....	1	44
Πρόγραμμα Εκδηλώσεων περιόδου 2013-14	2	48
Ιχνηλατώντας την ιστορία της Ένωσης (Λευτέρη Β. Τζόκα)	3	50
Πρακτικόν Ιδρύσεως της «Ένωσεως Ελλήνων Λο- γοτεχνών»	7	51
Διπλή παρουσίαση του βιβλίου του ποιητή και για- τρού Μιλτιάδη Λογοθέτη (Στέφανου Ντόβα)	9	52
Μιλτιάδης Λογοθέτης, ποιήματα (Νίκου Νικολάου) Φεστιβάλ Αραχθείου Θεάτρου 2013 (Ρίτα Μυστα- χοπούλου-Νάστου)	12	54
Τριήμερη Εκδρομή-Προσκόνημα στη Β. Ήπειρο	14	55
Επιστολές προς την Ένωση.....	17	56
Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών τίμησε την Ήπειρο και την 100ή επέτειο από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων (Ελευθερίας Τζιάλλα-Μάντζιου)	18	58
Αφέρωμα στον Κωνσταντίνο Καβάφη:		
Καβάφης: 150 χρόνια από τη γέννησή του και 80 χρόνια από το θάνατό του (Αμαλίτας Β. Κατσαντώνη)	20	61
Οντολογική Καβάφεια υπόμνηση (Σταύρου Σταύρου)	22	62
Κωνσταντίνης Καβάφης (Μάρως Δήμου)	27	63
Το 2013 Έτος Κ. Καβάφη (Γιάννη Οικονόμου) ..	29	64
Ο κόσμος όλος (Άρη Χαραλαμπάκη)	31	65
Νεκρολογίες Μελών της Ε.Ε.Λ.:		
Ιωάννης Λ. Παπαδόπουλος, Πλοίαρχος και Λο- γοτέχνης	32	65
Αριστείδης Πετρόπουλος	32	66
Όπου και να ταξιδεψα (Βάσως Τριανταφυλλίδου- Κηπουρού)	33	66
Γυρισμός στην Άρτα (Κων/νου Λ. Μπουραντά)	34	67
Ο χρόνος (Γιώργου Παναγιωτακόπουλου)	35	68
«Πουλάς Ελλάδα Μακρυγιάννη;» (Αικατερίνης Μοναχής)	36	69
Η εθνική μας ταυτότητα ως Έλληνες (Ελένης Πα- παθεοδώρου)	38	70
Ύπο κείμενο (Λεωνίδα Μωρόπουλου)	39	71
Ευτυχία είναι η σκάλα που περνάει το εγώ στο συ και στο εμείς (†Αρχ. Τιμόθεου Κ. Κιλίρη)	40	71
Ο πηλός (Πάνου Κοκκινόπουλου)	40	72
Η αχλλειος πτέρωνα του Ελληνισμού: Ο Διγασμός (Χρήστου Καραπιτέρη)	41	72
Το σκοτάδι (Σταύρα Φλοκάλη-Ζουπάνου)	41	73
Χαράς Ευαγγέλια!... (Γιάννη Ηλιόπουλου).....	42	74

Σεργαΐα

Δέρ τι δέλω, δὰ introσσωστιν μέρα
την παροία μου, την παροία μου δὲ πορθίσσω
την αγάπη της, του πόρου, την γαχτάρα
ναὶ θοῦ πώ, ναὶ δὲ γυννίσσω.

Ωὲ πέροσκένω· ταύτροφός, δαμπίζει γάρ
δὰ φωτίζει τὸ πρυδόμας τὸ γεγαρί.
τὸσσο διαβει· ναι δέρ δάργασσοι να φύγει
τὸ γουχαρίνο δεγγάρι

Μέν λυπάσσαι τὸν ερόσου ωρὶν δάχτιγης
τὸσσο γέρει την αγάπην μου τὸ σοφέα
τὸσσα μάγια, ωρὶν ναι δὲ τὴν δειὰ ξεχάσης
ἢν νοικάσαι τὸχι ἀνοίκεα

Κι ἀνδενέψης· την παροία μου αφού σπιάσσει
ναι την αφοιρηπη παροία μου τη δάκναντε.
οπαραγμένη ἀπὸ τὸν εύον, δὲ πρεράσσω
οσὸς παραίθυρός θου ἐπίαντο....

22 Αὐγούστου 96. —

Γρυπάρης.

Αυτόγραφο του Ιωάννη Γρυπάρη.